Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Møteinnkalling

Utvalg:	**Raet nasjonalparkstyre**
Møtested:	Rom 101, Statsforvalteren i Agder- Fløyveien 14
Dato:	21.08.2026
Tidspunkt:	09:30

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 19/26	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 20/26	Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder		
ST 21/26	Orienteringer		
	Referatsak		
RS 12/26	Melding - ber om redegjørelse - Raet nasjonalparkstyre - forvaltning av verneverdier - Arendal Naturvernforbund		2026/5823
RS 13/26	Søknad om støtte til drift av natur- og kulturhistoriske båtturer - Arendalsuka 2026 - Raet nasjonalparkstyre - administrative saker 2026		2026/406
RS 14/26	Presiseringer - Raet nasjonalpark - skadefelling og lisensfelling i verneområder		2025/11050
RS 15/26	Foreløpig svar på bekymringsmelding - Raet nasjonalpark - Søm landskapsvernområde - Grimstad - Hasla - vindfelte trær offentlige turveier		2026/1481
RS 16/26	Tilbakemelding - Raet nasjonalpark - Arendal 210/1 - Hoveodden - brygge - utløp av midlertidig dispensasjon		2026/4662
RS 17/26	Tilbakemelding - Raet nasjonalpark - samfunnskritisk infrastruktur - fiberkabler i sjø		2026/1278
RS 18/26	Invitasjon til deltakelse i Horizon Europe-søknaden BIOPACT		2026/9509
	Delegerte saker til forvalter		
DS 14/26	Uttalelse - Raet nasjonalparkstyre - høring - organisering av verneområdeforvalterne		2026/5868
DS 15/26	Innvilget - Raet nasjonalpark - Arendal - Hoveodden - bruk av drone - motorferdsel - bil - kartlegging av tareskog - Norsk institutt for vannforskning - NIVA		2026/5188
DS 16/26	Innvilget - Raet nasjonalpark - Arendal 209/117 - Merdø 25 - motorferdsel - grave ned septiktank		2026/4866
DS 17/26	Innvilget - Raet nasjonalpark - Arendal - Klåholmen - bålplass - sankthansbål - Hans Olav Sørensen		2026/6631
DS 18/26	Etterspør opplysninger - Raet nasjonalpark - Tvedestrand - Vestre Sandøya - bruk av drone - opptak til dokumentarfilm - Dave Messing		2026/3719
DS 19/26	Innvilget - Raet nasjonalpark - Søm landskapsvernområde - Grimstad 58/2 - Hasla Gård - motorferdsel - skogsmaskin - vegetasjonsrydding - Lisa-Brit Wahlberg		2026/4887

DS 20/26	Innvilget - Raet nasjonalpark - Arendal - Tromøy - organisert ferdsel - Tromøy Ultra - Tromøy Idrettslag - Tromøy Il	2026/4886
DS 21/26	Innvilget - forlengelse av tillatelse - Raet nasjonalpark - høsting og utsetting av lokal tang - tare - ålegras - Havforskningsinstituttet	2020/9640
DS 22/26	Innvilget - Raet nasjonalpark - forksningstokt - havbunnskartlegging innenfor Raet - Færder - Jomfruland - Ytre Hvaler nasjonalparker - Havforskningsinstituttet	2026/9035
DS 23/26	Innvilget - Raet nasjonalpark - Arendal - Tromøy - organisert ferdsel - Hove Tri 130626 - Arendal Triathlon	2026/4910
ST 22/26	Søknad om oppføring av erstatningshytte etter brann Arendal 216/154- Spornesveien 31	2026/7082
ST 23/26	Søknad om gråvannsanlegg Arendal 207/4- Revesandveien 93	2026/5289
ST 24/26	Bekymringsmelding Hove og Spornes - gjengroing	2026/9508
ST 25/26	Eventuelt	
ST 26/26	Tidsbruk - Møtehonorar	

ST 19/26 Godkjenning av innkalling og saksliste
ST 20/26 Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder
ST 21/26 Orienteringer

Fra: Sigurd Liavaag[Sigurd.liavaag@outlook.com]
Sendt: 04.05.2026 21:26:46
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie[jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no]
Tittel: Til styret i Raet Nasjonalpark

Naturvernforbundet -Arendal ,har noen betraktninger vedrørende forvaltning av Raet Nasjonalpark og to spørsmål vi gjerne vil ha svar på ved neste dialogmøte med rådgivende utvalg.

Med vennlig hilsen Sigurd Liavaag
på vegne av styret i styret i Naturvernforbundet-Arendal.

Se vedlegg

Arendal 3 mai 2026

Til styret i Raet Nasjonalpark – fra Naturvernforbundet, Arendal
Vedrørende forvaltningen av Raet nasjonalpark

«Verden har fått en ny naturavtale. – Jeg er veldig glad. Mange var rørt da avtalen ble klubbet», sa klima- og miljøminister Espen Barth Eide i desember 2022 etter COP15. «Naturen har fått sin Parisavtale.»

Så kom det videre: «Norge har vært opptatt av en tydelig visjon om naturpositivitet og konkrete delmål om 100% bærekraftig forvaltning og **30 % bevaring av land og hav innen 2030**. Norge har også fått gjennomslag for et progressivt gjennomføringssystem inspirert av Parisavtalen».

Raet nasjonalpark i Agder ble **opprettet faktisk så tidlig som 16. desember 2016** for å verne et unikt kystlandskap og artsmangfold. Parken dekker 607 kvadratkilometer, **primært i sjøen**, og ble **offisielt åpnet 13. august 2017 som den første i fylket.**

Arendal kommune og Statsforvalteren i Agder har promotert, forvaltet **og i stor grad skrytt av Raet nasjonalpark som en viktig kystpark**. Gjennom etablering av et eget besøkssenter på Vitensenteret Sørlandet i Arendal, deltakelse i nasjonalparkstyret og markedsføring av områdets unike naturverdier, fremheves parken som en sentral attraksjon for regionen

Har Arendal kommune og Statsforvalteren lykkes med denne jobben?

20 april 2026 kunne redaktør **i lokalavisa Geita** avsløre en del om dette. **Vi siterer viktige poeng fra artikkelen under.**
Miljødirektoratet er tydelige i sin faglige gjennomgang av forvaltningsplanen for Raet nasjonalpark. Nå krever direktoratet at styret rydder opp.

Arbeidet med forvaltningsplanen skal legge rammene for hvordan verneforskriften i Raet nasjonalpark skal forstås og praktiseres..

Nå har Miljødirektoratet levert en fersk faglig gjennomgang etter forespørsel fra nasjonalparken, og beskjeden er at planforslaget er langt ifra godkjent. Dokumentene må gjennom en totalrenovering før de i det hele tatt kan slippe ut på offentlig høring.

Det kom tydelig frem at nasjonalparkstyret har ignorert faglige råd
Allerede i november for to år siden fikk nasjonalparkstyret konkrete tilbakemeldinger på sitt aller første utkast. Ifølge Miljødirektoratet har disse rådene i stor grad blitt fullstendig oversett av det lokale styret.

Vi kan ikke se at våre tilbakemeldinger er fulgt opp i tilstrekkelig grad, skriver Miljødirektoratet i sitt brev til Statsforvalteren i Agder.

Nasjonalparkforvalter Jenny Marie Gulbrandsen tar likevel motgangen med knusende ro og argumenterer med at det er relativt vanlig at Miljødirektoratet ikke er fornøyd.
På spørsmål om hvordan Raet nasjonalpark skal sikre at et nytt forslag faktisk vil bli godkjent av direktoratet, pekte hun kun på at prosessen er sammensatt og krever kompromisser. Hun viste til at Forvaltningsplanen skal utarbeides med bred involvering av parter slik som

medlemmer i rådgivende utvalg, som ikke nødvendigvis mener det samme som direktoratet, forklarte Gulbrandsen**.**

Naturvernforbundet sitter også i det rådgivende utvalget og kan bekrefte at det er mye vi er uenig med Gulbrandsen i, men at vi er enig med Miljødirektoratet i at det kan synes som om sendrektighet og manglende vilje til å følge faglige råd er et av hovedproblemene.

I sin gjennomgang lister Miljødirektoratet opp en lang rekke feil og mangler.
I første omgang ble også dokumentene holdt skjult

Planen er at dokumentet skal ut på en offentlig høring. Miljødirektoratet nekter imidlertid å la prosessen gå ett eneste skritt videre før det er ryddet opp i dokumentene.

Dette er en forutsetning for at forvaltningsplanene kan bli faglig godkjent av Miljødirektoratet og sendes på høring, krever direktoratet.

Det er nå gitt fullt innsyn i dokumentene. Dokumentene ble først unntatt innsyn begrunnet med at det var interne saksdokumenter mellom direktoratet og nasjonalparkstyret .
Fra «Lokalavisen Geita»----------

Uten å gå i detaljer og ikke for å henge ut enkeltpersoner så vil naturvernforbundet avdeling Arendal på generelt grunnlag si at det virker som om nasjonalparkstyret ikke engasjerer seg nok i saken. Etter vårt syn overlates for mye av forvaltningen til nasjonalparkforvalter Jenny Gulbrandsen, uten at man sjekker at rammene for hvordan verneforskriften skal forstås og forvaltes, faktisk blir overholdt.

Vi håper at styret med for tiden vikarierende leder Inger Brokka de Ruiter går litt mer aktivt inn i saken.

Det vi frykter er at parken blir kun en «papirpark» dvs. et område som formelt er beskyttet/vernet, men som i realiteten har utilstrekkelig vern med dagens verneaktiviteter til å stoppe forringelse av viktig natur. (i alle fall vurdert ut fra eksperter og fagfolks synspunkter).
Vi gjør oppmerksom på at i oktober 2016 så ble det i det vitenskapelige tidsskriftet Marine Policy utgitt en interessant og viktig artikkel om denne problemstillingen. De redegjorde der for en såkalt **MPA klassifiseringssystem** (A Regulation -Based Classification System for **M**arine **P**rotected **A**reas=MPAs). Der klassifiseres verneområdene/parkene etter en såkalt MPA indeks. Den fungerer som følgende:

MPA indeks	MPA klassifisering
1-3	Fullt vernet
3-5	Sterkt beskyttet
5-6	Moderat beskyttet
6-7	Svakt beskyttet
7-8	Ubeskyttet

Referanse: Horta e Costa, B., Claudet, J., Franco, G., Erzini, K., Caro, A., Gonçalves, E. J., ... & Moksnes, P.-O. (2016). A regulation-based classification system for Marine Protected Areas (MPAs). *Marine Policy*, 72, 192-198. (researchgate.net

Dette er nå blant fagfolk et akseptert og brukt verktøy for å vurdere grad av beskyttelse og brukes også av marinbiologer og fagfolk i Norge.

Legger man dette verktøyet til grunn så **har Raet Nasjonalpark en MPA-indeks dvs. beskyttelsesgrad på 7,9 det vil si ubeskyttet**.

Vi håper at styret i fremtiden vil legge lista høyere. Vi håper også på et bedre samarbeide hvor vi i tide blir informert om de saker som angår Raet.

Det står også i vedtektene at: Nasjonalpark-/verneområdestyret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området. Naturvernforbundet Arendal er blant representantene i dette utvalget. Nasjonalpark- og verneområdestyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg. Målsetningen her lokalt er vel to eller tre slik vi forstod det i starten? Refererer til styrets vedtak: Styret har vedtatt at det skal være 2-3 møter med RU årlig, og at møtene skal åpne for dialog med styret og mellom representantene i RU. RU har funksjon som referansegruppe for de ulike planene og prosjektene styret arbeider med, som for eksempel. restaureringsplaner, forvaltningsplaner, skjøtselsplaner og besøksstrategi.

Selv om enkeltsaker vanligvis ikke blir behandlet i rådgivende utvalg så ønsker Naturvernforbundet, Arendal på neste møte at styret kan redegjøre for i alle fall to saker:

1. Hvor står saken om planforslag som skal ut på høring og senere sendes miljøverndirektoratet?

2. Vil styret tilstrebe at Raet Nasjonalpark får et bedre vern en 7,9 vurdert ut fra MPA indeks og hvor stor grad av beskyttelse er egentlig målsetningen?

Med venlig hilsen Naturvernforbundet Arendal

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

Agder fylkeskommune
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/406-13 432.3 **Deres ref.** **Dato** 21.07.2026

Søknad om støtte til drift av natur- og kulturhistoriske båtturer - Arendalsuka 2026

Raet nasjonalparkstyre søker om driftsstøtte på 150 000 kr fra Agder Fylkeskommune til guidete turer under Arendalsuka med fokus på natur- og kulturhistorien i Arendal og Raet nasjonalpark.

Turene gjennomføres på båten MS ØYA, som har fått kaiplass på Tyholmen.

Beskrivelse av båten:

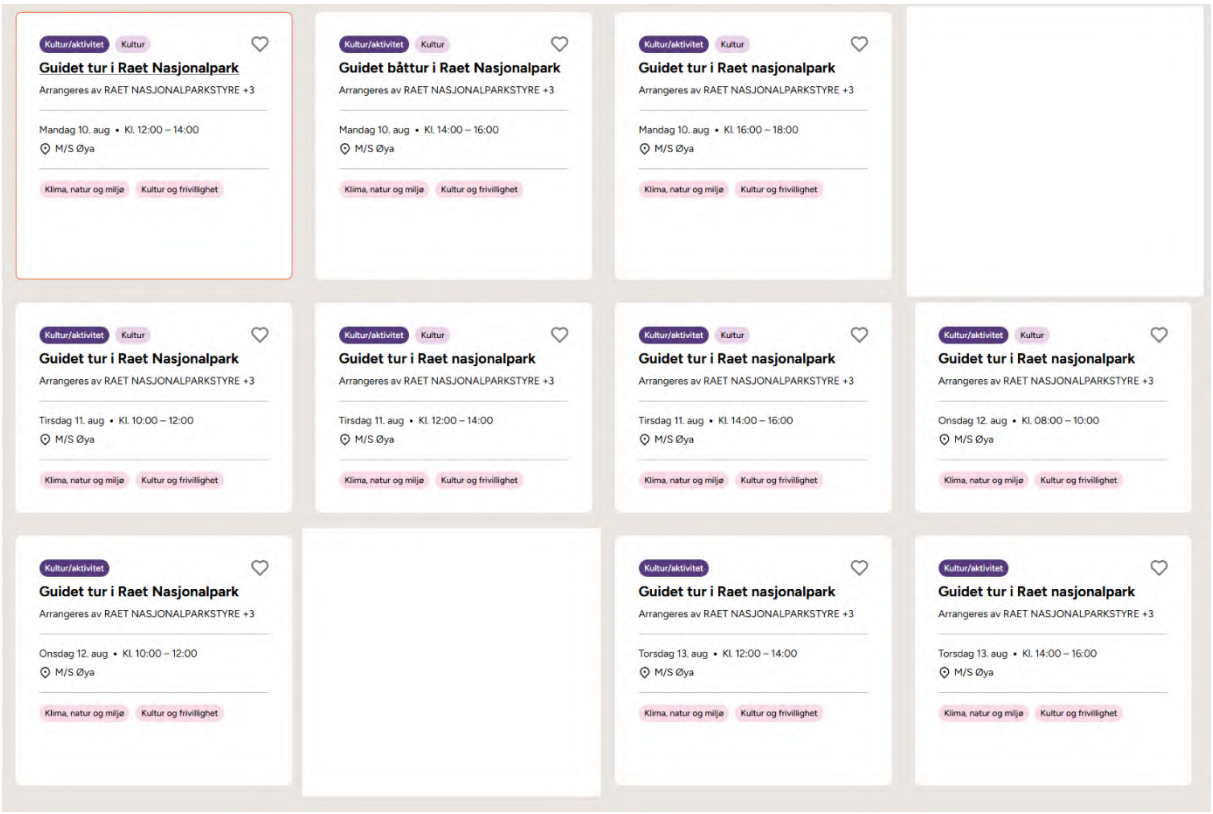
Båten har nokså god universell utforming, med god adkomst til fremre dekk, men begrenset adkomst til toaletter, salong og øvre dekk. Det er surroundanlegg på båten slik at alle hører formidlingen godt uansett plassering.

Det er salg av kioskvarer og drikke i salong/øvre dekk.

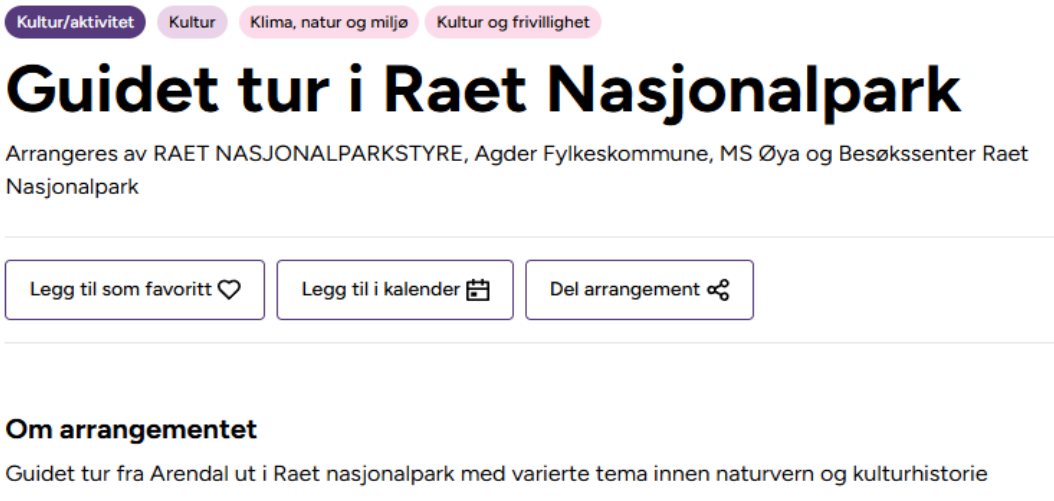
Det er planlagt med turer til ulike tidspunkt gjennom uka og turene er annonsert i papirutgaven til Arendalsuka samt på nettsiden.

Innenfor rammene av søknaden vil det være mulig å få til 11 turer på ca 1,5 times varighet og muligens 1 ekstra tur ved høy interesse.
Alle turene (i tråd med Arendalsukas krav) er gratis, og man kan ha med medbragt mat og drikke (så lenge den er alkoholfri). Skoleklasser og barnehager har i tillegg fått muligheten til å reservere plasser for grupper.

Driftsstøtten vil brukes til å dekke kostnader til drift av båten inkludert mannskap i 4 dager.

Foreløpig er turene beskrevet slik

Om turene:
Turene vil ledes og guides av hhv forvalter i Raet nasjonalpark og /eller ansatte ved besøkssenteret for Raet nasjonalpark. Gjesteguider kan være aktuelt, men er ikke planlagt hittil.

Tema for turene vil være naturvern og kulturhistorie med utgangspunkt i turen ut/inn Galtesund og rundt Merdø/Store Torungen.

Brattekleiv skipsverft, Sandvigen fort, Mågereiret, Knubben er aktuelle under inn/utseiling, og ute i Raet vil også uthavnen Merdø med Merdøgaard og Loshytta, og «De Tvende Fyr» bli formidlet.

Av naturverdier/naturvern vil tematikk innen geologi, sjøfugl, kystlynghei, ålegress og marint vern være aktuelle. Det er også rom for spørsmål underveis.

På forhånd tusen takk.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Miljø-
direktoratet

Forvaltningsmyndigheter for verneområder

Trondheim, 12.06.2026

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar): 2025/15362	Saksbehandler: Hege Langeland

Presiseringer om skadefelling og lisensfelling i verneområder

Vi viser til vårt brev om skadefelling og lisensfelling i verneområdene 28. oktober 2025.

Bakgrunnen for brevet var flere henvendelser med spørsmål om hvilke regler som gjelder for felling av store rovdyr innenfor verneområdene, siden verneforskriftene har ulike unntaksbestemmelser knyttet til felling av vilt. I brevet ble det gitt retningslinjer for tolking av verneforskriftene.

Utgangspunktet for tolkning av verneforskriftene er forskriftens ordlyd. Verneforskriftene er imidlertid utformet på ulike tidspunkt, og siden viltloven tidligere ikke hadde et tydelig skille mellom begrepene jakt og felling, kan begrepet jakt også ha omfattet felling i noen verneområder. (De ulike fellingsformene av store rovdyr er omtalt i Miljødirektoratets veileder M-1440 Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag kap. 2.3.)

På bakgrunn av Miljødirektoratets brev 28. oktober 2025, har Klima- og miljødepartementet på forespørsel fra Rondane – Dovre nasjonalparkstyre gjort en konkret tolkning av hva som omfattes av begrepet jakt i forskrifter om Rondane og Dovre nasjonalparker, jf. departementets e-post 17. april 2026. Tolkningen av begrepet jakt har betydning for om felling er søknadspliktig etter verneforskriften.

Miljødirektoratet vil som følge av departementets tolkning i verneforskriften for Rondane og Dovre nasjonalparker gjøre følgende presisering:

Dersom forarbeidene f.eks. kongelig resolusjon eller verneplanen (høringsdokumentet) gir grunnlag for en slik tolkning, kan begrepet jakt omfatte felling av store rovdyr også i andre verneområder.

Det må for hvert enkelt verneområde vurderes konkret om begrepet jakt også kan omfatte felling av store rovdyr, tilsvarende det Klima- og miljødepartement har vurdert for Rondane og Dovre nasjonalparker.

Vi ber forvaltningsmyndighetene legge dette til grunn i sin fremtidige forvaltning. Forvaltningsmyndigheten må selv tolke sine forskrifter med grunnlag i kongelig resolusjon og øvrige forarbeider. Miljødirektoratet gir veiledning ved behov.

For øvrig viser vi til at nyere verneforskrifter som hovedregel har spesifisert at felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk er tillatt.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Miljø-
direktoratet

For ordens skyld presiseres at kvotejakt anses som omfattet av begrepet jakt.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder

Kopi til:

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Statsforvaltaren i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Statsforvaltaren i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	Postboks 325	1502	MOSS

Miljø-
direktoratet

Anárjohka nasjonalparkstyre	v/Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Pb. 700	9815	VADSØ
ÅNDERDALEN NASJONALPARKSTYRE	Postboks 700	9815	VADSØ
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Breheimen nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Dovrefjell nasjonalparkstyre	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Folgefonna nasjonalparkstyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet	Statsforvalteren i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Færder nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, Pb. 2076	3103	TØNSBERG
Hallingskarvet nasjonalparkstyre	Postboks 325	1502	MOSS
Jomfruland nasjonalparkstyre	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Jostedalsbreen nasjonalparkstyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Langsua nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Lofotodden nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405	8002	BODØ
Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Nordland Postboks 1405	8002	BODØ
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	c/o Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405	8002	BODØ
MØYSALEN NASJONALPARKSTYRE	STATSFORVALTEREN I NORDLAND Moloveien 10	8003	BODØ
RAET NASJONALPARKSTYRE	Postboks 504	4804	ARENDAL
Nasjonalparkstyret for Reinheimen	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Nasjonalparkstyret for Reisa og Ráisduottarháldi	Postboks 700	9815	VADSØ
ROHKUNBORRI NASJONALPARKSTYRE	Postboks 137	9365	BARDU
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
SEILAND NASJONALPARKSTYRE	Statsforvalteren Troms og Finnmark Postboks 700	9815	VADSØ
Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan	Postboks 2600	7734	STEINKJER
STABBURSDALEN NASJONALPARKSTYRE	c/o Statsforvalteren i Troms og Finmark Postboks 700	9800	VADSØ
VARANGERHALVØYA NASJONALPARKSTYRE	c/o Statsforvalteren T og Finnmark Postboks 700	9815	VADSØ
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre	Postboks 325	1502	MOSS
Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen LVO	Postboks 700	9815	VADSØ
ØVRE PASVIK NASJONALPARKSTYRE/ BÁHCAVEAJI ÁLBMOTMEAHCCI	c/o Statsforvalteren i Troms og Fin Statens hus Damsveien 1	9800	VADSØ
Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat	Postboks 325	1502	MOSS

Miljø-
direktoratet

Ålfotbreen verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde		6404	MOLDE
VERNEOMRÅDESTYRET KVÆNANGSBOTN OG NAVITDALEN LVO	Postboks 700	9815	VADSØ
VERNEOMRÅDESTYRET FOR LYNGSALPAN LANDSKAPSVERNOMRÅDE	c/o Fylkesmannen i Troms Postboks 6105 Stakkevollan	9291	TROMSØ
Naustdal-Gjengedal verneområdestyre	c/o Statsforvalteren i Vestland, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Verneområdestyret for Nordkvaløya-Rebbenesøya	Postboks 700	9815	VADSØ
Nærøyfjorden verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
VERNEOMRÅDESTYRET FOR OKSØY-RYVINGEN OG FLEKKEFJORD LVO	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Verneområdestyret for Setesdal vesthei, Ryfylkeheiane, Frafjordheiane	Postboks 504	4804	ARENDAL
Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Stølsheimen verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Sølen verneområdestyre	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Verneområdestyret for Trollheimen	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Vega verneområdestyre	v/Statsforvalteren i Nordland Postboks 1405	8002	BODØ

Fra: Muriteigen, Ole Tvete[Ole.Tvete.Muriteigen@sor-fron.kommune.no]
Sendt: 17.04.2026 14:44:28
Til: Stensby, Trond;Skarsaune, Ingvild[trond.stensby@statsforvalteren.no;ingvild.skarsaune@statsforvalteren.no]
Tittel: Fw: Oppfølging møte om jakt og felling i verneområder

---

Fra: Hansen Kristoffer André <Kristoffer-Andre.Hansen@kld.dep.no>
Sendt: fredag, april 17, 2026 13:24
Til: Muriteigen, Ole Tvete <Ole.Tvete.Muriteigen@sor-fron.kommune.no>
Kopi: Postmottak KLD <postmottak@kld.dep.no>
Emne: Oppfølging møte om jakt og felling i verneområder

Hei, Ole

Jeg viser til møte 27. januar om skade- og lisensfelling i Dovre og Rondane nasjonalparker, der jeg lovte å se nærmere på saken.

Departementet har nå, i samråd med Miljødirektoratet, gjort en ny vurdering av det rettslige grunnlaget for kravet om søknad for slik felling, og kommet til at det ikke er grunnlag for et slikt krav i nasjonalparkene Rondane og Dovre.

På den tiden vernevedtaket ble truffet, var det ikke praksis for egne unntak for felling i verneforskriftene, bare for jakt. Spørsmålet er om dette unntaket var ment å bety at felling ikke var tillatt, eller om «jakt» her må forstås i utvidet betydning og også omfatte fellling.
Vi finner forholdsvis klare holdepunkter i den kongelige resolusjonen som ligger til grunn for vernevedtaket for at felling var ment å være tillatt. Vi viser til uttalelsene fra den daværende fylkesmannen i Hedmark som departementet gjengir i kapittel 7.9.1 i resolusjonen, om at at felling av rovdyr skulle håndteres i tråd med den generelle forvaltningsstrategien for rovvilt også innenfor verneområdene, som slått fast i St. meld. nr. 35 (1996-97) s. 71 (kap 7.2.4.1). Selv om verken direktoratet eller departementet kommenterer dette direkte, er det mest nærliggende at de delte dette synspunktet. Dette underbygges blant annet av direktoratets uttalelser gjengitt i kap 7.6.3 i kgl. res om at «(d)en nye nasjonalparken med tilgrensende områder i Oppland og Hedmark er blant de aller tyngste om mest skadeutsatte rovviltområdene i landet» og at «SNOs arbeid med rovvilt bør styrkes i området». I tillegg understøttes det av uttalelser i andre vernevedtak truffet omtrent på samme tid om at rovdyr ikke skulle forvaltes strengere innenfor nasjonalparkene enn utenfor.

Videre fremgår det av kapittel 7.9.1 i resolusjonen at jakt i nasjonalparkene «som hovedregel» reguleres gjennom viltlovens bestemmelser (og altså ikke gjennom verneforskriftene). Verken direktoratet eller departementet uttaler i resolusjonen noe som tyder på at dette var ment annerledes i disse konkrete verneområdene, og ordlyden i forskriften legger også opp til dette. På tidspunktet for vernevedtaket fremgikk reglene for skadefelling av viltloven (disse ble senere avløst av naturmangfoldloven § 18). Selv om

viltloven hadde egne regler for felling, var ikke skillet mellom jakt og felling fullt ut gjennomført. Flere av lovens bestemmelser som etter sin ordlyd gjelder jakt, var (og er fortsatt) forutsatt også å gjelde felling.

Vi mener derfor at «jakt» i verneforskriftene for Dovre og Rondane nasjonalparker må forstås slik at de også omfatter felling, og at skade- og lisensfelling derfor ikke er søknadspliktig etter verneforskriftene for Rondane og Dovre nasjonalparker.

Med vennlig hilsen,

Klima- og miljødepartementet

Kristoffer Hansen
Statssekretær

Mobil: +47 46 61 38 73

Miljø-
direktoratet

«MottakerNavn»en
Nasjonalpark- og verneområdestyrer
Kommuner med forvaltningsmyndighet for verneområder
«Kontakt»

Trondheim, 28.10.2025

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
«Ref»	2025/15362	Tone Lise Alstad Eid

Skadefelling og lisensfelling i verneområder

Miljødirektoratet har mottatt flere spørsmål om krav om tillatelse til skadefelling og lisensfelling innenfor verneområder. Bakgrunnen for spørsmålene er at verneforskriftene har ulike unntaksbestemmelser knyttet til felling av vilt.

Verneforskriftene gjelder side om side med annet regelverk. Det innebærer at aktiviteter og tiltak i verneområder må være tillatt både etter verneforskriften og annet regelverk aktiviteten eller tiltaket reguleres etter, som for eksempel viltloven eller motorferdselloven.

Hvert enkelt verneområde har en egen verneforskrift. Verneforskriftene er vedtatt på ulikt tidspunkt og da etter ulike maler. Dette innebærer at reglene vil variere mellom områdene. Dette er ikke alltid tilsiktet, noen problemstillinger ble ikke vurdert eller var ikke aktuelle på vernetidspunktet.

De konkrete reglene om skadefelling og lisensfelling følger av viltloven som regulerer jakt, fangst og felling av vilt.

I de fleste verneområder gir verneforskriften direkte unntak for jakt. Dette innebærer at jakt kan skje i verneområdet i tråd med viltlovens regler.

I nyere verneforskrifter er det også gjort unntak for felling. Dette varierer imidlertid mellom områdene, i noen områder er det kun gjort unntak for skadefelling og ikke lisensfelling.

Gjeldende forskriftsmaler har et generelt unntak for felling, og for noen verneområder som ikke har slikt unntak i eksisterende verneforskrift kan det være behov for å endre verneforskriften på dette punktet. Slike innholdsmessige endringer kan ikke gjøres av Miljødirektoratet etter delegert myndighet. Miljødirektoratets myndighet til å gjøre endringer i vedtatte verneforskrifter følger av naturmangfoldloven § 34 sjette ledd. Siden endring av verneforskrifter krever høring og vedtak ved kongelig resolusjon, er det etter Miljødirektoratets vurdering hensiktsmessig å gjøre slike endringer sammen med andre endringer eller revisjonsbehov i de aktuelle forskriftene.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

I områder hvor det i verneforskriften ikke er gjort unntak for skadefelling og/eller lisensfelling, krever denne aktiviteten tillatelse og må behandles på samme måte som alle andre tiltak som må søknadsbehandles i verneområdet.

Det er den enkelte jeger som må ha tillatelse. Det er imidlertid ikke noe i veien for at en person søker på vegne av flere, f.eks. et jaktlag. Forvaltningsmyndigheten kan utforme standardiserte tillatelser som går ut til de som søker. En slik tillatelse kan også gjelde hele verneområdet dersom det er grunnlag for dette, eller gis som en samletillatelse til flere så lenge det fremgår av tillatelsen hvem som er omfattet.

En tillatelse må fylle kravene til enkeltvedtak og også omfatte de vurderinger verneforskriften og naturmangfoldloven krever. I tilfeller hvor verneforskriften ikke har særskilt bestemmelse som åpner for å søke om tillatelse, må søknaden vurderes etter naturmangfoldloven § 48.

Det vil være mulig å gi en flerårig dispensasjon i områder hvor det vurderes som aktuelt at behov for felling ofte oppstår. Alternativet er at det omsøkes når behovet oppstår. Dersom det er behov i en akutt sitasjon, for eksempel ved skadefelling, kan forvaltningsmyndigheten gi en muntlig dispensasjon som skriftliggjøres i ettertid.

Det er viktig at eventuelle tillatelser som gis er kontrollerbare. Også eventuelle flerårige dispensasjoner må være avgrenset i tid, slik at dispensasjonen ikke innebærer en forskriftsendring.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

skagerak trepleie sivert w svane

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/406-3 432.3 **Deres ref.** **Dato** 09.01.2026

Foreløpig svar på bekymringsmelding direkte farlige store løse trær henger over offentlige turveier i Raet nasjonal park Hasla

Raet nasjonalparkstyre har fattet vedtak om rydding/sikring av trær som utgjør en risiko på blant annet Hasseltangen. Vedtaket er påklaget, så vi må avvente behandling av klagen før vi kan vurdere tiltak.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Grimstad kommune Postboks 123 4891 GRIMSTAD

Nasjonalpark Raet
Landskapsvernområde Søm

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

ARENDAL KOMMUNE
Postboks 123
4891 GRIMSTAD

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/4662-2 432.3 **Deres ref.** 2025/491 **Dato** 09.04.2026

Ber om tilbakemelding - Raet nasjonalpark - Arendal 210/1 - Hoveodden - brygge - utløp av midlertidig dispensasjon

Jeg viser til brev mottatt 8.4.25.

Det ser ut til at avsender har oppfattet at undertegnende representerer Statsforvalteren i Agder (SFAG). Dersom dette stemmer så kan jeg godt forstå frustrasjonen over ulike tilbakemeldinger.

Min stilling er som forvalter i Raet Nasjonalpark og jeg svarer ut spørsmål og henvendelser på vegne av Raet nasjonalparkstyre. Jeg er kun tilsatt med personalansvar hos SFAG.

Fra nasjonalparkstyrets ståsted, som behandler tiltak med hjemmel i verneforskrift og eventuelt naturmangfoldsloven, så er den gjenværende delen av brygga tillatt. Av to årsaker:

- Verneforskriften gjelder fra vernetidspunktet. Raet nasjonalpark ble etablert i 2016 og området inngikk tidligere i Raet landskapsvernområde fra 2006. Bryggen ble etablert lenge før dette, og vi har dermed ikke hjemmel til vedta noe annet enn for eksempel utvidelser/nye tiltak på brygga.
- En søknad om brygga ble behandlet ifm tiltak/oppgraderinger i 2011 av daværende Fylkesmannen i Aust-Agder etter verneforskrift for Raet landskapsvernområde. Tiltak (og dermed dagens utforming av brygga) ble godkjent, men det ble gitt avslag til flytebrygger.

Jeg har uttalt i møter i desember 2025 at det av hensyn til aktiviteter i vann på Hoveodden bør vurderes en annen plassering av bryggeanlegg for småbåter og fergeanløp, primært av sikkerhetshensyn. Hensynet til verneverdier som for eksempel hekkende fugl og ålegress er utfordrende alle steder i Hovekilen. Det overnevnte er ønsker fra vår side, ettersom vi ikke har mandat til å kreve den flyttet/fjernet.

Det er SFAG som har vurdert lovlydigheten av bryggeanlegget og gitt krav om fjerning etter plan- og bygningsloven. De anmoder om at det iverksettes en reguelringsplan.

Utfordringen for veneområdeforvaltningen har vært at det ikke skal iverksettes reguleringsplaner i verneområder, så jeg har etterlyst en oppklaring fra SFAG på dette. Det har jeg ikke fått.

Jeg sender svaret med kopi til SFAG, og oppfordrer dem til å invitere til et møte der vi kan få avklart dette tydeligere.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL

Nasjonal kommunikasjons-myndighet

Til:	Raet Nasjonalparkstyre
Kopi:	Skriv inn
Frå:	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
Arkiv ref:	2602022
Dato:	26.06.2026

Fråsegn om sjøfiberkablar som samfunnskritisk infrastruktur

I takt med at samfunnet blir meir avhengig av digital kommunikasjon, aukar betydninga av stabil og sikker nettilgang. I Nasjonal sikkerhetsplan for digital infrastruktur (2025) slår Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet fast at sikre og robuste mobil- og breibandnett er avgjerande for å oppretthalde kritiske samfunnstenester, både under normale forhold, i kriser og i krig.

Dette er også i samsvar med Nkoms rapport «Robuste transmisjonsnett for Norge mot 2030», der det oppstillast ulike målbilete for ynskja utvikling fram mot 2030 for å gjere transmisjonsnetta meir motstandsdyktige. Eit av målbileta i rapporten peikar på at Noreg skal ha eit godt tilbod av høgkapasitetsforbindelsar mot fleire land og frå alle landsdelar. Det inneber at også at trafikken mellom Noreg og utlandet bør vere spreidd på dei ulike forbindelsane, samt at det skal vere høgkapasitetsforbindelsar med lite forseinking mellom landsdelane.

Slik sett er det ei ynskja utvikling at det skal byggast ut fibernett, både lokalt og mellom Noreg og andre land. For å betre robustheita er det også hensiktsmessig å montere fiberkablar med ulike føringsvegar; i sjøen, nedgrave, og i lufta. Fleire føringsvegar og geografisk differensiering av fiberkablar vil bidra til å styrke nettet sin motstandsdyktigheit, og robustifisere den totale ekominfrastrukturen.

Heilskapen av Noregs fibernett må reknast som samfunnskritisk infrastruktur, men kvar enkelt fiberkabel vil ikkje nødvendigvis vere samfunnskritisk. Fiberkablar, uansett føringsveg, får tidvis brot eller skade. Dette kan vere grunna gravearbeid, trefall eller andre forhold. I slike tilfelle er det viktig å ha resiliens/redundans slik at elektronisk kommunikasjon ikkje bryt saman. Dess fleire føringsvegar, dess meir robust vil eit ekomnett vere.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

www.nkom.no

Postadresse:
Postboks 93
4791 LILLESAND

Besøksadresse:
Nygård 1, Lillesand

Tel: 22 82 46 00
firmapost@nkom.no
NO 974 446 871

Dette gjeld også for målsettinga om høgkapasitetsforbindelsar til utlandet frå alle landsdelar og også mellom landsdelar. Dersom slike forbindelsar allereie er godt etablert via andre fibertrasear, og særleg der det allereie er god redundans og geografisk differensiering i eksisterande nett, vil robustifisering vere eit mindre tungtvegande argument for nye kablar i landsdelen.

Fra: Rolf Halsne[rhl@nkom.no]
Sendt: 26.06.2026 12:30:18
Til: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Raet Nasjonalpark - forespørsel om samfunnskritisk infrastruktur

---

Att: Jenny Marie Gulbrandsen

Viser til Forespørsel om samfunnskritisk infrastruktur i Raet nasjonalpark datert 26. januar 2026 samt etterlysning av svar, datert 17. juni 2026.

Se vedlagt svar fra Nkom.

Rolf Halsne
Seniorrådgiver
Sikkerhetsavdelingen

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
Sentralbord: +47 22 82 46 00
Mobil: +47 477 959 72

www.nkom.no

Fra: Anna Sveinsdóttir[anna.sveinsdottir@ruralis.no]
Sendt: 04.08.2026 19:43:39
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie[jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no]
Kopi: Richard Davy[richard.davy@nersc.no];
Tittel: Invitasjon til deltakelse i Horizon Europe-søknaden BIOPACT

Hei Jenny Marie,

Jeg kontakter deg på vegne av BIOPACT-konsortiet for å invitere **Raet nasjonalpark** til å delta som caseområde i en forskningssøknad som nå utvikles til Horisont Europa. Prosjektet har fokus på hvordan verneområder kan forvaltes effektivt i møte med økende press på naturmangfoldet. Her kan du se selve utlysningen.

Prosjektet ledes av Richard Davy ved Nansensenteret og utvikles i samarbeid med Ruralis og flere europeiske partnere. Målet er å styrke forvaltningen av verneområder på land og i ferskvann gjennom bedre kobling mellom forvaltningsbehov, biodiversitetsdata, framtidsscenarier og eksisterende forvaltningstiltak. Vi vil særlig undersøke hvordan klimaendringer, fremmede arter, arealbruksendringer, besøksbelastning og andre samlede belastninger påvirker verneområdenes evne til å bevare biologisk mangfold

Vi inviterer nå verneområder fra hele Europa til å delta som caseområder i prosjektet, og håper at **Raet nasjonalpark** ønsker å være med.

Raet vil tilføre prosjektet et viktig kyst- og havbasert caseområde som utvider BIOPACTs dekning utover terrestriske og ferskvannsbaserte verneområder. Området er særlig relevant for å studere utfordringer knyttet til besøksbelastning, kystnært biologisk mangfold, forurensning og samspillet mellom land- og havforvaltning. Raet representerer dermed en verdifull mulighet til å undersøke hvordan ulike påvirkningsfaktorer virker sammen i kystøkosystemer, og hvordan forvaltningen kan tilpasses for å sikre naturverdiene på lang sikt.

Gjennom sin unike kombinasjon av marine og kystnære naturtyper vil Raet styrke BIOPACTs evne til å utvikle kunnskap og verktøy som er relevante for et bredt spekter av europeiske verneområder. Samtidig kan prosjektet bidra med analyser, verktøy og erfaringsutveksling som kan være nyttige for den lokale forvaltningen.

Hva ønsker vi fra dere?

Vi ønsker deres erfaringer og innspill for å sikre at forskningen blir relevant og praktisk anvendbar. Dersom prosjektet får finansiering, vil vi be dere om å:

- bidra til å identifisere sentrale forvaltningsutfordringer;
- diskutere hvilke tiltak som er realistiske innenfor dagens rammer;
- delta i et begrenset antall møter og workshops (anslagsvis 2–3 i løpet av prosjektperioden);
- gi innspill til analyser, verktøy og resultater.

Den samlede arbeidsinnsatsen er foreløpig estimert til om lag **70 timer per år**. Arbeidstid og reisekostnader vil dekkes av prosjektet.

Hva får dere igjen for å delta?

Som caseområde vil Raet få tilgang til:

- analyser av dagens og framtidige påvirkningsfaktorer i verneområdet;
- verktøy for vurdering av forvaltningseffektivitet og beslutningsstøtte;
- støtte til overvåking og utvikling av indikatorer;
- analyser som tar hensyn til praktiske rammebetingelser som budsjett, personellressurser og regelverk;
- erfaringsutveksling med andre europeiske verneområder.

På dette stadiet ønsker vi først og fremst å avklare om **Raet nasjonalpark** kan være interessert i å delta dersom prosjektet blir finansiert, og hvem som eventuelt vil være riktig kontaktperson videre.

Vi svarer gjerne på spørsmål og tar gjerne et Teams-møte dersom dere ønsker mer informasjon eller vil diskutere prosjektet nærmere.

Med vennlig hilsen

Anna G. Sveinsdóttir
Forsker, PhD
Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning

948 76 300
anna.sveinsdottir@ruralis.no
Facebook | LinkedIn

Universitetssenteret Dragvoll
N-7491 Trondheim
www.ruralis.no

Kind regards

Anna G. Sveinsdóttir
Researcher, PhD
Ruralis – Institute for Rural and Regional Research

948 76 300
anna.sveinsdottir@ruralis.no
Facebook | LinkedIn

University Centre Dragvoll
N-7491 Trondheim
www.ruralis.no

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

MILJØDIREKTORATET
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/5868-2 432.3 **Deres ref.** 2025/5713 **Dato** 13.05.2026

Raet nasjonalparkstyre - høringsuttalelse - organisering av verneområdeforvalterne

Raet nasjonalparkstyre har gått igjennom orienteringen fra Miljødirektoratet på styremøtet den 29.04.26.

Raet nasjonalparkstyre er først og fremst opptatt av at organisasjonsmodellen må være en modell som fungerer for verneområdeforvalterne. Vi er klar over at personalansvaret ligger hos SFAG for vår forvalter, og at de skal uttale seg som personalansvarlig, men det er samtidig viktig for oss å presisere at det er av avgjørende betydning for styrets fungering at forvalter mottar disse støttetjenestene.

Vi forventer derfor at verneområdeforvalter får gode nok rammevilkår til å utføre jobben sin i form av reisebudsjett, faglig støtte og nettverk, faste møtepunkter, god personaloppfølgning og en klar faglinje som fungerer.

Situasjonen slik den er per nå er at dette svikter på flere områder. Forvalterne i Agder har vært flyttet fra den ene personallederen til den andre de siste 3 årene, og svarer per nå til forurensningsavdelingen. Det er ikke noe faglig nettverk og støtte rundt forvalter, og den formelle faglinjen til Miljødirektoratet blir regelmessig avspist med at Miljødirektoratet ikke kan uttale seg fordi de er klageinstans. Tilbakemeldinger fra Miljødirektoratet tyder på at de anser sine klageavgjørelser som veiledning av forvalter, en prosess som kan ta flere år.

Styret i Raet nasjonalpark er videre opptatt av at organisasjonsmodellen skal holdes adskilt fra Miljødirektoratet. Det vil svekke den uavhengige vurderingen forvalter og styret skal gjøre dersom forvalter skal ligge med personalansvar direkte under Miljødirektoratet. Styret er opptatt av at den lokale tilknytningen skal beholdes.

Alternativ 4 anser vi ikke som et reelt alternativ med mindre det skal fullfinansieres gjennom styrkning av forvaltningsknutepunkt og samles med for eksempel besøkssenter, oppsyn og andre tjenester etter modell fra for eksempel Sverige og Danmark. Vi oppfatter derfor at det ikke er handlingsrom til en slik type uavhengig struktur, selv om dette kanskje ville være den beste løsningen.

Raet nasjonalparkstyre går derfor inn for å anbefale alternativ 1 og 2, men med en klar forventning om at de universelle utfordringene som Miljødirektoratet selv legger frem i kap 6.7.

Her har styret følgende krav til videre forvaltningsmodell:

- ✓ Det må etableres en egen arkivdel for verneområdestyrer separat fra Statsforvalter
- ✓ Det må lages egen epost til styret og forvalter uten ___@statsforvalteren.no
- ✓ Modellen med Knutepunkt må styrkes slik at det blir bedre samarbeid mellom SNO, Besøkssenter og verneområdeforvaltningen.
- ✓ Forvaltningsleddet må styrkes, særlig i de områdene med mange saker og høyt besøk. Frem til nå er kun fjellområder prioritert med økt forvalterkapasitet. Kysten har et svært høyt besøkstrykk og stor utnyttelsesgrad av arealene.
- ✓ Faglig støtte fra Miljødirektoratet må utgjøre mer enn klageavgjørelser og enveiskommunikasjon i form av webinarer, opplæring av styrer og en forvaltersamling annenhvert år. Faktisk faglig støtte må etableres.
- ✓ Faglinjen må tydelig avgrenses slik at ikke forvalter opplever dette som uklart, og styrets juridiske uavhengighet skal tydelig fremgå av dette.
- ✓ SNO må få færre sentrale oppgaver og være mer tilgjengelig for verneområdeforvaltningen.
- ✓ Arbeidsgiver må sette av ressurser til å følge opp forvalter både personalmessig og til involvering i et relevant fagmiljø.

Basert på dette er vi usikre på om SFAG kan ivareta forvalter på en tilstrekkelig måte, og vurderer at alternativ 2 kan være en bedre organisering. Særlig dersom det settes av ressurser til egen personalleder som har spesifikt ansvar for å følge opp forvalterne.

Raet nasjonalpark samarbeider allerede tett med de andre marine nasjonalparkene langs kysten, både gjennom forvaltersamarbeid, samarbeid mellom verneområdestyrene, interkommunalt og interregionalt rundt Oslofjorden. Det pågår for eksempel en rekke oppfølgningsprosjekter og forskning i Oslofjorden- Skagerak som alle er engasjert i.

Til slutt vil nasjonalparkstyre stille spørsmålstegn ved de økonomiske vurderingene som er gjort i utredningen. Miljødirektoratet avgrenser på side 6 at de økonomiske konsekvensene ikke er vektlagt i vurderingen, men allikevel er det på oppsummeringen på side 50 vurdert at dagens alternativ =0 og at alternativ 3 og 4 er betydelig mer kostbart enn alternativene 1 og 2. Det er ikke fremlagt noe tallgrunnlag for dette, og vi har dermed ikke noe grunnlag for å vurdere dette. Særlig ettersom alternativ 2 er presentert som en modell der det skal settes av ressurser til økt ledelseskapasitet hos de utvalgte Statsforvalterembetene.
Vi stiller spørsmålstegn ved hvorfor det skal koste betydelig mer å betale ut lønn og støttesystemer for stillingene hos Miljødirektoratet enn samme støttetjenester hos Statsforvalteren.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

NIVA - Norsk institutt for vannforskning
Gaustadallèen 21
0349 OSLO

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/5188-3 432.3 **Deres ref.** **Dato** 18.05.2026

Svar på søknad om drone og motorferdsel- NIVA- Raet NP

Jeg viser til søknad om dispensasjon til å fly drone i Raet nasjonalpark mottatt 20.04.26 og søknad om motorferdsel med bil til Hoveodden og Spornes mottatt 11.05.26.

Vedtak
Forvalter, med delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde, innvilger med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 søknad om dispensasjon for flyving med drone i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Det vis videre dispensasjon etter natumrmangfoloven § 48 til motorisert ferdsel med bil eller mindre kjøretøy til Hoveodden (Såta) og Spornes for frakt av utstyr.

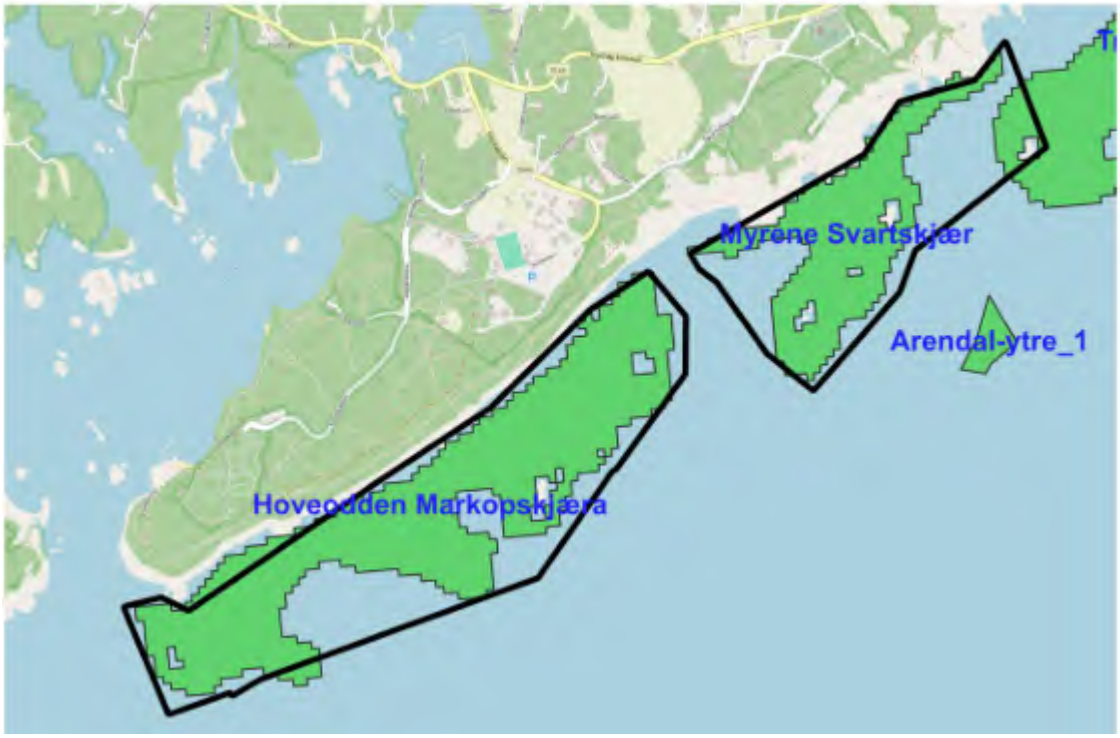
Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

• Dispensasjonen er gyldig i 01.06.26- 30.06.2026
• Det skal tas hensyn til rastende fugl ved at filmingen utføres av/ledsaget av person som kan lese dyrenes adferd (ornitolog eller etolog) og tilpasse filmingen til å redusere stress.
• Dersom fugl/dyreliv blir forstyrret ved skinnangrep eller uro, skal filmingen umiddelbart opphøre.
• Det kan benyttes drone i inntil 10 timer. Det skal avsettes 1 times pause hver 4. time (3+1).
• Det kan samlet flys med drone inntil 3 ganger per lokalitet i tidsrommet.
• Interne retningslinjer skal følges for å ivareta personvern, støy og forstyrrelse av dyreliv /miljø.
• Søker må selv innhente eventuelle andre nødvendige tillatelser etter annet lovverk
• Alle må ha godkjent droneoperatørsertifikat og lisens.
• Dispensasjonen skal medbringes, biler og droneoperatør skal være tydelig merket

Klage på vedtak
Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Nasjonalpark Raet
Landskapsvernområde Søm

Saksopplysninger
Norsk institutt for vannforskning (NIVA) søker om tillatelse til å benytte to droner i kartleggingen av utvikling av tareskogbeltet utenfor Spornes og Hoveodden:

Fra søknaden:

Formålet med flygingen er å kartlegge utbredelse og tilstand til tareskogforekomstene utenfor Tromøya, med særlig fokus på
1) potensiell gjenetablering etter ekstremværet i 2025;
2) høyde og strukturell kompleksitet i tareskogen, som grunnlag for beregning av stående biomasse og karbon (CO2-evkvivalenter).

Kartleggingen inngår i EU-prosjektet Blue Connect, med mål om å øke kunnskapen om verneverdiene i Raet nasjonalpark, og Kystløftet, hvor NIVA samarbeider med Havforskningsinstituttet Flødevigen for å styrke kunnskapsgrunnlaget om havbunnen, naturtyper og vannmiljø i Arendal kommune. Droneflygningen planlegges samordnet med en dykkekampanje i regi av HI i starten av juni 2026. Dykke- undersøkelser av tarebiomasse på utvalgte stasjoner innenfor det foreslåtte kartleggingsområdet vil kunne brukes til feltvalidering av LiDAR-baserte beregninger, og dermed muliggjøre oppskalering fra punktdata til et større, heldekkende område. Gjennomføring i starten av juni er avgjørende for å kunne koble dronedata direkte til samtidige dykkeobservasjoner, og for å dokumentere økologisk tilstand før eventuelle nye hetebølger og oppblomstring av lurv i løpet av sommeren 2026. En tilsvarende kartlegging senere på sommeren eller høsten vil i mindre grad kunne besvare disse spørsmålene.

Feltarbeidet vil gjennomføres over to dager i første halvdel av juni 2026 (uke 23 eller 24, med eksakte datoer avhengig av værforhold), med 6-8 flygninger per pilot (20-40 minutter varighet), utført av to piloter. Vi planlegger å bruke en DJI Matrice 350 RTK (ca. 8 kg quadkopter), med høyoppløselig RGB og multispektralt kamera, og en Hexadrone Tundra-2 Quad Copter UAV med LiDAR sensor.

Søknaden om motorferdsel med bil er tilført søknaden per epost med et ønske om å redusere flygning gjennomverneområdet og frakte utstyr som droneoperatøren trenger til planlagt «postering» ettersom det er krav til oversikt over dronen til enhver tid. Per telefon 18.5. drøftes det om det er mulig å benytte andre kjøretøy, og informert om at grunneier må spørres og at det er bom både til Raet Camping og til Tangveien.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster,bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.
I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.

Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner. Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632) og tilhørende utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde har ikke hjemmelsgrunnlag for å tillate bruk av drone.
Verneforskriften § 10. Forbud mot forurensing og støy, 3. ledd lyder: *Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er forbudt. Forbudet gjelder ikke bruk av motordrevne hageredskaper i tilknytning til fritidsboliger. Bruk av drone omfattes av denne bestemmelsen.*

§ 9.Forbud mot motorferdsel
Motorferdsel til lands, på is og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt. Det er forbud mot motorbåtrace og øvingskjøring med racingbåter.

Miljødirektoratet kan ved særskilt forskrift innføre bestemmelser om fartsregulering på sjøen i nærmere angitte deler av nasjonalparken.

Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for:

a. motorferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

Forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til:

a. øvingskjøring for formål nevnt i tredje ledd a).

Det kan gis en dispensasjon etter naturmangfoldsloven §48.

§ 48.(dispensasjon fra vernevedtak) Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige

samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Etter § 7 i naturmangfoldsloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering
Verneverdiene som er mest relevante i forhold til droneflyging i omsøkte område er relatert til sjøfugl og det er viktige lokaliteter for sjøfugl i området, både i hekkesesongen og under trekk. Droner opptrer som en rovfugl når de kretser i luften og er svært forstyrrende på sjøfugl. Også allment friluftsliv kan oppleve bruk av drone som forringende på naturopplevelsen (nml. § 8). Motorferdsel vil være mindre forstyrrende på dyrelivet, men medføre forstyrrelse på allment friluftsliv. Det er noe fare for kjøreskader, særlig på turveien på Spornes, som består av løs grus.

De senere årene har nasjonalparkstyret strammet inn vilkårene for bruk av drone, særlig har man ønsker å redusere dronebruk knyttet til opparbeidelse av fotoarkiv. Bakgrunnen for dette er økt antall droneoperatører og hyppigere tilfeller av tvilsom eller ulovlig bruk av drone. Det gis unntaksvis dispensasjoner knyttet til journalistiske oppdrag, arrangementer og dokumentasjon/forskning dersom dette ikke er i konflikt med dyrelivet – da særlig sjøfugl.

Styrets føringer har vært at dersom en kan oppnå tilsvarende resultat uten bruk av drone, så skal det ikke gis dispensasjon. I mange tilfeller vil bruk av drone gi en type oversiktsbilder som ikke kan erstattes av vanlig kamera, men vi anser at dette er mulig å ta utenfor vernegrensen i svært mange tilfeller (foto fra land ut mot havet). Forvaltningen har i tillegg vurdert at bruk av dronebilder i medier kan ha en smitteeffekt og skape et inntrykk i befolkningen generelt av at dette er tillatt. Styret/forvalter har innvilget flere dispensasjoner til forskning, men også sett her at bruken er økende og at det er behov for å begrense dette i de mest aktuelle områdene.

Søknaden omfatter hele ytre del av Hoveodden - Spornes, der det ikke har vært gitt dispensasjoner til drone på flere år. Det vurderes dermed at belastningen i dette området er lavere, og at behovet for kunnskap om tareskogen og tilstand på naturverdiene der kan forsvare en dispensasjon. Imidlertid er det et viktig område for mange fugler, særlig knyttet til tangvollene på Spornes. Flere andre arter bruker området til matsøk, rast og som refugier under uvær. Hensyn til forstyrrelser på fugl blir derfor vektlagt og må ivaretas gjennom vilkår. Det er også et viktig rekreasjonsområde der hensyn til privatliv og stillhet skal hensyntas.

Forvalter vurderer av vilkårene etter naturmangfoldsloven § 48 er oppfylt ettersom en tillatelse med vilkår ikke vil ha varig påvirkning på verneverdiene og at behovet for kunnskap om tilstand på tareskog mm i området veier opp for den midlertidige forstyrrelsen.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig og føre-var-prinsippet tillegges lite vekt i vurderingen (nml. § 9). Samlet belastning (støy og forstyrrelser) som følge av droneflyging har man p.t. ikke oversikt over, men den er økende. Forvalter vet at det pågår en del flygning uten at det er omsøkt, men har ikke vurdert dette som et stort problem i nasjonalparken så

langt, selv om vi iblant får tips og sier ifra til personer som bruker drone. Motorferdsel i området er ikke ansett som en utfordring, da området er sperret av og lite egnet for bilkjøring. (nml. § 10).

Konklusjon
Det gis dispensasjon til bruk av drone og motorferdsel med bil etter nml § 48.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

MARRABLE HARALD - SIV ARK MNAL
Sukkerheia 7
4816 KOLBJØRNSVIK

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/4866-2 432.3 **Deres ref.** **Dato** 19.06.2026

Svar på søknad om motorferdsel på Merdø- Raet NP

Jeg viser til søknad mottatt 13.4.26.

Vedtak

Forvalter gir etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark med hjemmel i verneforskriften for Raet nasjonalpark § 9 fjerde ledd c til motorferdsel i Raet nasjonalpark til /og fra vernegrensen til privat eiendom på Merdø. Det gis videre tillatelse etter vernefroskriften §3 fjerde ledd l) til nedgraving av tank på egen opparbeidet tomt.

Tillatelsen innvilges fem dager i tidsrommet 2026-2027.

Tiltaket kan gjennomføres på følgende vilkår:

- Det skal kjøres på tørr eller frossen mark som ikke medfører dypere kjørespor en 30 cm.
- Tanken på inntil 1 m3 skal nedgraves i allerede forstyrrede masser på egen tomt, ikke i utmark.
- Forekomster av villeple i nærområdet skal ikke forstyrres
- Gravemaskin skal ha gummibelter for å unngå skade på rullestein/geologi. Ev kan dekkmatter benyttes.

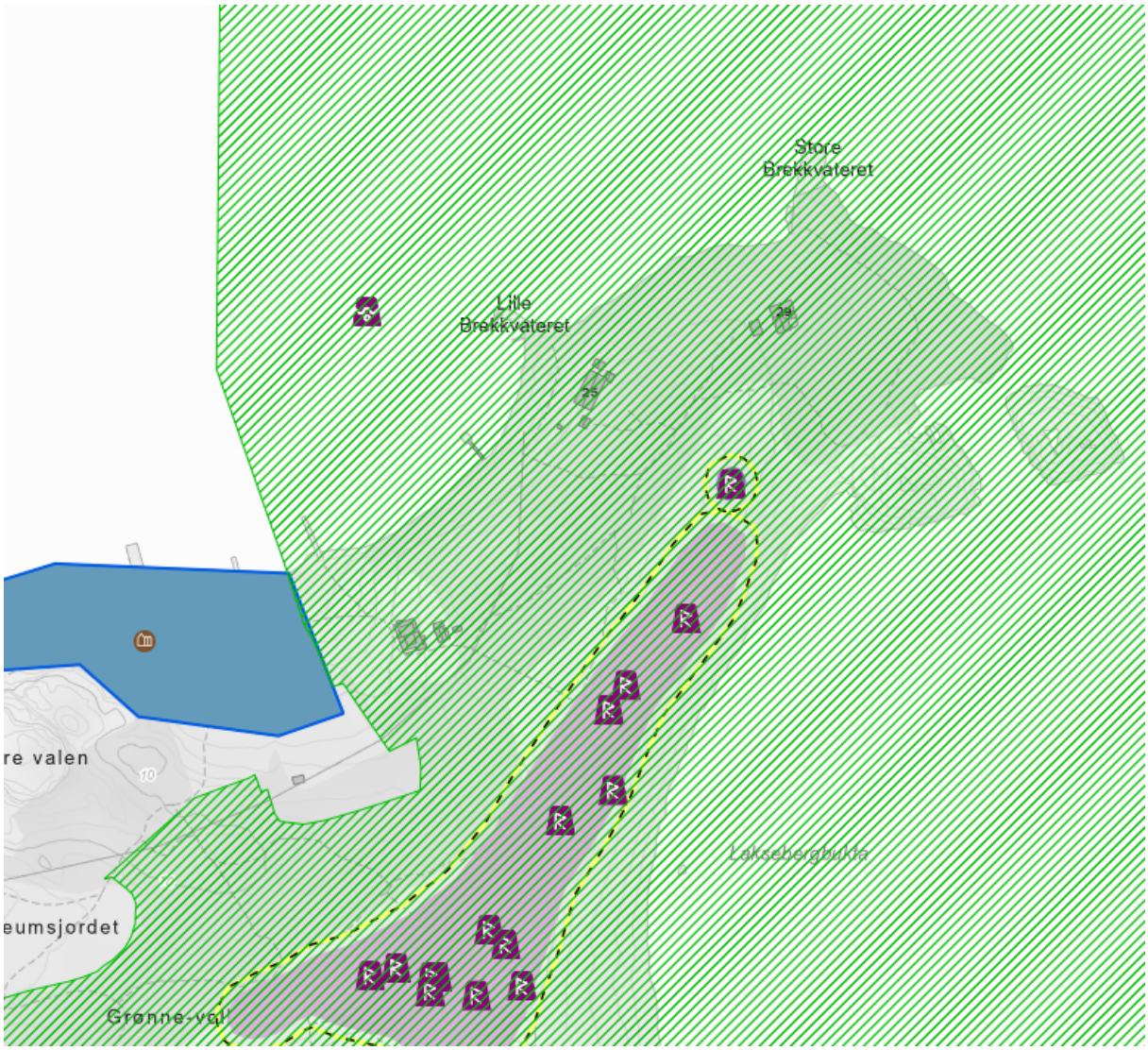
Klage på vedtak
Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Nasjonalpark Raet
Landskapsvernområde Søm

Dokumenter i saken

Saksopplysninger

På Gnr.209, Bnr. 117, Mærdø 25, 4818 Færvik søkes det om installering av ny septiktank koblet på det avløpssystemet på Merdø. Søknad om å bruke gravemaskin/motorferdsel i Raet Nasjonalpark og nedgraving av tank på 0,8 m3 på egen tomt.

Verneforskrift og verneformål

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner. Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632) og tilhørende *utkast til* forvaltningsplan for Raet nasjonalpark har hjemmelsgrunnlag for å gi dispensasjon til transport i nasjonalparken.

§ 3.Vern mot inngrep i landskapet
I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, kaianlegg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger herunder anlegg for energiproduksjon og oppdrett/akvakultur, sleping av redskap på sjøbunnen, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, opplag av båter, bøyelegging av båter, vegbygging, bergverksdrift, graving, kunstige sandstrender, utfylling og henleggelse av masse, mudring og dumping, uttak av skjellsand, boring og sprenging, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av rullestein, større stein og blokker, drenering og annen form for tørrlegging, gjødsling, tilplanting, nydyrking, flatehogst, bakkeplanering, fremføring av luft-, vann-, sjø- og jordledninger, gass- eller oljeledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for:

d. nødvendig istandsetting av eksisterende ledningsanlegg for vann, avløp, og kommunikasjon ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport til lands skal det i ettertid sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

l. innlegging av strøm, vann og avløp til boliger og fritidsboliger, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

§ 9 Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel til lands, på is og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt. Det er forbud mot motorbåtrace og øvingskjøring med racingbåter
4.ledd
Forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til:

c. motorferdsel i forbindelse med transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger og lignende.

Forvaltningsplan

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde finnes det ikke retningslinjer for denne typen tiltak.

Nye retningslinjer er under utarbeidelse og vil være gjeldende fra og med faglig godkjent status hos Miljødirektoratet.

Etter § 7 i naturmangfoldsloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering
Verneverdiene som er mest relevante i forhold til motorferdsel i omsøkte område er relatert til insekter, geologi, vegetasjon, fugler under trekket som søker mat, friluftsliv og støy.
Motorferdsel ifm tiltak på fritidseiendommer det laget forslag til retningslinjer som skal ivareta det biologiske mangfoldet. De reviderte retningslinjene er mer detaljerte og vil gjelde fra og med godkjent status fra Miljødirektoratet. Retningslinjene skal ivareta verneverdiene i området. Tiltak med bedre VA anlegg er generelt vurdert som positivt for verneområdet og reduserer forurensingen fra anlegg og fritidsboliger, særlig i en periode der fritidsboliger benyttes mye.

Det er foretatt er vurdering ut ifra tilgjengelige observasjoner i artsdatabanken og eksisterende kunnskap om området, og det er ingen sjeldne naturtyper registrert i området. Det er forekomster av villeple og fagerrogn på stedet.

Kjøringen må ha vilkår som ivaretar slitasje på jordsmonn og vegetasjon, men det er også i eiers interesse at uttaket gjøres så skånsomt som mulig (nml. § 8). Tiltaket vurderes å være med lav påvirkning på verneverdiene så lenge retningslinjene følges. Tiltaket med motorferdsel er kortvarig (hver enkelt tur) og vurderes å ha liten påvirkning på besøkende som kan oppholde seg i området. Det kan forekomme negative reaksjoner på hogst og motorferdsel, så dette bør eier vurdere å opplyse om i forkant eller skilte.

Søknaden er avgrenset til nyttetransport og tiltak på fritidsbolig som vil begrense faren for utslipp av svart- og gråvann, og er mulig å gjennomføre på åpen mark uten skader på vegetasjon eller geologi. , og deler av
ryddingen omfatter trase som er innvilget til nedlegging av VA i delvis gjengrodd dyrket areal og delvis i skog.
Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig og føre-var-prinsippet tillegges ikke vekt i vurderingen (nml. § 9). Samlet belastning (støy og forstyrrelser) som følge av

motorferdsel på Merdø er svært begrenset. Det er et begrenset
antall LNF eiendommer i nasjonalparken og dette vurderes ikke som et problem så langt (nml. § 10).

Konklusjon

Forvalter anbefaler at det gis en tillatelse til omsøkte tiltak med vilkår.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

Hans Olav Sørensen
Tverrdalsøyveien 126
4920 STAUBØ

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/6631-2 432.3 **Deres ref.** **Dato** 21.07.2026

Søknad - Raet nasjonalpark - Arendal - Klåholmen - bålplass - sankthansbål - Hans Olav Sørensen

Vedtak

Forvalter innvilger etter delegert myndighet fra Raet nasjonalparkstyre med hjemmel i forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner, Aust Agder (FOR-2016-12-16-1632), tillatelse til ny Sankthansbålplass på Buskjær Koordinatene for stedet er: 58.5588865947811, 9.016355682044466. Forvalter innlemmer dette i forvaltningsplanen ved revidering.

Raet nasjonalparkstyre fastsetter følgende kriterier for sankthansbål:
- Sankthansbål skal alltid bestå av rene bålmaterialer som ikke forurenser.
- Sankthansbål skal være i trygg avstand til vegetasjon og overholde varsler om brannfare /bålforbud.
- Bygging av bålet bør ikke starte før inntil en uke i forkant av St. Hans, dvs. f.o.m. 16. juni.
- Sankthansbål skal ha tilstrekkelig tilsyn og ryddes opp i etterkant. Skjemmende rester bør fjernes senest 2 dager etter Sankthans.
- De som deltar i oppbyggingen av sankthansbålet/ organisering av felles sankthansbål er også ansvarlig efor opprydding i etterkant.
- Sankthansbål bør så langt mulig legges på jord eller sand. Der sankthansbål er etablert på svaberg så skal bålet alltid legges på samme sted.
- Sankthansbålet bør markeres med en ytre perimeter, for eksempel en ramme av stål.

Bålplassen kan med fordel fylles med sand for å redusere skade på svaberg

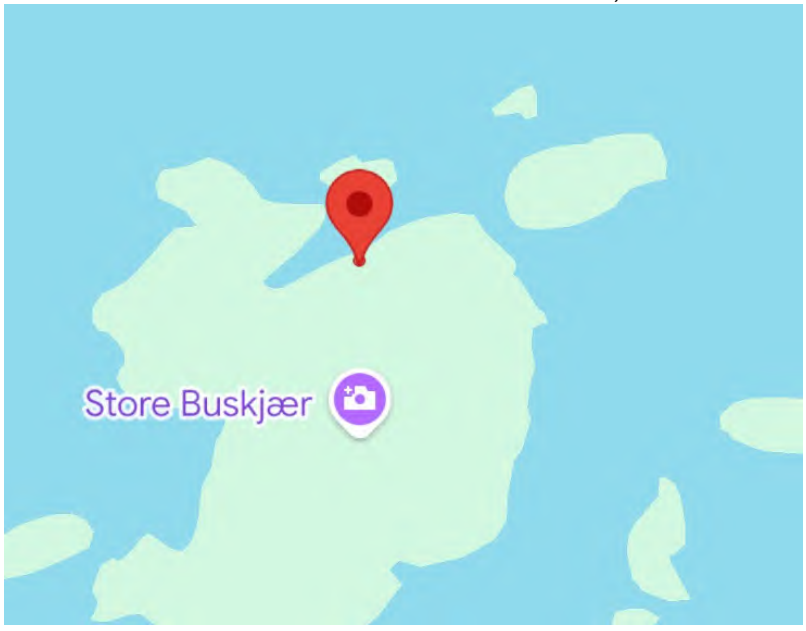
Saksopplysninger

Hans Olav Sørensen søker på vegne av Kilsund Vel om å få reetablere tradisjonell plass for sankthansbål på Klåholmen. Ref kartutsnitt:

Befaring utført av søker i forkant av sankthans viste imidlertid at området i 2026 hadde en betydelig forekomst av hekkende sjøfugl, så søknaden ble endret til å omfatte Buskjær der det også har vært Sankthansbål tidligere.

Koordinatene for stedet er: 58.5588865947811, 9.016355682044466:

Gammel bålplass på Store Buskjær

Verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.
(…)
Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig

og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Friluftsliv og arrangementer er omtalt i § 7
§ 7.Ferdsel og friluftsliv 9.-11.ledd

Det skal vises særlig varsomhet ved bålbrenning og bruk av grill, slik at det ikke oppstår brannfare eller skade på vegetasjon, svaberg og rullestein. I områder med anlegg tilrettelagt for bål og grill skal disse benyttes.
Brenning av hogstavfall etter rydding i forbindelse med skjøtsel kan skje i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.
Det kan i forvaltningsplan fastsettes steder hvor sankthansbål er tillatt.

Naturmangfoldsloven

Etter § 7 i naturmangfoldsloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).
Forvaltningsplan
Gjeldende utkast til forvaltningsplan har ikke med noen liste med sankthansbål, men revidert plan som er inne til godkjenning har med en liste over steder samt reviderte vilkår (gjengitt ovenfor). Fra utkastet:

St. Hans-bål:
Forvaltningsmyndigheten kan vurdere å gi dispensasjon for St. Hans bål på steder med tradisjon for dette, dersom det ikke er fare for skade på verneverdiene. Bålet skal alltid bestå av rene bålmaterialer som ikke forurenser, og det må sørges for tilstrekkelig tilsyn og opprydding. Bygging av bålet bør ikke starte før inntil en uke i forkant av St. Hans, dvs. f.o.m. 16. juni. Skjemmende rester bør fjernes senest 2 dager etter St. Hans.
❖ Godkjente steder for St. Hans-bål:

Liste fra tidligere vedtak som er tatt med i ny plan

Sted	Koordinater UTM 32N	Kategori
Gjervoldsøy	POINT(483895.18116501 6474201.0464944)	Sankthansbål
Ø Breidbukta, Havsøya	POINT(487080.16524628 6475654.4180368)	Sankthansbål
Hove	POINT(489791.11391316 6477263.0930018)	Sankthansbål
Sandum	POINT(490621.20578526 6478554.9994193)	Sankthansbål
Bjelland	POINT(493300.56562804 6479518.1642039)	Sankthansbål
Botne	POINT(493566.18911226 6480532.9699923)	Sankthansbål
Skare	POINT(495363.76936133 6483345.1578594)	Sankthansbål
Speken	POINT(507830.69792489 6498583.4923443)	Sankthansbål
Spornes	POINT(491609.56324477 6478183.4011653)	Sankthansbål
Kvernskjær	POINT(503695.86462648 6493231.3790136)	Sankthansbål
Randviga	POINT(482143.48063123 6470668.4427003)	Sankthansbål
Hasseltangen	POINT(483881.43023851 6472567.7053595)	Sankthansbål
Gjessøya	POINT(489088.37475359 6477198.6581347)	Sankthansbål
Langerumpa	POINT(488424.59740984 6476685.6190722)	Sankthansbål
Tømmerstø (upresis)	POINT(493207.89330827 6480847.7806931)	Sankthansbål
Vestre Flatskjæra	POINT(509065.00000000 6500087.0000000)	Sankthansbål

Vurderinger
Det er allerede en god del sankthansbålplasser i/ved nasjonalparken, men få i dette området. Det er knyttet lokale tradisjoner til hver enkelt plass og det betyr ofte mye for lokalbefolkning. Derfor er det også åpnet for dette i verneforskriften. Søker ønsket selv å flytte Sankthansbålet fra Klåholmen (1.valg) til Store Buskjær for å ikke forstyrre dyrelivet unødvendig.

Det er forvalters vurdering at en fastsetting av faste plasser der det er tillatt med sankthansbål etter kriteriene i forvaltningsplanen vil redusere antallet nye bålplasser samt bidra til en samling av total belastning på noen få utvalgte steder.
Mange lokaliteter har allerede betydelig skade på svaberg, og da er det bedre å opprettholde disse bålplassene fremfor at lokalbefolkningen finner nye plasser i nærheten.
En opptegning /oversikt som også tar med sankthansbål utenfor kan bidra til færre nyetableringer og redusert press på sankthansbålene i verneområdet.

Prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8) anses ivaretatt ettersom områdene er godt kartlagt, føre-var-prinsippet (§ 9) tillegges liten vekt ettersom dette er en allerede forhåndsgitt vurdering
av tillatelse jf verneforskrift, prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10) anses som begrenset ettersom det er satt vilkår og omfanget er avgrenset, prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12) forutsetter ivaretatt av de som står ansvarlig for sankthansbålene og ved at vilkårene følges opp. SNO vil sjekke bålplasser i dagene før

sankthans

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Statens naturoppsyn Grimstad	Miljødirektoratet, postboks 5672 TORGARDEN	7485	TRONDHEIM

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

Dave Messing

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/3719-4 432.3 **Deres ref.** **Dato** 16.05.2026

Søknad - Raet nasjonalpark - Tvedestrand - Vestre Sandøya - bruk av drone - opptak til dokumentarfilm - Dave Messing

Hei!

Søknaden har ingen opplysninger om ansvarlig søker. Jeg finner ikke Dave Messing i folkeregistret. Hvilket firma og/eller person er ansvarlig for filmingen?

Jeg må også ha droneoperatørens nummer /lisens.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Nasjonalpark Raet
Landskapsvernområde Søm

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

Lisa-Brit Wahlberg
Sømsveien 162
4870 Fevik

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/4887-2 432.3 **Deres ref.** **Dato** 27.07.2026

Svar på søknad om motorferdsel i Søm LVO

Jeg viser til søknad mottatt 13.4.26. Avsender på søknaden er Skagerak Trepleie ved Sivert Svane, men er endret i vedtaket til å omfatte grunneier på Hasla Gård Lisa Wahlberg. Dette fristiller Wahlberg fra å forplikte seg til en oppdragstaker på de ulike tiltakene som skal gjøres ifm rydding, hogst og beitedyr/gjerder.

Answering the letter of request for permit for motorized transport in Raet National park and Søm protected landscape. As agreed upon, the permit is given to owner of Halsa Gård, Lisa Wahlberg, and not primary applicant Skagerak Trepleie. This ensures that Mrs Wahlberg is free to alter her contract and use various contractors for the different assignments in regard to clearing the shrubs/trees, looking after grazeland and livestock and managing the estate without the demand for a new permit.

Vedtak

Forvalter gir etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark med hjemmel i verneforskriften for Raet nasjonalpark § 9 fjerde ledd d og e og med hjemmel i forskrift om vern av Søm landskapsvernområde § 8 tredje ledd b og c til motorferdsel for tilsyn med bufe, tiltak for vedlikehold av beiter og gjerder, hogst og rydding. Tillatelsen er gitt grunneier på Hasla gård Lisa Wahlberg og omfatter oppdragstakere som utfører oppdrag som er gyldige i henhold til verneforskrift eller dispensasjoner gitt etter søknad.

Manager i Raet NP with mandate from the national park board gives this permit from the regulations in Raet national park § 9 fourth paragraph d and e, and the regulations in Søm protected landscape § 8 third paragraph b and c to motorized transport for assignments in maintaining agricultural land, fence management, livestock management, thinning and forestry. The permit is given to owner of Hasla Gård Mrs Lisa Wahlberg and can be extended to contractors performing assignments within the aforementioned regulations or specific dispensations.

Tillatelsen er gyldig i 5 år fra 2026-2031, og kan forlenges etter søknad.
Tiltaket kan gjennomføres på følgende vilkår:

- En logg skal føres over dager med motorferdsel

- Det skal kjøres på tørr eller frossen mark som ikke medfører dypere kjørespor enn 30 cm.
- Kopi av tillatelsen skal medbringes
- Det er tillatt å kjøre langs kanalen eller over kanalen på krysningspunkt til dyrket mark på sørsiden
- Det er tillatt å kjøre i skogareal og på begge sider av steingjerder og bekker ifm rydding av kratt og skog

The permit is valid for 5 years form 2026-2031, and can be expanded after request.
The motorized transport is allowed with these constraints:

- A log listing days with motorized transport must be kept
- Motorized transport is allowed on dry og frozen soil when the tiretracks are no deeper than 30 cm
- A kopi of the permit must be present in the vehicle
- The permit includes transport along the channel on the southern bank and over the channel at crossing point.
- The premits includes driving in the forested areas and on both sides of rock fences and creeks.

Klage på vedtak
Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Grunneier på 4202 (Grimstad) 58/3- Sømsveien 162 Hasla gård søker om tillatelse til motorisert ferdsel ifm ulike oppgaver knyttet til drift og vedlikehold av eiendommen. Dette inkluderer både søknadspliktige tiltak (en tillatelse på tiltak ble innvilget i 2025) og andre tiltak inkludert tilsyn med bufe, rydding og vedlikehold av gjerder inkludert steingjerder, vedhogst i tråd med retningslinjer og drift av landbruksarealet sør for kanalen.

Verneforskrift og verneformål

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner. Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632) og tilhørende utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark har hjemmelsgrunnlag for å gi dispensasjon til transport i nasjonalparken.

§ 4.Vern av plantelivet

Vegetasjonen på land og i sjø, herunder døde busker, trær og ilanddrevet tang og tare er vernet mot all skade, uttak og ødelegging. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for:
f. hogst av ved til eget bruk i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen, unntatt i sone B.
g. beite, unntatt i sone B.
h. slått, lyng- og gressbrenning, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

a. rydding av vegetasjon i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

§ 9.Forbud mot motorferdsel
Motorferdsel til lands, på is og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt. Det er forbud mot motorbåtrace og øvingskjøring med racingbåter.

Miljødirektoratet kan ved særskilt forskrift innføre bestemmelser om fartsregulering på sjøen i nærmere angitte deler av nasjonalparken.

Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for:

b. motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe og i medhold av lov om dyrevelferd. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet snarest mulig.

Forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til:

c. motorferdsel i forbindelse med transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger og lignende.
d. motorferdsel i forbindelse med vedlikehold av beiter og gjerder.
e. motorferdsel i forbindelse med hogst og rydding etter § 4 andre ledd e), f) og § 4 tredje ledd a).

Søm landskapsvernområde ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Søm landskapsvernområde, i Grimstad lommune i Aust-Agder fylke.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

§ 1.Formål
Formålet med Søm landskapsvernområde er å ta vare på et særegent natur- og kulturlandskap for denne delen av Skagerrakkysten med kvartærgeologiske forekomster og den varmekjære floraen som preger landskapet.

Allmennheten skal sikres anledning til natur og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av tilrettelegging.

§ 8.Forbud mot motorferdsel
Motorferdsel på land og i lufta er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.

Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for:

b. motorferdsel på innmark i forbindelse med drift av jordbruksarealer.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

b. bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med bufehold.
c. motorferdsel i forbindelse med vedhogst etter § 4 annet ledd.

Forvaltningsplan
I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde finnes det ikke retningslinjer for denne typen tiltak.
Nye retningslinjer er under utarbeidelse og vil være gjeldende fra og med faglig godkjent status hos Miljødirektoratet.

Etter § 7 i naturmangfoldsloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering
Verneverdiene som er mest relevante i forhold til motorferdsel i omsøkte område er relatert til insekter, geologi, vegetasjon, fugler under trekket som søker mat, friluftsliv og støy.

Motorferdsel ifm tiltak på landbrukseiendommer det laget forslag til retningslinjer som skal ivareta det biologiske mangfoldet og fare for slitasje og erosjon. De reviderte retningslinjene er mer detaljerte og vil gjelde fra og med godkjent status fra Miljødirektoratet. Retningslinjene skal ivareta verneverdiene i området.

Kjøringen må ha vilkår som ivaretar slitasje på jordsmonn og vegetasjon, men det er også i eiers interesse at uttaket gjøres så skånsomt som mulig (nml. § 8). Tiltaket vurderes å være med lav påvirkning på verneverdiene så lenge retningslinjene følges. Tiltaket med motorferdsel er kortvarig (hver enkelt tur) og vurderes å ha liten påvirkning på dyreliv og besøkende som kan oppholde seg i området. Det kan forekomme negative reaksjoner på hogst og motorferdsel, så dette bør eier vurdere å opplyse om i forkant eller skilte. Egne retningslinjer og vilkår for denne typen tiltak skal følges uavhengig av en tillatelse til motorferdsel.

Søknaden er avgrenset til nyttetransport og tiltak på landbrukseiendom som vil begrense faren for og er mulig å gjennomføre på åpen mark uten skader på vegetasjon eller geologi.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig og føre-var-prinsippet tillegges ikke vekt i vurderingen (nml. § 9). Samlet belastning (støy og forstyrrelser) som følge av motorferdsel på eiendommen er svært begrenset. Det er et begrenset antall LNF eiendommer i nasjonalparken og dette vurderes ikke som et problem så langt (nml. § 10).
Konklusjon
Forvalter anbefaler at det gis en tillatelse til omsøkte tiltak med vilkår.

Klage
Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

TROMØY IDRETTSLAG
Dybdalsveien 49
4812 KONGSHAVN

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/4886-2 432.3 **Deres ref.** **Dato** 22.07.2026

Svar på søknad om ultraløp i Raet NP - Tromøy

Jeg viser til søknad mottatt 25.11.2025. Beklager lang svartid.

Etter delegert myndighet fra Raet nasjonalparkstyre fatter forvalter vedtak med tillatelse til arrangement Utraløp på Tromøy 1.august 2026 etter søknad med hjemmel i Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner.

Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 7 femte og sjette ledd.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

- Arrangementet skal gjennomføres som omsøkt i perioden 31.7-2.8 2026. Løpet avholdes 1.8.2026
- Oppsett av hindre og løypemarkeringer på land og i sjø skal gjennomføres uten skade på terreng eller vegetasjon.
- Øvrig ferdsel i området skal ikke hindres
- Hekkelokaliteter i Hovekilen skal ikke forstyrres og man skal holde minst 50 meter avstand
- Hele området som benyttes av deltakere og publikum skal ryddes i etterkant.
- En enkel rapport som oppsummerer arrangementet skal sendes til nasjonalparkstyret v/forvalter i etterkant.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre

Saksopplysninger
Fra søknad:

Løypen vil følge etablert stinett, primært folkestien. Et lite strekk blir på bilvei for å kunne ha

drikkestasjon uten å være til hinder for noen. -Løypen blir ikke merket. Løperne navigerer etter digital fil lastet ned til klokke eller lignende. - Løperne kommer til Hove etter 37km, dvs at løperne mest sannsynlig er spredd ut over ganske mye, og ankommer på ulike tider.

Relevante punkter fra løpsreglene våre:
-Alle skal ha med egne flasker/drikkesystem. Det vil ikke være drikkekopper på drikkestasjonene eller i mål.
-Forsøpling godtas ikke. Du blir diskvalifisert hvis du blir observert i å kaste fra deg avfall i løypa.
-Deltagere skal benytte fortau og fotgjengeroverganger der disse er tilgjengelig. Kryssing av vei er på eget ansvar. Se deg for, og ta hensyn til trafikken.
-Du tar hensyn til turgåere på stier og gangfelt. I forhold til trafikk og vei: Noe av løpet vil foregå på vei. Det er forsøkt å velge en rute som har fortau og fotgjengerovergang. Noen plasser er dette ikke tilgjengelig. Smith Sørensensvei fra Kjenna, og Rævesandsveien er partiene som er minst tilrettelagt. Likevel mener vi dette er forsvarlig. Partiet kommer etter 25km, og man kan regne med at deltagerne når dette partiet godt spredd utover.

Legger med noen bilder av løypen. Både i sin helhet, og nærmere på punkter som kan være relevant. Legger og ved et utkast til løpsbeskrivelse og regler/info

Hjemmel

Delegering
Gjennom forvaltningspraksis er ansvaret for fornyelse av vedtak og vedtak på arrangementer innenfor retningslinjene i verneområdet delegert til forvalter jf styrets vedtekter.

Presedens
Det er allerede flere store arrangementer i verneområdet og det er etablert en forvaltningspraksis i tråd med retningslinjer. Det er sannsynlig at det vil komme søknader fra andre tilsvarende arrangementer i fremtiden. Vi har god erfaring med vilkår, og relativt sett få brudd på disse.

Verneforskrift
Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger,

skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

 I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.
 I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.
 I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ferdsel og friluftsliv er regulert i § 7, her femte og sjette ledd:
Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.
Større arrangementer krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til større arrangementer når det ikke er i strid med verneformålet.

Forvaltningsplan
Retningslinjer for arrangementer (fra Utkast til forvaltningsplan) sees nedenfor.

Retningslinjer for arrangementer:

Arrangementer:
Hva er et arrangement?
Et arrangement kan være en forestilling, en konsert, en festival, et stort møte, et idrettsstevne/leir eller lignende. Det er med andre ord mange typer arrangementer. Et arrangement, uansett hvilken type arrangement det er, har gjerne noen fellestrekk og det mest sentrale fellestrekket er: Arrangøren ønsker å samle flere mennesker, på et eller flere steder, og disse menneskene skal delta eller oppleve noe sammen. Ofte vil arrangementer avhenge av en form for tilrettelegging; informasjon/skilting, søppelhåndtering, midlertidige installasjoner osv.

Krav til arrangementer
Arrangementer skal være kortvarige og ikke legge unødig beslag på, eller vesentlig hindre andre besøkende i nasjonalparken. Fare for forsøpling, slitasje støy og forstyrrelse vil også være avgjørende for om et arrangement kan gjennomføres.

Arrangøren skal alltid ha en ansvarlig søker som står ansvarlig for at vilkår til dispensasjonen følges opp før, under og etter arrangementet.

Flerårige tillatelser
Unødvendig regulering og kontroll av aktiviteter skal unngås. Faste arrangementer bør derfor kunne få flerårige tillatelser hvis det ikke oppstår konflikter i forhold til naturmiljøet.

Arrangementer som alltid krever tillatelse
Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte aktiviteten og faren for skade på naturmiljøet. Følgende typer arrangementer krever alltid tillatelse:

- Grupper med minst 100 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen.
- Arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr. år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Arrangementer som har behov for midlertidige installasjoner som f.eks.: telt, skilt, gjerder, søppelhåndtering osv.
- Teltleirer med minst 10 telt.

Naturmangfold

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering
Dette er et større arrangement med et stort antall deltakere og krever en tillatelse fra forvaltningsmyndigheten jf verneforskriften §7. Det er søkt om femårig tillatelse slik det også er gitt åpning for i forvaltningsplanen. Hovedvekten av arrangementet

gjennomføres utenfor verneområdet og forvalter vurderer at det gjennomføres på en slik måte at verneverdiene ivaretas.
Tidsrommet for de omsøkte aktivitetene er moderat kritisk ettersom dette er i slutten av hekkesesong og en noe sårbar periode for fuglelivet i nasjonalparken. Hovekilen er både hekkelokalitet for flere arter med makrellterne og fiskemåke som de mest sårbare, men er dessuten et viktig furasjeringsområde og nødhavn for en rekke arter. Hensynet til dette kan ivaretas med vilkår. Forvalters vurdering er at dette ikke er i strid med verneformålet, dersom det settes vilkår som skjermer sårbare verneverdier.

Kunnskapsgrunnlaget (jf nml § 8) vurderes som tilstrekkelig da området er godt kartlagt og undersøkt, og føre-var-prinsippet tillegges ikke vekt i vurderingen (nml. § 9).
Samlet belastning av arrangementer i nasjonalparken er relativt stort i dette området, da det er mange som søker seg til Hoveodden og Hovekilen. Det er mindre press på øvrige deler av nasjonalparken fra Arrangementer.

Økosystembelastningen av den samlete aktiviteten dersom vilkårene følges anses som begrenset (nml. § 10).
§ 12 i nml. vurderes ivaretatt med vilkår i tillatelsen om forsvarlig drift og opprydding. Eventuelle kostnader ved miljøforringelse, skal bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11. Dette innebærer at tiltakshaver må stille med gode sikringstiltak mot brann og akutte utslipp.
En tillatelse bør ivareta hensyn til hekkende sjøfugl i perioden mars- juli ved at avstand til hekkelokaliteter fastsettes.

Konklusjon
Forvalter gir tillatelse som omsøkt med vilkår.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

Havforskningsinstituttet, Forskningsstasjonen Flødevigen
Nye Flødevigveien 20
4817 HIS

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2020/9640-6 542.0 **Deres ref.** **Dato** 23.07.2026

Svar på søknad om utsetting av tang, tare og ålegress i Raet NP - Havforskninginstituttet

Jeg viser til søknad mottatt september 2025.

Vedtak

Etter delegert myndighet fra nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir forvalter Havforskningsinstituttet tillatelse med hjemmel i verneforskriften § 5 fjerde ledd tillatelse høsting ot utsetting med det formål å drive restaurering, bestandsovervåkning og forskning i Raet nasjonalpark for perioden 2026-2031

Tillatelsen er en forlengelse av tillatelse gitt i 2001, der det ble spesifisert at tillatelsen kan forlenges ved behov av forvalter gitt delegert myndighet.

Tillatelsen omfatter hele verneområdet.

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 dispensasjon for utsetting av lokalt innsamlede og fremdyrkede stedegne arter i restaureringsøyemed som en del forskning på restaurering. Det kan gjennomføres restaureringstiltak der HI anser det som relevant.

Tiltaket kan gjennomføres på følgende vilkår:

- En enkel rapport med status skal sendes inn årlig.
- Alle funn skal registreres hos Artsdatabanken.
- Informasjon fra forskning og bestandsovervåkning skal gjøres tilgjengelig for formidling i nasjonalpark/besøkssenter.
- Alle arter skal være lokalt innhentet og finnes naturlig i området
- Eventuelle installasjonen/markører skal fjernes ved opphør.
- Kart over aktuelle områder sendes inn før oppstart.
- Resultater skal gjøres tilgjengelige for forvaltning og allmennheten etter publisering.

English summary:
Raet National park board gives permission to the Institute for Marine Research (IMR) according to the regulative § 5 for the national park to perform research and

surveillance within the park. The permission is valid for five years and can be extended if necessary.
Raet National park board gives permission to the Institute for Marine Research (IMR) according to the regulative § 48 in the Biodiversity act to introduce naturally occurring species in restorative research and perform restorative measures where necessary within the park..

Klage på vedtak
Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre

Saksopplysninger
Thomas Wernberg ved Havforskningsinstituttet (HI) avd Flødevigen er part i en søknad om restaureringsprosjekt knyttet til havvegetasjon. Prosjektet ledes av Dr Thomas Wernberg (HI) og de ønsker å gjennomføre deler av prosjektet i kystområdene rundt HI Flødevigen, dvs i Raet Nasjonalpark. Søknaden om prosjektet ble ikke fullfinansiert i 2021, men de ønsker å satse videre på dette og tilsvarende prosjekter.

Søknaden omfatter innhenting av stedegne plante- og algearter, oppdyrkning av disse på HI og utplanting av disse i Raet nasjonalpark. Utplantingen vil blant annet foregå med «Grønn grus», der småplanter (og alger) som har etablert seg på småstein settes ut på havbunnen. Plantene vil overvåkes og følges opp over tid. Prosjektet vil ikke kreve større fysiske inngrep, men utsetting av småstein og eventuelt markører. Målet er å finne metoder som egner seg for restaurering av havbunn i større skala. Flere marine naturtyper er aktuelle, men mest relevant er områder som tidligere hadde sukkertare, men som nå er dominert av trådformede alger.

Områdene vil være i størrelsesorden 0,1-1 km2.
Les mer her: https://www.hi.no/hi/nyheter/2020/februar/gronn-grus-gir-hap-for-taren
Havforskningsinstitutter søker også om tillatelse til rutinemessig bestandsovervåkning og forskning på arter og naturtyper i havområdet i Raet nasjonalpark. HI har flere pågående forskningsprosjekter i verneområdet og lenge tidsserier som bør opprettholdes. De bidrar til en betydelig andel av kunnskapsinnhenting om havmiljøet, både i Raet nasjonalpark og i Skagerak-Norskehavet.

Her er et utvalg relevante artikler:
https://www.hi.no/hi/nyheter/2018/november/varm-sommer-kvelte-sorlands-tare
https://www.hi.no/hi/nyheter/2019/september/bruker-ny-teknologi-for-a-finne kysttorskens-oppvekstomrader
https://www.hi.no/hi/nyheter/2019/august/historisk-kunnskapsloft-for-skagerrak kattegat-oslofjorden

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

§ 5.Vern av dyrelivet, her er første og sjuende ledd gjengitt:
Dyrelivet med hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser er vernet mot skade og unødvendige forstyrrelser. Utsetting av dyr på land, i vann og i sjø er forbudt. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til levendefangst av dyr i forbindelse med bestandsovervåking eller forskning og til utsetting av dyr i forbindelse med tillatelse etter § 3 fjerde ledd bokstav n.

Verneforskriften §3 fjerde ledd bokstav n omfatter utsett av til akvakultur og er ikke relevant i denne sammenheng.

Tiltakene må vurderes etter den generelle dispensasjonshjemmelen i verneforskriften, da det ikke finnes spesifiserte dispensasjonshjemler som omfatter de omsøkte tiltakene.

Verneforskriften § 11. Generell dispensasjonsbestemmelse lyder:
Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48. (dispensasjon fra vernevedtak) første, tredje og fjerde ledd:
Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.
(..)
Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.
Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften.

Vurdering

Verneforskriften § 5 syvende ledd åpner for levende fangst av dyr i forbindelse med bestandsovervåkning og/eller forskning. HIs pågående forskning og bestandsovervåkning faller inn under denne bestemmelsen.
Utsetting av levende dyr er gitt en åpning etter verneforskriften § 3 fjerde ledd n), men omfatter akvakultur. Reetablering av arter og spesifikt planter må derfor behandles som en dispensasjonssøknad jf nml § 48.

Søknaden om bestandsovervåkning og forskning innebærer blant annet innhenting av data for en rekke arter og naturtyper i verneområdet. Dette kan ha en negativ påvirkning på de enkelte forekomstene, men liten betydning samlet sett – særlig sett opp mot effekten av kommersielt og fritidsfiske på flere av artene. Tiltakene vil bidra til økt kunnskap om livet i havet, utviklingen lokalt og gi grunnlag for faglige tilrådninger til nasjonalparkstyret og fiskeridirektoratet. En slik lokal kunnskap er svært viktig for å fange opp endringer og dermed bidra til bedre forvaltning av havområdene.

Søknaden om forskning knyttet til restaurering av marine vegetasjonstyper vurderes som positivt ettersom det benyttes lokalt innhøstede stedegne arter som reetableres i verneområdet. Forvalter kan ikke se at dette har noen negative effekter. 2021-2030 er FNs tiår for restaurering og dette prosjektet setter søkelyset på et habitat som det generelt er rettet lite oppmerksomhet mot- marine vegetasjonstyper og truslene mot disse. I Raet nasjonalpark er det en pågående forringelse av både ålegressforekomster og tareskoger. Truslene mot disse er blant annet næringssalter, partikler i vannet, algeoppblomstring, trådalger/sekundærpåvekst, mudring og dregging (ålegress), og næringssalter, algeoppblomstring, trådalger/sekundærpåvekst, økte havtemperaturer, og tråling (tareskoger). Et restaureringsprosjekt vil både bidra til en mulig bedring i de marine vegetasjonstypene lokalt og gi verdifull kunnskap om restaurering av marine naturtyper.

Den samlete belastningen av tiltakene og de negative konsekvensene vurderes å bli oppveid av fordelene ved mer kunnskap om marine naturtyper og artene i havområdene i nasjonalparken. Mange av artene er hardt beskattet og flere er rødlistede. HIs kunnskapsinnhenting har blant annet bidratt til marine bevaringsområder som nå inngår i Raet NP, og vil være essensiell i en videreføring og mulig økning av bevaringsområder.

Økosystembelastning (jf nml § 10) anses som totalt positiv. Restaureringsprosjektet har allerede fått en del publisitet og kan bidra til mer fokus på marine naturtyper og økosystemtjenestene de gir. Informasjon og kunnskap fra tiltakene kan benyttes til formidling, for eksempel på besøkssenteret, hvor HI allerede er en aktiv bidragsyter. Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt- HI har selv stått for kunnskapsgrunnlaget for den marine delen av nasjonalparken. Men området er i stadig utvikling, og kunnskapen må fornyes.

Føre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være mindre aktuelt ettersom kunnskapsgrunnlaget er godt.
§ 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Konklusjon
Forvalter anbefaler at søknaden om bestandsovervåkning og forskning gis tillatelse som omsøkt med vilkår.
Forvalter anbefaler at det gis en dispensasjon etter nml § 48 til utsett av lokalt innhøstede og oppformerte stedegne arter for restaurering av marine naturtyper og forskning knyttet til dette.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

Havforskningsinstituttet, Forskningsstasjonen Flødevigen
Nye Flødevigveien 20
4817 HIS

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/9035-3 432.3 **Deres ref.** **Dato** 28.07.2026

Innvilget søknad om havbunnskartlegging i Raet nasjonalpark - Havforskningsinstituttet

Vedtak
Etter delegert myndighet fra Raet nasjonalparkstyre gir forvalter Havforskningsinstituttet /Even Moland tillatelse til havbunnkartlegging og prøvetaking på utvalgte posisjoner innenfor Raet nasjonalpark. Havbunnkartleggingen og prøvetakingen er en del av forskningstokt til dype områder i Skagerak i tidsrommet 4.-9. juli 2026. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriftens § 4 – generelle dispensasjonsbestemmelser (NML § 48). Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder til 31.07.2026
- Omsøkt aktivitet må ikke skade særskilt sårbare naturtyper og arter
- Resultat av prøvetaking må sendes til Raet nasjonalparkstyre innen 31.12.2026 eller en midlertidig rapport dersom ikke analyser og prøver er fedigstilt i rapport

Dokumenter i saken
Søknad fra Havforskningsinstituttet v/Even Moland av 9.6.26
Forespørsel om tilleggsinformasjon 10.06.26
Tilleggsinformasjon av 10.06.26
Tilleggsinformasjon av 24.06.26

Søknaden
Søknaden gjelder tillatelse til havbunnkartlegging – SCANDSKAGEX 26, hvor formålet er å besøke dype stasjoner innenfor områder med varierende grad av bruk, vern og beskyttelse. Utdrag frå søknaden:

Formålet med toktet, opptakene og prøvetakingen:
Prosjektet planlegger å besøke dype stasjoner innenfor områder med varierende grad av bruk, vern og beskyttelse i løpet av 6-dagers ekspedisjon om bord på det svenske forskningsfartøyet RV Svea. Formålene er
1) å observere og karakterisere habitatene i de utpekte stasjonene for å vurdere funksjon og status,
2) studere bunnfisksamfunnet på dypt vann ved hjelp av visuelle observasjonsplattformer,

Nasjonalpark Raet
Landskapsvernområde Søm

3) teste/ prøve ut muligheter for in situ merking av dyptlevende bunnfisk,
4) kvantifisere karboninnholdet i dype, bløte sedimenter, og
5) samle genetiske prøver av dypvannsorganismer for å studere populasjonsstruktur og -konnektivitet (sammenkoblinger). Prosjektet er finansiert av Horisont Europa prosjektene Aquarius (https://aquarius-ri.eu/) og MARHAB (https://www.hi.no/en/hi/forskning/projects/marhab-the-marine-habitats-project)

Tidsrom det skal gjøres opptak eller informasjonen skal brukes på annen måte:
Ekspedisjonen i Skagerrak skjer i tidsrommet 4. - 9. juli, med datainnsamling på stasjonene planlagt i norsk sone i tidsrommet 4. - 7. juli 2026. Forskningsprosjektene som benytter informasjonen vil pågå i 2026 - 2029.

Størrelse og geografisk plasseringen området for opptak/ prøvetaking
Utgangspunktene for prøvetaking og opptak er de planlagte posisjoner vi har utarbeidet (se vedlagt fil POSISJONER_SCANDSKAGEX). Innen hvert prøvetakingsområde er det sannsynlig at de ulike redskapene (UWTV kamera, ROV, sedimentgrabb og corer) vil bli enyttet innenfor en radius på 250m fra de angitte posisjonene. ROV og/ eller UWTV vil bli brukt for å sikre at prøvetaking ikke størst mulig grad unngår påvirkning på sårbare naturtyper.

Utstyr som skal brukes:
-UWTV kamera (slepekamera) og ROV < 300m2 videoanalyse med annotering av organismer og habitat (antall per art og arealmessig utbredelse av habitat)
-Agnede stasjonære stereovideorigger, såkalte BRUVs < 40m2. Annotering av indikator for tetthet av ulike fiskearter, antall arter som forekommer samt lengdemåling av fisk.
-4 grabbprøver < 1m2. Sålling på 1mm kornstørrelse og analyse av arter med antall og biomasse. Organismer bevares for genetiske analyser.
-4 corer << 1m2. Sedimentproppen deles opp i 1 cm skiver vertikalt. På ulike dyp i sedimentet analyseres kjemisk sammensetting som karboninnhold samt kornstørrelse.

Kontaktpersoner hos ansvarlig virksomhet:
Prosjektleder/ koordinator: Even Moland, Havforskningsinstituttet, Postboks 1870 Nordnes, 5817 Bergen. Organisasjonsnummer: 971 349 077
Toktleder: Matias Sköld, Swedish University of Agricultural Sciences (SLU), Department of Aquatic Resources. Organisasjonsnummer: SLU 202100-2817

Fartøy som skal gjennomføre toktet/ opptakene/ prøvetakingen:
Forskningsfartøyet RV Svea som eies av Swedish University of Agricultural Sciences (SLU). IMO: 9829332

Delegering
Raet nasjonalparkstyre er vernemyndighet for Raet nasjonalpark. Nasjonalparkforvalter har fullmakt til å gi tillatelser i samsvar med verneforskriften i saker av mindre prinsipiell betydninger og i henhold til vedtektene for Raet nasjonaparkstyre. Denne myndighet er delegert fra nasjonalparkstyret.
Søknaden er vurdert i henhold verneforskriftens § 3, pkt. 1.1 «Området er vernet mot inngrep av enhvert art ….», og § 3, pkt. 3.1 « Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser er vernet mot skade og unødig forstyrrelse.

Verneforskrift og verneformål
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.

I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.

I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I henhold til Verneforskriftens § 3 Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, kaianlegg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger herunder anlegg for energiproduksjon og oppdrett/akvakultur, sleping av redskap på sjøbunnen, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, opplag av båter, bøyelegging av båter, vegbygging, bergverksdrift, graving, kunstige sandstrender, utfylling og henleggelse av masse, mudring og dumping, uttak av skjellsand, boring og sprenging, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av rullestein, større stein og blokker, drenering og annen form for tørrlegging, gjødsling, tilplanting, nydyrking, flatehogst, bakkeplanering, fremføring av luft-, vann-, sjø- og jordledninger, gass- eller oljeledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Verneforskriften § 5 første ledd
Dyrelivet med hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser er vernet mot skade og unødvendige forstyrrelser. Utsetting av dyr på land, i vann og i sjø er forbudt.

Verneforskriften har ingen unntaksbestemmelser for tiltakene som er omsøkt. Søknaden vurderes etter § 11, Generelle dispensasjonsbestemmelser:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak frå forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom

sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. Naturmangfoldloven § 48.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Vurderingen skal fremgå av beslutningen. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystem tilnærming og samlet belastning, hvem som skal bære kostnadene ved miljøforringelse, samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurdering
Formålet med toktet er å gjennomføre vitenskapelige undersøkelser av områder med varierende grad av bruk, vern og beskyttelse, ved å observere og karakterisere habitatene i de utpekte stasjonene for å vurdere funksjon og status, studere bunnfiskesamfunnet på dypt vann ved hjelp av visuelle observasjonsplattformer, og teste/prøve ut muligheter for in situ merking av dyptlevende bunnfisk, kvantifisere karboninnholdet i dype, bløte sedimenter og samle genetiske prøver av dypvannsorganismer for å studere populasjonsstruktur og -konnektivitet. Studiene skal gjøres i både Raet, Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker og er finansiert Horizont Europa prosjektene Aquarius og MARHAB.

Prosjektet har planlagt prøvetaking og opptak fra utvalgte posisjoner.

24	RaetNP	Innenfor trålforbud Sør	58° 19.444' N	9° 8.266' E
25	RaetNP	Innenfor trålforbud Sør	58° 22.200' N	9° 13.841' E
26	RaetNP	Trålt bunn	58° 22.750' N	9° 1.368' E
27	RaetNP	Trålt bunn	58° 20.960' N	8° 58.986' E
28	RaetNP	Innenfor trålforbud Øst	58° 26.989' N	9° 4.731' E
29	RaetNP	Innenfor trålforbud Øst	58° 26.286' N	9° 5.152' E
31	RaetNP	Innenfor trålforbud Vest	58° 23.279' N	8° 53.070' E
34	RaetNP	Innenfor trålforbud Vest	58° 23.730' N	8° 54.193' E
BT44	RaetNP	Forventet ikke trålt	58.4037 N	9.0312 E
1-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,43857157	9,026315314
1-I	RaetNP	Trålt bunn	58,4367913	9,019556264
2-I	RaetNP	Trålt bunn	58,39883385	8,985378029
2-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,39946046	8,975226374
3-I	RaetNP	Trålt bunn	58,32735582	8,871657699
3-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,32916006	8,866479102
4-I	RaetNP	Trålt bunn	58,36607258	9,067410369
4-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,36981043	9,054312648
5-I	RaetNP	Trålt bunn	58,40411928	9,084854641
5-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,4002617	9,095589695
6-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,36179797	9,044336866

6-I	RaetNP	Trålt bunn	58,36348049	9,033578007
7-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,32749469	8,983636764
7-I	RaetNP	Trålt bunn	58,33223431	8,982999032

HI ønsker å bruke følgende utstyr:
-UWTV kamera (slepekamera) og ROV < 300m2 videoanalyse med annotering av organismer og habitat (antall per art og arealmessig utbredelse av habitat)

-Agnede stasjonære stereovideorigger, såkalte BRUVs < 40m2. Annotering av indikator for tetthet av ulike fiskearter, antall arter som forekommer samt lengdemåling av fisk.

-4 grabbprøver < 1m2. Sålling på 1mm kornstørrelse og analyse av arter med antall og biomasse. Organismer bevares for genetiske analyser.

-4 corer << 1m2. Sedimentproppen deles opp i 1 cm skiver vertikalt. På ulike dyp i sedimentet analyseres kjemisk sammensetting som karboninnhold samt kornstørrelse.

De stasjonære stereovideoriggene vil stå ute i kort tid, kun en time av gangen. Hele toktperioden er mellom 4.7 og 9.7.26. Det skal kun gjøres fire grabbprøver og fire sedimentprøver. Dette vil kunne ha en viss påvirkning på verneverdiene, men søker vil sjekke planlagte punkter for overvåking og sedimentprøver ut ved bruk av ROV og/ eller UWTV for å sikre at prøvetaking i størst mulig grad unngår påvirkning på sårbare naturtyper.

Generelle dispensasjonsbestemmelser, verneforskriftens § 4 (naturmangfoldlovens § 48). Hovedrammen for denne dispensasjonsbestemmelsen er at aktiviteten ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig og heller ikke stride mot vernevedtakets formål. Begge vilkår må være oppfylt.

Eventuell dispensasjon etter § 4 skal vurderes strengt. Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (M106-2014): «*Dispensasjonsbestemmelsen er i utgangspunktet ment for uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser.»* Jf. videre avklaringer i rundskrivet skal den generelle dispensasjonsbestemmelsen ikke benyttes til å utvide rammen som er etablert gjennom verneforskriften. Det følger av dette at dispensasjonsbestemmelsen kun skal nyttes i særlige tilfeller og som en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses på vernetidspunktet.

Denne søknaden omfatter etter forvaltningens vurdering, et slikt tilfelle. Det ble innført strenge fiskeriregulerende tiltak i Oslofjorden 01.01.26, hvorav tre områder med forbud mot all fiske (null-fiske). Det arbeides med sonering og strengere vern i Raet nasjonalpark i prosjektet Bevar Raet. Forvaltningen har stort behov for kunnskap om status og påvirkningsfaktorer.

De strenge fiskeritiltakene er innført med formål om å bedre naturtilstanden i Oslofjorden, med ønske om få mer biomasse, større og bredere artssammensetning, og forhåpentligvis

topp-predatorer tilbake. Behovet for kunnskap om utvikling og effektene er stort, og selv om dette toktet ikke direkte er knyttet til følgeforskning og kartlegging, vil informasjon kunne gi verdifull tilleggsinformasjon for forvaltningen.

Vern av biologiske mangfold forutsetter god kunnskap om verneverdiene og påvirkningsfaktorer. I og med at alt dyreliv er fredet i nasjonalparken, må ikke vitenskapelige undersøkelser påvirke sårbare og truede arter. Det må utvises en føre-var-holdning til gjennomføring.
Posisjoner på agnede, stasjonære stereovideorigger, såkalte BRUVs er oppgitt på kart, men vil være av kort varighet. Forvaltningen har behov for denne oversikt, av hensyn til annen aktivitet i nasjonalparken.

Det påpekes at selv om tiltaket vurderes å ikke være i strid med verneformålet, eller ha nevneverdig betydning for verneverdiene, utløser ikke dette en rett til dispensasjon. Oppfyllelse av vilkårene er premisset for at forvaltningsmyndigheten kan vurdere dispensasjon.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad vurdere dispensasjon basert på en konkret vurdering av den enkelte søknad. Hver søknad behandles for seg og en dispensasjonssak danner ikke presedens i eventuelt påfølgende saker.

Det må gjøres en skjønnsmessig vurdering av tiltaket, basert på eventuell påvirkning på verneverdiene og samlet belastning. Det vurderes at data fra omsøkt havbunnskartlegging kan bidra til ny, viktig informasjon. I henhold til naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger og forvaltning være kunnskapsbasert.

Tiltakshaver vil bruke ROV og/eller UWTV for å sikre at prøvetaking i størst mulig grad unngår påvirkning på sårbare naturtyper, og utviser dermed god forståelse for viktigheten av ivaretakelse av verneverdiene.

Forvaltningsplan

Denne typen tiltak er ikke drøftet eller vurdert i utkast til forvaltnignsplan for Raet nasjonalpark og Søm LVO.

Naturmangfoldloven

§ 8 – kunnskapsgrunnlaget. HI m.fl. vil gjennom dette toktet få indikasjoner på artsammensetning, størrelse og tetthet, ved stasjonære stereovideorigger, samt sedimentprøver som også vil gi indikasjon på arter og artssammensetning i sedimentene. Et annet formål er å kvantifisere karboninnhold i dype, bløte sedimenter. Prosjektene er finansiert gjennom Horisont Europa prosjektene Aquarius og MARHAB, og data inngår i disse forskningsprosjektene. Søker har gitt en god beskrivelse av gjennomføring. Det vurderes at kunnskapsgrunnlaget er godt nok.

§ 9 – Føre-var-prinsippet. Det er viktig at også vitenskaplige undersøkelser tar hensyn til sårbare og truede arter, og forvaltningen må gjøre en vurdering av omfang av omsøkte tiltak. Søker viser forståelser for dette prinsippet, ved at planlagte punkter for overvåking og

sedimentprøver sjekkes ut ved bruk av ROV og/ eller UWTV for å sikre at prøvetaking i størst mulig grad unngår påvirkning på sårbare naturtyper. Eventuell påvirkning vurderes å være kortvarig. Øvrige tiltak er også av kort varighet. Toktet skal foregå i perioden 4.-9. juli. Det vurderes på denne bakgrunn av føre-var-prinsippet er ivaretatt.

§ 10 – Økosystemtilnærming og samlet belastning. Det kreves at tiltaket vurderes opp mot samlet belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Det er tidligere gitt tillatelse til utsetting av stereo/videorigger, samt bruk av slepekamera, og det er en rekke aktører som ønsker å rydde spøkelsesteiner og tapt fiskeredskap. Eventuell påvirkning må måles opp mot viktigheten av å innhente og for forvaltningen, motta kunnskap. Toktet og tiltakene det søkes om, er av kort varighet, og eventuell påvirkning vurderes som liten. Forvaltningen kan sette vilkår om rapportering av funn, og stopp dersom det oppdages særskilt sårbare naturtyper. Den samlede belastning vurderes som akseptabel.

§ 11 og 12 – Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Det vurderes at tiltaket vil medføre liten eller ingen miljøforringelse. Eventuell påvirkning av verneverdiene vil være kortvarig, for eksempel i forbindelse med sedimentprøver. Ved bruk av ROV og/ eller UWTV ønsker søker å sikre at prøvetaking i størst mulig grad unngår påvirkning på sårbare naturtyper

Raet nasjonalparkstyre er positiv til tiltak som kan bidra til å øke kunnskapen om nasjonalparken. Det vurderes at vilkårene for å vurdere dispensasjon er tilstede. Søknaden vurderes ikke å være i strid med verneformålet, og eventuell påvirkning av verneverdiene ved sedimentprøver vil være kortvarig. Tiltaket kan dermed tillates med hjemmel i verneforskriftens § 4 Generelle dispensasjonsbestemmelser (NML § 48).

Klage
Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Raet nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

8 Annex 6 – AQUARIUS Call 2 Research Plan Template

[Your project logo/picture, if applicable]

The Joint Scandinavian Skagerrak Expedition 2026 SCANDSKAGEX26

AQUARIUS TA Call 2

Research Plan

E. Moland (IMR, NO)/A.R. Kleiven, J.D. Poling, E.M. Olsen (IMR, NO), H.C. Trannum (Norconsult, NO), M. Diesing, C. Golda (NGU, NO), M. van Deurs, O. Henriksen, G.E. Dinesen (DTU, DK), P. De Wit (UGOT, SE), C. Bradshaw (SU, SE), M. Sköld, U. Bergström, D. Perry, M. Eggertsen, G. Hellström (SLU, SE).

28 October 2025

Funded by the European Union

AQUARIUS has received funding from the European Union's Horizon Europe Framework Programme for Research and Innovation under grant agreement No 101130915. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Research Plan

1. Information about the applied Transnational Access (TA) project

Project name, project acronym: SCANDSKAGEX26
User group leader: Even Moland, Institute of Marine Research, Norway
Requested infrastructure(s): RV Svea, SLU Sweden
Duration of the planned access: 7 days. 1/2 day mobilisation and demobilisation included.
Dates of the planned research/season: 5 - 11 July 2026

2. Scientific background & Motivation

The SCANDSKAGEX26 is a joint multidisciplinary expedition to the Skagerrak and Kattegat where we will survey and sample deeper habitats for biodiversity and ecosystem functions. We will focus on biodiversity, the importance of predatory fish in trophic cascades and soft seafloor importance in storing carbon to mitigate climate change. The resources and access to a large and competent multipurpose research vessel such as RV Svea by AQUARIUS will significantly improve our mutual projects in delivering important results. The specific objectives (SOs) for the data collection is to SO1) map and characterize habitats in the selected sites in Skagerrak, SO2) study the deep benthic fish fauna using visual data collection platforms, SO3) test in situ tagging of deep demersal fish, SO4) quantify the carbon content of deep soft sediments, and SO5) collect genetic samples of deep-water organisms to study population structure and patterns of connectivity.

Marine habitats are under pressure. Although the EU Habitats Directive was agreed upon 30 years ago, the vast majority of marine habitats and species protected under the Directive still show an unfavourable conservation status. This situation is particularly pressing in Northern Europe, where the conservation status of marine habitats in the Kattegat-Skagerrak region is consistently bad (EEA 2020, Nikolaou et al. 2025) despite establishment of networks of Marine protected areas (MPAs). The SAMSKAG project (Moland et al. 2025), assessed the level of protection in existing MPAs in Skagerrak and found that in most cases they allow activities that are incompatible with conservation objectives. Declines in certain species emphasise the impacts of high fishing pressure and/or environmental changes, signalling the need for targeted management actions.

In a recently submitted proposal (SAMSKAG II) we are aiming to continue the work on data poor species, and the opportunity to conduct additional mapping and fisheries independent investigations in less accessible, deeper areas of Skagerrak (this proposal, described below) is highly useful both for the ongoing MARHAB (https://cordis.europa.eu/project/id/101135307) and the proposed SAMSKAG II projects.

When properly protected to achieve conservation of biodiversity, MPAs may function as a type of passive restoration where the environment can recover from human impacts. Shallow habitats like seagrasses or saltmarshes take up and store organic carbon (OC) in biomass and sediments. Protection of these 'blue carbon habitats' can therefore both increase biodiversity and decrease CO2 release; they are nature- based solutions for climate change mitigation (Roberts et al. 2017, Macreadie et al. 2019, Jankowska et al. 2022). Globally, deeper soft sediments cover most of the seafloor and contain at least as much OC as shallow coastal habitats and more than terrestrial soils (Atwood et al. 2020). However, they are currently not considered in climate mitigation frameworks (Luisetti et al 2020), and only 2% are protected (Atwood et al. 2020). There are large knowledge gaps about OC sequestration in soft sediments and how vulnerable they are to physical disturbance from e.g. bottom trawling and deep-sea mining (Epstein et al. 2022, Tiano et al. 2024). Areas of the Skagerrak have been identified as

potentially important OC sinks (Diesing et al. 2024, 2025). At the same time, the area is one of the most heavily bottom trawled in Europe (Amoroso et al. 2018). The resulting physical disturbance on soft bottoms is therefore extensive, but there are areas that are protected to passively restore habitats and organisms (e.g. Bratten, no-trawling sub areas of the Raet national park, protected features in the outer Oslofjord). We will investigate if this protection increases OC sequestration as well as affecting benthic community composition. SCANDSKAGEX26 will compare sediment data from protected sites and unprotected areas and evaluate how protection affects OC cycling and sequestration. We will also evaluate whether specific 'carbon protection zones' (Diesing et al. 2021, Porz et al. 2024) could be useful in climate change mitigation. The project will increase knowledge of how soft sediments are affected by marine protection and contribute to ongoing management processes, e.g. EU Nature Restoration Law, Marine Spatial Planning and environmental and climate goals including those of the regional seas conventions (e.g. OSPAR).

3. Work Programme

3.1 Research methods and material

WP 1. Habitat mapping (Even Moland (IMR), Mattias Sköld, Maria Eggertsen, Ulf Bergström (SLU))

Relevance of the proposed research, innovative aspects and novelty:
This survey will provide essential visual documentation on circalittoral and deeper habitats, many of which remain unmapped and poorly understood. Habitats found in those areas, includes, as example, seapen fields, sponge and coral gardens, *Modiolus modiolus* reefs, which support complex biological communities. The mussels themselves act as ecosystem engineers, creating hard substrates that facilitate the growth of other habitat-forming species such as hydroids and sponges, which in turn form whole gardens full of life and biodiversity. These ecosystems are highly sensitive to anthropogenic pressures like bottom trawling, yet occurrences of these gardens and ecological role in the wider ecosystem remains insufficiently documented.

Research objectives and expected outputs:
Detailed surveys of seafloor habitats and species will be done in specific areas identified as potential biodiversity hotspots. For this, we will rely on areas with detailed bathymetric information to identify sites of interest, where detailed surveys of the seafloor fauna will be done using RV Svea's advanced equipment. In areas where available bathymetric mapping lacks in detail complementary high-resolution acoustic bathymetric surveying will be performed. The methods applied, including video transects, quantitative benthic sampling, and high resolution multibeam and sediment echo sounding will provide detailed seafloor habitat maps, which can provide biological information on vulnerable marine ecosystems (VMEs), and will serve as basis for WP 2, 4 and 5. The following habitat types, listed as threatened/declining by OSPAR, are specifically targeted: Horse mussel *Modiolus modiolus* reefs**;** Deep hard bottoms/reefs**;** Deep soft seafloor areas with seapen fields**;** Unexplored deeper parts of the Natura2000 area Bratten**.**

Sampling plan:
Soft-bottom seafloor habitats will be surveyed using a towed or hanging camera system (UWTV). Replicated transects will be taken covering areas of ca. 150 m2 using the dynamic positioning system (DP) of RV Svea, which allows filming the seafloor with a high precision at a speed of 0.1-0.5 knots speed. Complex habitats such as hard bottoms and Modiolus beds will be surveyed either by using the UWTV in a hanging mode using the DP or by a remotely operated vehicle (ROV).
Time spent by WP1 in each study site will vary depending on depth and equipment used but we foresee that the total work time of 24 hours in each area will be enough. Limitations

are that the ROV pilot work dayshift, and we will adjust schedule and steaming time to take that into account.

Infrastructure / equipment needed:
ROV; Hanging and/or towed camera system, so called UWTV; Multibeam echosunder (EM2040); Sediment echosounder (Topas40); SmithMacIntyre sediment grab (0.1m2).

No	Name	Gender	Country of the workplace	Career status*	On-site tasks, expertise	Access to be financed by AQUARIUS (Y/N)
1	Even Moland	Male	Norway	Senior scientist	Team leader, UW-video	Y
17	Mattias Sköld	Male	Sweden	Senior scientist	RV Svea cruise leader, acoustics, biodiversity	N
12	Maria Eggertsen	Female	Sweden	Recognized researhcer	Biodiversity, UW-video	Y
6	Ulf Bergström	Male	Sweden	Senior Scientist	Biodiversity, UW-video, habitat mapping	Y

WP 2. Deep demersal fish fauna (Alf R. Kleiven, David Poling (IMR), Maria Eggertsen, Diana Perry (SLU), Mikael van Deurs, Ole Henriksen, Grete Dinesen (DTU))

Relevance of the proposed research, innovative aspects and novelty

Our understanding of the deeper habitats in Skagerrak remains limited, particularly regarding the associated fauna and habitat-forming organisms. In this WP we aim to collate observations as direct visuals of the fish and invertebrate fauna inhabiting these habitats. Baited Remote Underwater Video (BRUV) systems are now a widely used research tool in shallow coastal waters globally (Letessier et al. 2024). There is on-going work to develop machine learning for more efficient video analysis (Knausgård et al. 2022). BRUVs are also used in deeper water where the pressure is higher and there is a need for artificial light. However, different solutions have been tested for different depths. Both IMR and SLU have developed and tested BRUVs down to 200 meters depth with success. In 2025, IMR conducted a survey with nearly 100 BRUV deployments (depth 120-200 meters) in Raet national park, at the edge of Norwegian Trench. This showed that deep sea BRUV surveys can be conducted efficiently with large sample sizes. To go deeper, there is a need to develop new camera housings and rigging of equipment.

Research objectives and expected outputs: On this cruise we will compare observations from different deep-sea areas in Skagerrak with different habitats and protection levels. For depths between 100-200 meters, we will use a standardized survey collecting data on fish communities and habitats. We also plan to test different prototypes and methods for BRUVs deeper than 200 meters. These prototypes can be both mono and stereo BRUVs.

Sampling plan: At each sampling site, we aim to deploy x BRUV stations between 100-200 meters depth (except on the Modiolus site in Jammerbugten, where depths are <100m). The deployment and hauling of 4 BRUVs is expected to take 30-40 minutes each. The BRUV stations need to record at the sea bottom for at least 60 minutes. However, they can be left longer if other scientific operations on board are ongoing. In addition, we plan to experiment with BRUVs deeper than 200 meters. This should be considered as pilots in which each deployment needs more time and attention. It is reasonable to expect that one station will require around 2 hours.

Infrastructure / equipment needed: The survey personnel will bring 4-6 BRUVs on the cruise. In addition, 2-4 prototypes of BRUVs will be brought onboard as well as 1 live LH cam with light and laser on a small dredge to get a good view of the sea floor before deciding on where to drop the BRUVs. On board the ship, there is a need for: Winch to haul up and lift on board BRUVs (up to 50 kg); Designated office space for charging batteries and downloading videos; storage room for up to 10 BRUVs (W: 120, D:60, H:100 cm) including ropes and buoys; echo sounder to evaluate depth and bottom topography down to 500 meters; freezer for storing bait (herring).

No	Name	Gender	Country of the workplace	Career status*	On-site tasks, expertise	Access to be financed by AQUARIUS (Y/N)
7	Alf Ring Kleiven	Male	Norway	Senior scientist	BRUVs	Y
2	Mikael van Deurs	Male	Denmark	Associate Professor	BRUVs and fish distributions	Y
8	David Poling	Male	Norway	PhD-student	BRUVs	Y
12	Maria Eggertsen	Female	Sweden	Senior Scientist	BRUVs	Y
11	Diana Perry	Female	Sweden	Senior Scientist	BRUVs	Y
9	Grete Dinesen	Female	Denmark	Senior Consultant	BRUVs, Modiolus expertize	Y
10	Ole Henriksen	Male	Denmark	Researcher	BRUVs, Fish distributions	Y

WP 3. Tagging of deep-water fish in situ (Gustav Hellström (SLU), Esben Olsen (IMR))

Relevance of the proposed research, innovative aspects and novelty
Electronic tracking technologies have revolutionized our understanding of fish movement, habitat use, and survival, and have become essential tools for both research and conservation/management. However, our understanding of deep-sea fish remains limited, and fundamental aspects such as movement patterns, home ranges, and survival are largely unknown. This is concerning given the increasing exploitation of deep-sea environments through fisheries, offshore industries, and mining activities. A major bottleneck in advancing deep-sea fish ecology is the difficulty of tagging individuals that experience barotrauma when brought to the surface. Traditional tagging methods occurring onboard the vessel at the surface are unsuitable, as most deep-sea fish species suffer lethal decompression injury. Overcoming this limitation requires innovative approaches to conduct tagging operations directly in the deep-sea environment.

Research objectives and expected outputs: WP3 aims to test an underwater in situ tagging system capable of externally attaching acoustic transmitters to deep-water fish without the need to bring them to the surface. Specific objectives are to: 1) Evaluate the feasibility of attracting (baiting) and approaching target fish species using a Remotely Operated Underwater Vehicle (ROV). 2) Test and calibrate a remotely operated tagging mechanism for safe and precise transmitter attachment. 3) If possible, deploy a pilot series of tagged fish in Skagerrak to assess detection performance within the existing acoustic receiver array in the area.

This WP will build upon an ongoing collaborations effort to study deep-sea fish ecology in Skagerrak, where an underwater fish tracking infrastructure (acoustic receivers) is already established (SLU-IMR collaboration). Tagging trials will be conducted using a modified AUV equipped with a baiting system to attract target species (e.g., Tusk, Rose fish, Blue ling) into proximity, a laser-guided harpoon system for accurate external attachment of acoustic transmitters to the dorsal musculature, and a high-definition camera and telemetry link for operator control and verification of tagging events. Initial tests will focus on 1) bait plume dynamics and attraction efficiency; 2) stability and precision of the harpoon gun system; and 3) functionality of the ROVs visual targeting system under low-light conditions. Following successful bench and shallow-water tests, 2–3 pilot deployments will be conducted in the Norwegian Trench (~250–400 m depth) to tag individuals and confirm transmitter detection through the existing receiver array.

Sampling plan: The proposed work will require 1 day of ship time during the cruise. Conducted after retrieval of BRUV systems (WP2) at selected deep sites. 2 scientists (SLU & IMR) + vessel technical support will be needed. ROV preparation and functional tests on deck (~2 h). Deployment to target depth and remote baiting (~8 h). In situ tagging trials (up to 2 deployments, ~4 h each). Recovery and inspection of ROV and camera data (~2 h).

Infrastructure / equipment needed:
- ROV platform with custom mounting frame, bait release mechanism, and laser-guided harpoon tagging arm.
- Acoustic transmitters (Vemco/Innovasea, 69 kHz).

No	Name	Gender	Country of the workplace	Career status*	On-site tasks, expertise	Access to be financed by AQUARIUS (Y/N)
15	Gustav Hellström	Male	Sweden	Senior scientist	Acoustic tagging, fish telemetry	Y
16	Esben Olsen	Male	Norway	Senior scientist	Acoustic tagging, fish telemetry	Y

WP 4. Sediments as «Carbon protection zones» (Clare Bradshaw (SU), Mattias Sköld (SLU), Hilde Trannum (Norconsult), Markus Diesing (NGU), Celine Golda (NGU))

Relevance of the proposed research, innovative aspects and novelty:
Globally, 'blue' carbon stocks in marine environments are quite well-described in vegetated coastal habitats (e.g. coastal wetlands) (Macreadie et al 2019). When these are protected in MPAs, they can also be used as nature-based solutions to avoid or reduce C emissions (Roberts et al 2017, Jankowska et al 2022). However, offshore non-vegetated soft sediments are poorly studied in this context, despite being an important global C sink (Atwood et al 2020). The Skagerrak is an important regional carbon hotspot (Diesing et al 2024), but modelling suggests that C storage is reduced by bottom trawling in the area (Porz et al. 2024, Zhang et al. 2024). However, dedicated field measurements have not been made in the area.

Research objectives and expected outputs
We will measure carbon (C) content and stocks and estimate C sequestration rates in trawl-free areas and compare these with nearby unprotected areas to evaluate the capacity of these offshore habitats as C sinks, to what degree seafloor disturbance affects this capacity, and whether protection from disturbance has an effect. We will also determine if sediment biogeochemistry is chronically perturbed in trawled areas.

Sampling plan:
In each study area we will take replicated sediment samples inside and outside a number of trawl-free areas, prioritizing those where sediments inside/outside are geographically close and as similar as possible (in terms of e.g. grain size). Sieving of fauna and porewater extractions will be done on board. All other subsamples will be frozen for later analysis. Sediment cores will be sliced at 1cm intervals and subsampled and analysed for the full range of relevant parameters. Grab samples will be sieved over 1mm and 0.5mm sieves and all fauna preserved in ethanol for identification to the lowest possible taxonomic level. Before preservation, any species of interest to WP5 will be subsampled and preserved separately.

Infrastructure / equipment needed:
G-max corer, plus core liners and slicing equipment. (SLU); Smith-McIntyre grab (SLU); Box corer as a backup (SLU/Kristineberg); Space in on board freezer (-20C); Space in wet lab for sediment sample sieving and processing; Temporary storage space in the on-board formalin/ethanol store; Lab consumables for sample processing and storage.

Post-cruise sample analysis will be done at SU as part of a Masters project during 2026-2027, and potentially at NGU, Norway. The sampling is relevant to an existing research project on the effects of bottom trawling on benthic ecosystems (PI: Bradshaw) and some funding from this project is available for sample costs.

No	Name	Gender	Country of the workplace	Career status*	On-site tasks, expertise	Access to be financed by AQUARIUS (Y/N)
4	Clare Bradshaw	Female	Sweden	Senior scientist	Fauna and sediment sampling	Y
13	Mattias Sköld	Male	Sweden	Senior Scientist	Fauna and sediment sampling	N
3	Hilde Cecilie Trannum	Female	Norway	Senior Consultant	Fauna and sediment sampling	Y
17	Markus Diesing	Male	Norway	Senior Scientist	Sediment sampling and processing	Y
14	Celine Golda	Female	Norway	Scientist	Sediment sampling and processing	Y

WP 5. Genetics of deep-water organisms (Pierre De Wit (GU), Grete Dinesen (DTU))

Relevance of the proposed research, innovative aspects and novelty:
As attention increasingly turns toward the implementation of the 30x30 targets and the Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework, the inclusion of deeper marine habitats, such as those found in the Skagerrak, has become a focus. These areas, often overlooked due to their remoteness and limited data, are now recognized for their ecological significance and vulnerability. Also, the GBF emphasizes the need for ecologically representative and well-connected systems of marine protected areas, which must include deeper and less-studied zones to ensure coherent biodiversity conservation.

Research objectives and expected outputs
This WP will focus on taking samples of diverse benthic species from soft sediments from grab samples, in order to assess the connectivity of deep habitats in the Skagerrak and with more shallow coastal areas. Examples of species to be sampled: *Modiolus modiolus* (horse mussels), Sipunculids (peanut worms), Polychaetes (bristle worms), Ophiuroids (brittle stars), Brissopsis sea urchins.

Sampling plan: We will use the grab sampling performed in WPs 1 and 4 as a basis for collecting material. All individual tissue samples will be placed in 95 % ethanol and stored at -20 °C. We will also perform eDNA sampling using a deep-water water sampling (SUB2220 from Subspace: Geneva, Switzerland) motor pump attached to the BRUVs used in WP2. This pump is rated for 250 m depth. The filters will be placed in 95 % ethanol immediately upon reaching the ship and will then be stored at -20 °C.

Infrastructure / equipment needed: Agassiz trawl and dredge; Sediment corers (same as used in WP4); BRUV (same as used in WP1); Deep-water sampling pump (SUB2220) for eDNA (already present at IMR), to mount on BRUV; 95 % Ethanol, disposable plastic pipettes, 2 ml cryotubes, 50 ml Falcon tubes, forceps, scalpel blades, nitrile gloves; Space in -20°C freezer.

Post-cruise sample analysis: Collected samples (both eDNA and individual tissue samples) will be analyzed using funds available in the MARHAB project. eDNA samples will be handled by the company eDNA solutions (Gothenburg, Sweden), while DNA from tissue samples will be extracted at the Tjärnö Marine Laboratory (Strömstad, Sweden) and then sent to the Swedish National Genomics Infrastructure in Stockholm for low-coverage whole genome sequencing (for *Modiolus modiolus*) or RAD-sequencing (other benthic species). The genetic data will then be used to assess connectivity and within-species diversity of the selected species.

No	Name	Gender	Country of the workplace	Career status*	On-site tasks, expertise	Access to be financed by AQUARIUS (Y/N)
5	Pierre de Wit	Male	Sweden	Senior scientist	Genetics, biodiversity	Y
9	Grete Dinesen	Female	Denmark	Senior Consultant	Genetics, biodiversity	Y

3.2 Working area, sampling sites and timetable

Our working area is essentially Skagerrak and bordering areas of Kattegat and the North Sea. We will reduce unnecessary steaming by sampling in a circular pattern to the different sites (Fig 1), but also carefully plan the week's activities and order of sites according to wind and sea state. Since the expedition is planned for July 2026 we will carefully check and revise sites to be sampled accordingly. We have precise knowledge of sites in the Oslo fjord and Raet National park (Norway) and the Bratten Natura 2000 area (Sweden). However, we are currently making necessary contacts with cruise leaders that have information from recently discovered *Modiolus* beds to secure correct background information. We will rely on already mapped areas to identify sites where we will make detailed inventories of the seafloor fauna using ROV or the hanging drop-camera system (WP 1).

WP 1 will thus be the standard start for each sampling station where further sampling will be undertaken. First, if needed additional detailed bathymetric surveying will be done. Reef habitats will then be surveyed by video, either by ROV in complex habitats or with the hanging or towed vehicle i.e. UWTV. Fish fauna (**WP 2**) will be investigated using BRUVs that attract fish. The positioning of the BRUVs will be aided by the onsite real-time ROV and UWTV. Tagging of deep-water fish (**WP 3**) will be an add-on activity using the ROV once the BRUVs have been retrieved. At sites shallower than 250m e-DNA pumps will be deployed (**WP 5**). Individual tissue samples for genetics may also be collected using the ROVs manipulator arm and a sample tray. Finally, soft seafloor

sampling using a G-max corer will be undertaken for sediment chemistry and sectioned on deck (**WP 4**) followed by grab sampling for fauna (**WP 1, WP5**).

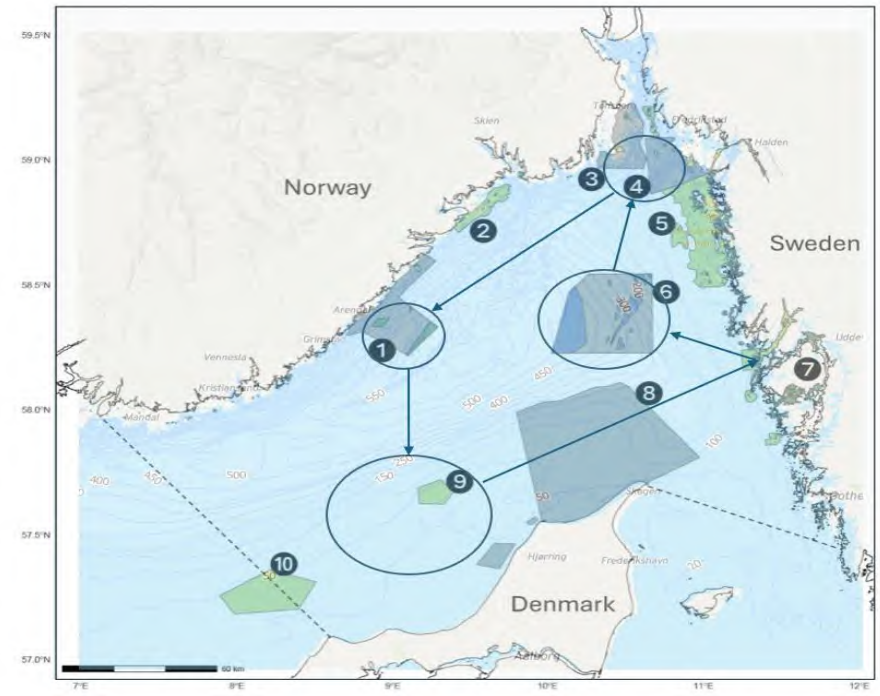

Figure 1. Cruise plan overview for RV Svea expedition during 5 – 11 July, 2026. Refer to Table 6 for positions and estimated cruise duration between sampling sites indicated. Numbers: MPAs and national parks in Skagerrak with various levels of protection. 6: Bratten, 4: Outer Oslo fjord, 1: Raet National park, 9: Store Rev.

Table 6. R/V Svea, timetable with cruise speed at 10 knots between sampling sites.

Activity	**Timing**	**Geographic coordinates**		**Depth / Distance**	**Est. time**	**Operations** *(what is done)*	**Responsible person**
		Lat (N)	**Long (E)**	**(m)/(nm)**	**(h)**		
Mobilisation	5th July Lysekil port	58° 16.41'	11° 26.43'		6 h	Mobilisation of scientists and equipment onboard, safety briefing	User group
Passage from Lysekil to Station 1	6 July 04.00	Start: 58° 16.41' End: 58° 23.10'	Start: 11° 26.43' End: 10° 30.02'	30M	4		
Station 1: Bratten	6-7 July 08.00	58° 23.10'	10° 30.02'	150 - 500m	24	All WPs in sequence described	Cruise leader
Passage from Station 1 to Station 2	7 July 08.00 -12.00	Start: 58° 23.10' End: 59°01.77’	Start: 10°30.02 End: 10°44.06’	35M	4		
Station 2: Oslo fjord	7 July 12.00-8 July 12.00	59° 01.767’	10° 44.060’	150 - 450m	24	All WPs	Cruise leader
Passage from Station 2 to Station 3	8th July 12.00-19.00	Start: 59°01.77’ End: 58° 24.6	Start: 10°44.06’ End: 09° 00.51’	63M	7		

Station 3: Raet National park	8 July 19.00-9 July 19.00	58° 24.6’	09°00.51’	150 - 300m	24	All WPs	Cruise leader
Passage from Station 3 to Station 4	9 July 19.00-00.00	Start: 58° 24.6’ End: 57°43.32’	Start: 009° 00.51’ End: 09°24.24’	45M	5		
Station 4: Modiolus	10 July 00.01-23.59	57°42.32’	009°24.24	<100 m	24	All WPs	Cruise leader
Passage back to Lysekil	11 July 00.01-08.00	Start 57°43.32’ End: 58° 16.41'	Start 009°24.24 End: 11° 26.43'	80M	8		
De-mobilisation	11 July 08.00-12.00	58° 16.41'	11° 26.43'		4 h	Demobilisation of scientists and equipment onboard	User group

Total units of access: 144h including mobilisation and demobilisation
Total steaming/transit time: 28h

3.3 Risk management/Contingency plan

We deem our proposed research to be low risk, with high probability of achieving our objectives. We acknowledge the high risk in WP3 (in situ tagging of deep demersal fish). Our choice of season makes a favourable weather window highly likely, making it more likely that we will be able to visit and sample all planned sites.

4. Scientific impact and challenges

The timing of this proposed survey is well-aligned with both regional and global conservation priorities (EU Nature restoration law, GBF). In the context of the Skagerrak, the survey is also particularly timely. The recent SAMSKAG report outlines a pathway for implementing an ambitious ecosystem-based management regime in the region, including coordinated trilateral approaches to fisheries and conservation planning aligned with 30x30 goals. The SAMSKAG team, also involved in this application, has been invited to present their findings to the OSPAR Commission, underscoring the policy relevance of this work.

The proposed project answers the Call Challenges 1 and 2, i.e. ‘Sustainable management of aquatic resources’ and ‘Protection of aquatic ecosystems and biodiversity restoration’ which are the fundamental basis for all the participating users’ research projects. WP4 also addresses aspects of Call Challenge 4 (‘Climate Resilience and Multi-Stressor Adaptation’) since marine protected areas potentially provide a nature-based solution for climate mitigation, in terms of enhancing carbon sequestration in sediments.

Furthermore, the survey will synergize with the ongoing Horizon Europe MARHAB project. By deploying the RV SVEA with dedicated scientific teams, this initiative will not only generate new data but also feed directly into MARHAB’s connectivity mapping and policy-informing outputs. Lastly, the inclusion of prototype video trap testing during the survey adds an innovative dimension, hopefully enhancing our capacity to monitor and assess biodiversity in even deeper and more remote environments, at a low cost.

In sum, this survey represents a unique opportunity to fill critical knowledge gaps, support international conservation commitments, and influence marine spatial planning and policy at both regional and global levels.

5. User Group

Please find the user group information in each WP specific on-site user group table, and in the TAP portal document.

6. Technical capability and logistic implications

Please find this information in each of the WP descriptions, and the SCANDSKAGEX26 initial data management plan.

7. Data exploitation and dissemination

As mentioned above, the resulting data from the proposed expedition will be highly complementary to several ongoing projects. This fact secures the usage of the outputs within the framework of well-funded and long-term projects (e.g. MARHAB running through 2027). Data will be curated, stored and made available in line with the DMPs of those projects, and utilized in the affiliated projects' publications and policy briefs, duly acknowledged to AQUARIUS.

Data and resulting products will be disseminated to the public at regional conferences such as 'Skagerrakkonferansen', and to the scientific community at international thematic conferences (marine science/ marine conservation). We foresee that the expedition will result in significant discoveries, which when caught on video (ROV, BRUV) will be particularly well suited for popular science communication and dissemination in social media.

8. References/Bibliography

Amoroso et al. (2018) PNAS, 115. https://doi.org/10.1073/pnas.1802379115
Atwood et al. (2020) Front Mar Sci, 7 https://doi.org/10.3389/fmars.2020.00165
Diesing et al. (2024) Comm Earth & Environment, 5 https://doi.org/10.1038/s43247-024-01502-8
Diesing et al. (2025) Environ Res Comm https://doi.org/10.1088/2515-7620/ae14bc
EEA 2020. Report No 10/2020. https://www.eea.europa.eu/publications/state-of-nature-in-the-eu-2020
Epstein et al. (2022) Global Change Biology, 28 https://doi.org/10.1111/gcb.16105
Jankowska et al. (2022) PNAS, 119 https://doi.org/10.1073/pnas.2121705119
Knausgård et al. (2022) Applied Intelligence, 52 https://doi.org/10.1007/s10489-020-02154-9
Letessier et al. (2024) Science, 383 https://doi.org/10.1126/science.adi7562
Luisetti et al. (2020) Nature Comm, 11 https://doi.org/10.1038/s41467-020-18242-w
Macreadie et al. (2019) Nature Comm, 1 https://doi.org/10.1038/s41467-019-11693-w
Moland et al. (2025) TemaNord, 2025:529 https://doi.org/10.6027/temanord2025-529
Nikolaou et al. (2025) Conservation Letters, 18 https://doi.org/10.1111/conl.13118
Porz et al. (2024) Biogeosciences, 21 https://doi.org/10.5194/bg-21-2547-2024
Roberts et al. (2017) PNAS, 114 https://doi.org/10.1073/pnas.1701262114
Tiano et al. (2024) Fish and Fisheries, 25. https://doi.org/10.1111/faf.12855
Zhang et al. (2024) Nature Geoscience, 17 https://doi.org/10.1038/s41561-024-01581-4

Stasjon	Område	Forvaltningsstatus	Posisjon (N)	Posisjon (E)	Sedim	Antal	Corer	Antal	ROV	Antall	Slepeka	Antall	BRUV	Antall	Kommentar
1	YtreHvalerNP	Utenfor nullfiskesone	59° 2.845' N	10° 48.255' E	x	4	x	4			x	1	x	4	
2	YtreHvalerNP	Utenfor nullfiskesone	59° 2.558' N	10° 48.924' E	x	4	x	4			x	1	x	4	
6	YtreHvalerNP	Utenfor nullfiskesone	59° 1.883' N	10° 50.601' E			x	4			x	1			
8	YtreHvalerNP	Innenfor nullfiskesone	59° 1.147' N	10° 52.507' E			x	4			x	1	x	4	
12	YtreHvalerNP	Innenfor nullfiskesone	59° 0.671' N	10° 53.805' E	x	4	x	4	x	1	x	1	x	4	
14	YtreHvalerNP	Innenfor nullfiskesone	58° 59.509' N	10° 59.356' E	x	4	x	4	x	1	x	1	x	4	
16	YtreHvalerNP	Innenfor nullfiskesone	59° 0.462' N	10° 50.960' E			x	4			x	1	x	4	
22	YtreHvalerNP	Innenfor nullfiskesone	58° 59.510' N	10° 52.922' E			x	4			x	1	x	4	
HVA1	YtreHvalerNP	Innenfor nullfiskesone	59.072712 N	10.682144 E	x	4	x	4			x	1			
HVA3	YtreHvalerNP	Innenfor nullfiskesone	58.998067 N	10.872867 E	x	4	x	4			x	1			
FÆR1	FærderNP	Innenfor nullfiskesone	59.11105 N	10.561033 E	x	4	x	4	x	1	x	1			
FÆR2	FærderNP	Innenfor nullfiskesone	59.04225 N	10.482717 E	x	4	x	4	x	1	x	1			
OSF1	FærderNP	Utenfor nullfiskesone	59° 3.239' N	10° 34.827' E			x	4			x	1			
OSF2	FærderNP	Utenfor nullfiskesone	59° 14.423' N	10° 34.578' E			x	4			x	1			
24	RaetNP	Innenfor trålforbud Sø	58° 19.444' N	9° 8.266' E	x	4	x	4			x	1	x	4	
25	RaetNP	Innenfor trålforbud Sø	58° 22.200' N	9° 13.841' E	x	4	x	4			x	1	x	4	
26	RaetNP	Trålt bunn	58° 22.750' N	9° 1.368' E	x	4	x	4			x	1	x	4	
27	RaetNP	Trålt bunn	58° 20.960' N	8° 58.986' E	x	4	x	4			x	1	x	4	
28	RaetNP	Innenfor trålforbud Øs	58° 26.989' N	9° 4.731' E					x	1	x	1	x	4	Hardbunn/ canyon
29	RaetNP	Innenfor trålforbud Øs	58° 26.286' N	9° 5.152' E					x	1	x	1	x	4	Hardbunn/ canyon
31	RaetNP	Innenfor trålforbud Ve	58° 23.279' N	8° 53.070' E	x	4	x	4			x	1	x	4	
34	RaetNP	Innenfor trålforbud Ve	58° 23.730' N	8° 54.193' E	x	4	x	4			x	1	x	4	
BT44	RaetNP	Forventet ikke trålt	58.4037 N	9.0312 E	x	4	x	4			x	1			
1-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,43857157	9,026315314	x	2	x	4							
1-I	RaetNP	Trålt bunn	58,4367913	9,019556264	x	2	x	4							
2-I	RaetNP	Trålt bunn	58,39883385	8,985378029	x	2	x	4							
2-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,39946046	8,975226374	x	2	x	4							
3-I	RaetNP	Trålt bunn	58,32735582	8,871657699	x	2	x	4	x	1	x	1			
3-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,32916006	8,866479102	x	2	x	4	x	1	x	1			
4-I	RaetNP	Trålt bunn	58,36607258	9,067410369	x	2	x	4							
4-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,36981043	9,054312648	x	2	x	4							
5-I	RaetNP	Trålt bunn	58,40411928	9,084854641	x	2	x	4							
5-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,4002617	9,095589695	x	2	x	4							
6-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,36179797	9,044336866	x	2	x	4							
6-I	RaetNP	Trålt bunn	58,36348049	9,033578007	x	2	x	4							
7-C	RaetNP	Forventet ikke trålt	58,32749469	8,983636764	x	2	x	4	x	1	x	1			
7-I	RaetNP	Trålt bunn	58,33223431	8,982999032	x	2	x	4	x	1	x	1			

Raet nasjonalpark v/ Jenny Gulbrandsen
Færder nasjonalpark v/ Anne Sjømæling
Ytre Hvaler nasjonalpark v/ Monika Olsen

Kopi:
Sveriges lantbruksuniversitet v/ Mattias Sköld
Jomfruland nasjonalpark v/ Eirik Dobbedal

Hisøy, 05.06.2026

Havforskningsinstituttet
v/ Even Moland

SØKNAD OM TILLATELSE TIL HAVBUNNKARTLEGGING – SCANDSKAGEX 26

Formålet med toktet, opptakene og prøvetakingen:

Prosjektet planlegger å besøke dype stasjoner innenfor områder med varierende grad av bruk, vern og beskyttelse i løpet av 6-dagers ekspedisjon om bord på det svenske forskningsfartøyet RV Svea. Formålene er 1) å observere og karakterisere habitatene i de utpekte stasjonene for å vurdere funksjon og status, 2) studere bunnfisksamfunnet på dypt vann ved hjelp av visuelle observasjonsplattformer, 3) teste/ prøve ut muligheter for *in situ* merking av dyptlevende bunnfisk, 4) kvantifisere karboninnholdet i dype, bløte sedimenter, og 5) samle genetiske prøver av dypvannsorganismer for å studere populasjonsstruktur og -konnektivitet (sammenkoblinger). Prosjektet er finansiert av Horisont Europa prosjektene Aquarius (https://aquarius-ri.eu/) og MARHAB (https://www.hi.no/en/hi/forskning/projects/marhab-the-marine-habitats-project)

Tidsrom det skal gjøres opptak eller informasjonen skal brukes på annen måte:

Ekspedisjonen i Skagerrak skjer i tidsrommet 4. - 9. juli, med datainnsamling på stasjonene planlagt i norsk sone i tidsrommet 4. - 7. juli 2026. Forskningsprosjektene som benytter informasjonen vil pågå i 2026 - 2029.

Størrelse og geografisk plasseringen området for opptak/ prøvetaking

Utgangspunktene for prøvetaking og opptak er de planlagte posisjoner vi har utarbeidet (se vedlagt fil POSISJONER_SCANDSKAGEX). Innen hvert prøvetakingsområde er det sannsynlig at de ulike redskapene (UWTV kamera, ROV, sedimentgrabb og corer) vil bli

benyttet innenfor en radius på 250m fra de angitte posisjonene. ROV og/ eller UWTV vil bli brukt for å sikre at prøvetaking ikke størst mulig grad unngår påvirkning på sårbare naturtyper.

Utstyr som skal brukes:

-UWTV kamera (slepekamera) og ROV < 300m^2 videoanalyse med annotering av organismer og habitat (antall per art og arealmessig utbredelse av habitat)

-Agnede stasjonære stereovideorigger, såkalte BRUVs < 40m^2. Annotering av indikator for tetthet av ulike fiskearter, antall arter som forekommer samt lengdemåling av fisk.

-4 grabbprøver < 1m^2. Sålling på 1mm kornstørrelse og analyse av arter med antall og biomasse. Organismer bevares for genetiske analyser.

-4 corer << 1m^2. Sedimentproppen deles opp i 1 cm skiver vertikalt. På ulike dyp i sedimentet analyseres kjemisk sammensetting som karboninnhold samt kornstørrelse.

Kontaktpersoner hos ansvarlig virksomhet:

Prosjektleder/ koordinator: Even Moland, Havforskningsinstituttet, Postboks 1870 Nordnes, 5817 Bergen. Organisasjonsnummer: 971 349 077

Toktleder: Matias Sköld, Swedish University of Agricultural Sciences (SLU), Department of Aquatic Resources. Organisasjonsnummer: SLU 202100-2817

Fartøy som skal gjennomføre toktet/ opptakene/ prøvetakingen:

Forskningsfartøyet RV Svea som eies av Swedish University of Agricultural Sciences (SLU). IMO: 9829332

Med vennlig hilsen, på vegne av SCANDSKAGEX26

Even Moland, Havforskningsinstituttet

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

ARENDAL TRIATHLON
c/o Einar Rafdal Solberg Moldveien 24B
4848 ARENDAL

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/4910-2 432.3 **Deres ref.** **Dato** 19.06.2026

Svar på søknad - Arendal Triatlon- Raet NP

Jeg viser til søknad mottatt 25.11.2025. Beklager lang svartid.

Etter delegert myndighet fra Raet nasjonalparkstyre fatter forvalter vedtak med tillatelse til arrangement Arendal Triatlon for fem år fra 2026- 2030 etter søknad med hjemmel i Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner.

Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 7 femte og sjette ledd.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:
 Arrangementet skal gjennomføres som omsøkt i perioden 5.juni - 30 juni i årene 2026-2030. Endringer i dato utover dette skal meldes inn til forvaltningen.
 Oppsett av hindre og løypemarkeringer på land og i sjø skal gjennomføres uten skade på terreng eller vegetasjon.
 Øvrig ferdsel i området skal ikke hindres
 Sikringsbåter tillates for å ivareta sikkerheten til deltakere på sjøen.
 Hekkelokaliteter i Hovekilen skal ikke forstyrres og man skal holde minst 50 meter avstand til følgende lokaliteter: Kaninholmene, Brattholmene, Lyngholmen, lLangerumpa og Terneskjær (skjær langs badestrender på Hove Campinginnerste av to N: 6477592 Ø: 490018). og unngå de langgrunne områdene mot Færvigkilen.
 Hele området som benyttes av deltakere og publikum skal ryddes i etterkant.
 En enkel rapport som oppsummerer arrangementet skal sendes til nasjonalparkstyret v/forvalter i etterkant.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre

Nasjonalpark Raet
Landskapsvernområde Søm

Saksopplysninger
Fra søknad:

Arendal Triathlon arrangerer Hove Tri den andre lørdagen i juni. Det har vi gjort sammenhengende siden 2009. I 2026 er dette lørdag 13. juni. Hove Tri er blant Norges mest populære triatlonkonkurranser, og mange av deltakerne kommer tilbake hvert år. Vi har imidlertid begrenset antall deltakere til 800, inkludert barn og unge. Det er planlagt fire starter:
• Kl. 09.00: Lang løype(voksne)
• Kl. 11.00:Kort løype (voksne)
• Kl. 13.00: Supersprint (13 – 16 år)
• Kl. 15.00: TriLek (5 – 12 år)

Svømmingen foregår i Hovekilen. Syklingen foregår i runder ved Tromøy kirke, Gjerstad, Hefte, Bjellandstrand og Hove leirsenter. Løpingen foregår på det etablerte stinettet på Hoveodden (runder á 2,5 km). Den store parkeringsplassen ved campingplassen benyttes til skiftesonen (sykler). Den lille parkeringsplassen benyttes til utstillere, målgang, sekretariat, kiosk og premieutdeling. Parkering er lagt til leirsenteret. Parkering på Hoveodden er begrenset til stevneledelsen og Røde Kors. Våre frivillige, utenom våre egne klubbmedlemmer, er hentet fra Trauma, Nidelv Padleklubb og Arendal Svømme- og livredningsklubb. Disse har vi samarbeidet med i flere år og de er godt kjent med både arrangementet og området. I forbindelse med arrangementet vårt søker vi om dispensasjon fra verneforskriften for Raet landskapsvernområde. Vi er innforstått med ansvaret som ligger på oss i forhold til å unngå forsøpling og skader på naturen. Om ønskelig stiller vi gladelig til møte.

Hjemmel

Delegering
Gjennom forvaltningspraksis er ansvaret for fornyelse av vedtak og vedtak på arrangementer innenfor retningslinjene i verneområdet delegert til forvalter jf styrets vedtekter.

Presedens
Det er allerede flere store arrangementer i verneområdet og det er etablert en forvaltningspraksis i tråd med retningslinjer. Det er sannsynlig at det vil komme søknader fra andre tilsvarende arrangementer i fremtiden. Vi har god erfaring med vilkår, og relativt sett få brudd på disse.

Verneforskrift
Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske

landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

 I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.
 I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.
 I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ferdsel og friluftsliv er regulert i § 7, her femte og sjette ledd:
Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.
Større arrangementer krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til større arrangementer når det ikke er i strid med verneformålet.

Forvaltningsplan
Retningslinjer for arrangementer (fra Utkast til forvaltningsplan) sees nedenfor.

Retningslinjer for arrangementer:

Arrangementer:
Hva er et arrangement?
Et arrangement kan være en forestilling, en konsert, en festival, et stort møte, et idrettsstevne/leir eller lignende. Det er med andre ord mange typer arrangementer. Et arrangement, uansett hvilken type arrangement det er, har gjerne noen fellestrekk og det mest sentrale fellestrekket er: Arrangøren ønsker å samle flere mennesker, på et eller flere steder, og disse menneskene skal delta eller oppleve noe sammen. Ofte vil arrangementer avhenge av en form for tilrettelegging; informasjon/skilting, søppelhåndtering, midlertidige installasjoner osv.

Krav til arrangementer
Arrangementer skal være kortvarige og ikke legge unødig beslag på, eller vesentlig hindre andre besøkende i nasjonalparken. Fare for forsøpling, slitasje støy og forstyrrelse vil også være avgjørende for om et arrangement kan gjennomføres.

Arrangøren skal alltid ha en ansvarlig søker som står ansvarlig for at vilkår til dispensasjonen følges opp før, under og etter arrangementet.

Flerårige tillatelser
Unødvendig regulering og kontroll av aktiviteter skal unngås. Faste arrangementer bør derfor kunne få flerårige tillatelser hvis det ikke oppstår konflikter i forhold til naturmiljøet.

Arrangementer som alltid krever tillatelse
Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte aktiviteten og faren for skade på naturmiljøet. Følgende typer arrangementer krever alltid tillatelse:

- Grupper med minst 100 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen.
- Arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr. år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Arrangementer som har behov for midlertidige installasjoner som f.eks.: telt, skilt, gjerder, søppelhåndtering osv.
- Teltleirer med minst 10 telt.

Naturmangfold

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering
Dette er et større arrangement med et stort antall deltakere og krever en tillatelse fra forvaltningsmyndigheten jf verneforskriften §7. Det er søkt om femårig tillatelse slik det også er gitt åpning for i forvaltningsplanen. Hovedvekten av arrangementet

gjennomføres utenfor verneområdet og forvalter vurderer at det gjennomføres på en slik måte at verneverdiene ivaretas.
Hove triatlon har vært gjennomført i tråd med vilkår tidligere og det er derfor ikke grunnlag for å gi avslag på en fornyelse av tillatelsen.

Tidsrommet for de omsøkte aktivitetene er også svært kritisk ettersom dette er midt i hekkesesong og en svært sårbar periode for fuglelivet i nasjonalparken. Hovekilen er både hekkelokalitet for flere arter med makrellterne og fiskemåke som de mest sårbare, men er dessuten et viktig furasjeringsområde og nødhavn for en rekke arter. Hensynet til dette kan ivaretas med vilkår. Forvalters vurdering er at dette ikke er i strid med verneformålet, dersom det settes vilkår som skjermer sårbare verneverdier.

Kunnskapsgrunnlaget (jf nml § 8) vurderes som tilstrekkelig da området er godt kartlagt og undersøkt, og føre-var-prinsippet tillegges ikke vekt i vurderingen (nml. § 9).
Samlet belastning av arrangementer i nasjonalparken er relativt stort i dette området, da det er mange som søker seg til Hoveodden og Hovekilen.

Økosystembelastningen av den samlete aktiviteten dersom vilkårene følges anses som begrenset (nml. § 10).
§ 12 i nml. vurderes ivaretatt med vilkår i tillatelsen om forsvarlig drift og opprydding. Eventuelle kostnader ved miljøforringelse, skal bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11. Dette innebærer at tiltakshaver må stille med gode sikringstiltak mot brann og akutte utslipp.
En tillatelse bør ivareta hensyn til hekkende sjøfugl i perioden mars- juli ved at avstand til hekkelokaliteter fastsettes.

Konklusjon
Forvalter gir tillatelse som omsøkt med vilkår.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Saksframlegg

Arkivsaksnummer:	2026/7082-2	Saksbehandler:	Jenny Marie Gulbrandsen	Dato:	27.07.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	22/26	21.08.2026

Søknad om oppføring av erstatningshytte etter brann Arendal 216/154- Spornesveien 31

Innstilling fra forvalter

Raet nasjonalparkstyre gir med hjemmel i verneforskriften for Raet nasjonalpark gir tillatelse riving av brannskadet fritidsbolig samt nærliggende bod på Spornesveien 31 og oppføring av ny fritidsbolig med hjemmel i verneforskriften § 3 fjerde ledd a), b) og e)

Det gis tillatelse til kjøring med materialer under arbeidet jf verneforskriften § 9 4.ledd c).

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

• Fritidsboligen skal være på inntil 72 m2 BYA som omsøkt og plasseres på arealet tidligere benyttet av nedbrent fritidsbolig.

• Grunnarbeider skal utformes med enten ringmur eller plate støpt på morenemasser. Det tillates graving inntil 50 cm ned for planering og støping av ringmur eller nedsetting av lecablokker

• Det skal benyttes panel/kledning og tak som med nøytrale toner som går i ett med naturen i området eller er samme farge som fritidsbolig.

• Mønehøyde skal ikke overstige 5,5 meter.

• Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.

• Frakt og tilkjøring av materialer skal foregå så skånsomt som mulig uten å skade vegetasjon og geologi.

Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt. Tiltaket kan kreve tillatelser etter annet lovverk.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Saksopplysninger

SMIA arkitektstudio søker på vegne av grunneiere av Spornesveien 31, gnr 216, bnr 154 om tillatelse til å rive bod på 15 m2, markterrasse/uteplass på 12 m2 og opprinnelig hytte på 48 m2 (nå totalskadet i brann sommeren 2025).

Totalt utgjør dette 73 m2. Søknaden om fatter oppføring av erstatningshytte på 72 m2 BYA på tuftene av nedbrent hytte.

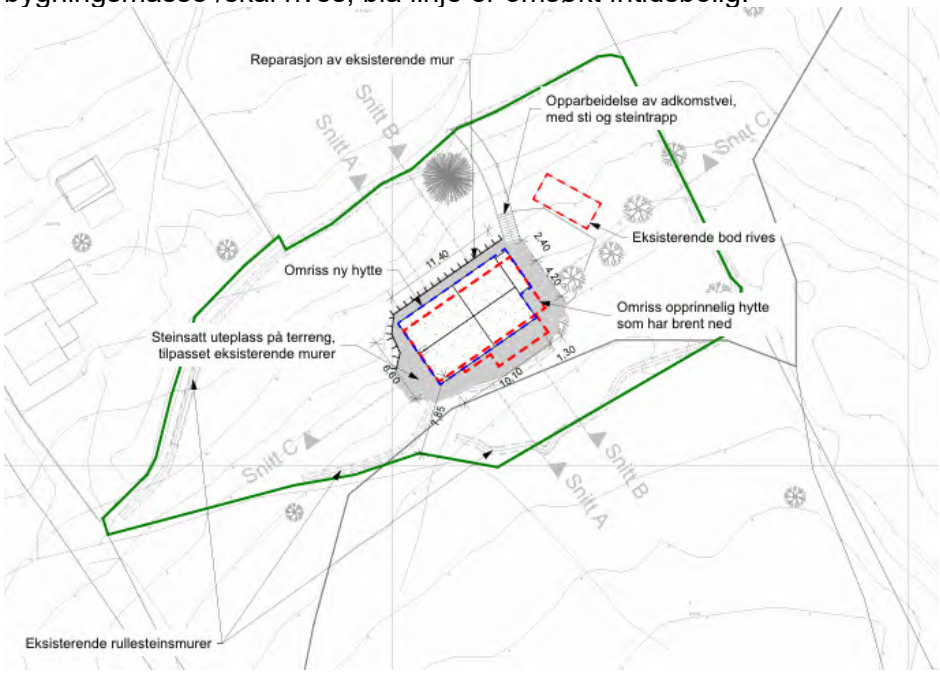
Foto av tidligere hytte

Erstatningshytte er omsøkt oppført med torvtak og grå kledning for å gli inn i landskapet på en mindre synlig måte. Det er søkt om noe økning av mønehøyden for å få en hems i 2.etg.

Det er ikke planlagt terrenginngrep. Oversiktskart over inngrep. Rødt er tidligere bygningsmasse /skal rives, blå linje er omsøkt fritidsbolig.

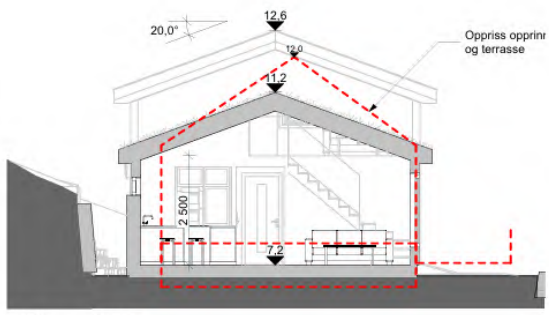

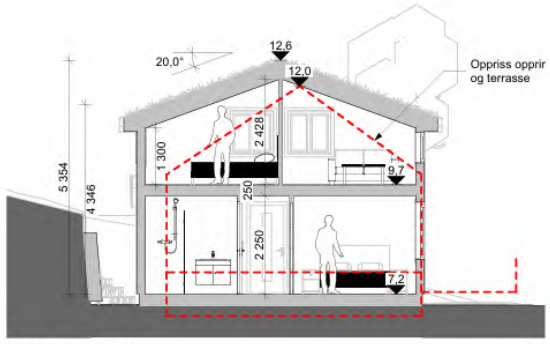
1:100 Fasade Nord-Øst

1:100 Fasade Sør-Øst

1:100 Snitt A

1:100 Snitt B

Verneforskrift og naturmangfoldloven

Verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl.res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Verneforskriften § 3 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger (..) o.Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

§ 3 fjerde ledd

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til: a) ombygging av, og mindre utvidelser samt bruksendring av eksisterende bygninger, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen.

a) ombygging av, og mindre utvidelser samt bruksendring av eksisterende bygninger, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

b) gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.

e).riving av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med inntil samme størrelse og for samme bruk.

§ 9.Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel til lands, på is og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt. Det er forbud mot motorbåtrace og øvingskjøring med racingbåter.

Miljødirektoratet kan ved særskilt forskrift innføre bestemmelser om fartsregulering på sjøen i nærmere angitte deler av nasjonalparken.

Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for:

Forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til:

c. motorferdsel i forbindelse med transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger og lignende.

Forvaltningsplan

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17, punkt 3.3.6 er det gitt retningslinjer for byggetiltak for fritidsbolig:

Eksisterende FBA på eiendommen	**FBA-grense for nytt tiltak**
Ca.20-30 m2	Ca.30 m2
Ca.30-50 m2	Ca.25 m2
Ca.50-70 m2	Ca.20 m2
Ca.70-90 m2	Ca.10 m2
>90 m2	<2 m2

Fritidseiendommer – utforming

Dispensasjonssøknader vil fortsatt gjennomgå skjønnsmessige vurderinger, hvor de faktiske forhold i hver enkelt sak som: eksponering, beliggenhet, terrengvurderinger og landskapsvurderinger mv. vil være avgjørende for utfallet. Retningslinjene er ment å gi signaler som kan styre søknader inn mot hva som er realistisk å oppnå dispensasjon for på den enkelte eiendom.

- Tiltak der man utnytter allerede bebygd areal er å foretrekke. Fotavtrykket av den totale bygningsmassen bør bli minst mulig. Det vil si at man kan søke om å ombygge en type bebygd areal til et annet formål. Eksempel nr.1: Rive anneks for å oppføre tilbygg. Eksempel nr. 2: Fjerne deler av veranda for å oppføre mindre tilbygg. Arealregnskapet vurderes i den enkelte sak.
- På de større hyttene (hytter over gjennomsnittet FBA 90-350 m2) er FBA-grensen på <2 m2 ment som en "sikkerhetsventil" som kan vurderes i spesielle tilfeller.
- Ved påbygg skal bygget fremstå lavest mulig i terrenget. Mønehøyden på eksisterende hytte skal være retningsgivende.
- Takvinkel og takdekke, gavl og raft skal være i tråd med bygningen ellers.
- Dispensasjon til bygging av terrasse, levegg eller skillevegg utendørs, kan normalt ikke påregnes.
- Det skal alltid tilstrebes å bygge minst mulig eksponert. Dette vil i mange tilfeller være på baksiden av bygget, bort fra sjøsiden, stier, åpne områder osv.
- Bruk av store blanke flater (som vinduer) bør begrenses for å unngå stor landskapspåvirkning.
- Det anbefales bruk av jordfarger og/eller grånende tre for å begrense kontrasten mellom bygninger og terrenget.
- Terrenginngrep som sprengning og graving mv. skal unngås

Naturmangfoldloven

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften.

Presedens

Alle utvidelser og byggetiltak vil bidra til en økt nedbygging av verneområdet. Det er lagt inn et 10% handlingsrom som er ivaretatt med retningslinjene i forvaltningsplanen. Det er lite grunnlag for presedens såfremt disse følges.

Vurdering

Verneforskriften § 3 slår fast at alle inngrep inkludert tilbygg og varige/midlertidige bygninger i utgangspunktet er forbudt. Det er i ledd 4 a) gitt en åpning for nye tilbygg i tråd med retningslinjer og i e) gitt en åpning for å søke om å rive og gjenoppføre blant annet bygg med inntil samme størrelse og bruk. Under samme ledd b) er det gitt hjemmel for å gjenoppføre bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.

Det omsøkte tiltaket faller inn under §3 4.ledd a) og e) ettersom det både er søkt om å fjerne bygningsmasse ved riving av bod og sette opp en ny fritidsbolig som erstatning for en som er gått tapt i brann. Søknaden har ryddig oversikt over arealet og omfatter en bod på 15 m2, en nedbrent fritidsbolig på 48 m2 (til sammen 63) og et opparbeidet uteområde på 12 m2. Til sammen utgjør dette 73 m2. Det søkes om en erstatningshytte på 72 m2 (BYA), noe som er innenfor handlingsrommet i forvaltningsplanen. Den skal oppføres på tuftene av den nedbrente fritidsboligen, slik at det totalt sett også blir en samling av bygningsmasse – noe som også er et ønsket tiltak fra forvaltningens side.

Tilbygg bidrar til en bit-for-bit nedbygging av nasjonalparken og kan påvirke landskap, friluftsliv, geologi, naturmiljø m.fl. Retningslinjene er vedtatt for å avgrense denne nedbyggingen, men hvert enkelt tiltak skal vurderes separat.

Det er en tursti som passerer eiendommen i nord, men denne vil ikke bli berørt av tiltakene.

Samlet belastning får betydningen gjennom en gradvis nedbygging, men er tatt høyde for gjennom retningslinjene. Økosystembelastning (jf nml § 10) anses som begrenset ettersom tiltaket utnytter allerede opparbeidet tomt. Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltbefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Det er ingen registrerte naturtyper i området. Det er registrert flere rødlistede arter i området og en del arter av stor forvaltningsinteresse. Dette er hovedsakelig småfugl, men området er også kjent for sjøfugl og sommerfugl. Føre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være mindre aktuelt ettersom kunnskapsgrunnlaget er godt. § 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at det gis en tillatelse til tiltaket som omsøkt.

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/5289-2 **Saksbehandler:** Jenny Marie Gulbrandsen **Dato:** 14.08.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	23/26	21.08.2026

Søknad om gråvannsanlegg Arendal 207/4- Revesandveien 93

Innstilling fra forvalter

Raet nasjonalparkstyre gir med hjemmel i verneforskriften for Raet nasjonalpark tillatelse til nedleggelse av gråvannsfilter med infiltrasjonsgrøft på 1,20 x 3 meter jf verneforskriften § 11 som viser til naturmangfoldloven § 48, Det gis det dispensasjon til etablering av gråvannsrenseanlegg av typen Vera Compact Mini med tilhørende infiltrasjonsløsning ved eksisterende fritidsbebyggelse på gnr./bnr. 207/4 på St Helena i Raet nasjonalpark.

Forvaltningsmyndigheten gir tillatelse til motorferdsel og graving i forbindelse med tiltaket jf verneforskriften § 9 fjerde ledd c).

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. Anlegget skal etableres i samsvar med innsendt søknad på opparbeidet areal rundt fritidsbolig og maks 10 meter fra vegg på fritidsbolig.
2. Inngrepene skal begrenses til det som er nødvendig for etablering og drift av anlegget.
3. Det tillates ikke sprenging i fjell.
4. Berørte arealer skal tilbakeføres med stedlige masser og revegeteres naturlig.
5. Dersom det under arbeidet oppdages naturverdier eller kulturminner som kan bli påvirket, skal arbeidet stanses og forvaltningsmyndigheten varsles.
6. Tillatelsen gjelder kun omsøkt tiltak og medfører ingen tillatelse etter annet lovverk.
7. Tiltaket skal utføres utenfor hekketiden (fra september og ut februar.)
8. Tillatelsen er gyldig i 3 år fra vedtaksdato.
9. Alt av avfall skal sorteres og leveres på godkjent mottak.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

1. **2016_7347_Avløpsledning og septiktank på Store Torungen**
2. **Søknad - Raet nasjonalpark - Arendal 207/4 - Revesandveien 93 - anlegge gråvannsanlegg**
3. **E1 Prinsippskisse infiltrasjon Anne Blystad.pdf**
4. **Vedlegg til utslipps-søknaden gråvann - Anne Blystad.pdf**

Saksopplysninger

Ingeniør Halvor Skåli har søkt om dispensasjon til etablering av gråvannsrenseanlegg av typen Vera Compact Mini ved eksisterende fritidsbebyggelse på Revesandveien 93 gn/bnr 207/4 på St Helena i Hovekilen innenfor Raet nasjonalpark. Eier er Anne Blystad.

Anlegget skal motta gråvann fra eksisterende bygning. Gråvannet skal renses gjennom slamavskilling og filtermedia før utslipp til grunnen gjennom infiltrasjonsløsning. Svartvann samles på tett tank ifm snurredo i eget uthus.

Eiendommen ligger på en øy uten tilknytning til kommunalt vann- og avløpsnett. Tilkobling til kommunalt VA-anlegg framstår ikke som et realistisk alternativ.

Hjemmelsgrunnlag

Verneformål – forskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta
vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder,

Verneforskriften § 3 pkt. 1.1 Vern mot inngrep i landskapet
Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger (...)

Forvaltningsmyndigheten kan etter § 3 fjerde ledd bokstav l) gi tillatelse til; innlegging av strøm, vann og avløp til boliger og fritidsboliger, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

Forvaltningsmyndigheten vurderer at omsøkte tiltak ikke faller inn under disse spesifiserte unntaksbestemmelsene og en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 må vurderes.

§ 9.Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel til lands, på is og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt. Det er forbud mot motorbåtrace og øvingskjøring med racingbåter.

Forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til:

c. motorferdsel i forbindelse med transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger og lignende.

Forvaltningsplan

Fra Utkast til forvaltningsplan for Raet NP og Søm LVO:

Strøm, vann og avløp

Søknader om innlegging av strøm, vann og avløp skal vurderes strengt med stor vekt på kvartærgeologiske verdier som formasjoner og avsetninger samt landskapshensyn. Nærhet til tilknytningspunkt til offentlig VA og andre inngrep/installasjoner kan tillegges vekt i vurderingen. Fortrinnsvis bør det søkes løsninger der tiltaket legges i masser som allerede er berørt av tidligere tiltak, eksempelvis eksisterende veier, grøfter og lignende.

Naturmangfoldloven

§ 48. Dispensasjon fra vernevedtak

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretakelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Presedens

Det er behandlet flere saker med innleggelse av VA i terreng og på sjøbunn i verneområdet de siste årene. Målet om reduserte utslipp har blitt vektet mot inngrep. For akkurat denne typen tiltak foreligger det fler vedtak med gråvannsfiltrering i miljøvedtak og en innvilget søknad om gråvannsfiltrering i Raet landskapsvernområde gitt av Statsforvalteren i Agder, da Fylkesmannen i Aust- og Vestagder i 2017 (vedlagt)

Vurdering

Det er forvalters vurdering at tiltaket må behandles som en særskilt dispensasjon ettersom tiltak med gråvannsanlegg og infiltrasjonsanlegg ikke er omtalt i bestemmelsene, men graving er forbudt jf § 3.

Tiltaket skal vurderes etter prinsippene eter naturmangfoldloven § 48 som viser til at det kan gis dispensasjon dersom det hverken strider mot formålet eller påvirker verneverdiene negativt. Forvaltningen har tidligere landet på at tiltak som reduserer utslipp fra fritidsbolig bør vektlegges høyt opp mot inngrep i løsmasser som kan ha geoloigsk verdi. På denne tomten er det skrinn jord som har blitt opparbeideet til plen over lang tid. Det er derfor tvilsomt at det vil påvirke geologiske verdier, landskap, eller artsamngfoldet negativt. Ettersom tiltaket ligger tett på privat fritidsbolig på en isolert øy i hovekilen uten annen bebyggelse, så vil tiltaket heller ikke påvirke friluftslivet negativt.

I 2015 ga Fylkesmannen i Aust-Agder dispensasjon i Raet landskapsvernområde på Store Torungen fyr til montering av Vera Compact Mini og etablering av filtergrøft for behandling av gråvann. Tiltaket ble vurdert som forenlig med verneverdiene og dispensasjon ble gitt med vilkår om blant annet terrengtilpasning og revegetering.Tiltaket ble ytterligere oppgradert i 2017. Dette viser at også andre forvaltningsledd vektlegger ivaretakelse av avløp selv om det betyr noen mindre terrenginngrep.

Av aktuelle verneverdier så er det geologi som er mest påvirket av denne typen tiltak, men tiltaket er søkt utført på opparbeidet areal. Verneverdiene i dette området er godt dokumentert gjennom verneprosess. Videre beslutninger bygger på informasjon hentet fra utredningsrapporter fra verneprosessene, utkastet til forvaltningsplan som fulgte vernevedtaket, naturbase samt kunnskap gjennom forvaltning av Raet LVO siden år 2000 (nml. § 8). Forvalter har vært på befaring i området og er kjent med verneverdiene i området. Det er ikke registrert sjeldne arter eller naturtyper på traseen. Føre-var-prinsippet (nml. § 9) tillegges derfor liten vekt i vurderingen.

Forvaltningsplanens retningslinjer for bygge- og VA-tiltak i raet NP er bl.a. laget for å sikre kontroll med samlet belastning fra en bit for bit utbygging i nasjonalparken og landskapsvernområdet. Utkastet til forvaltningsplan, som fulgte nasjonalparkvernevedtaket, skal være retningsgivende for bruken av unntaksbestemmelsene i verneforskriften som viser til forvaltningsplanen. Avvik fra disse vil på sikt føre til en uønsket nedbygging og degradering av verneverdiene, og en stor samlet belastning på verneverdiene (nml. § 10). Omsøkt tiltak anses i dette tilfellet, som i tråd med prinsippet om å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (nml. § 12). Nml. § 11 synes mindre vesentlig for vurderingene av dispensasjonsspørsmålet i denne saken. Vurdert ut fra søknad og befaring anser forvalter at tiltaket er i tråd med retningslinjene (for Raet NP)

Konklusjon
Forvalter anbefaler Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde å gi tillatelse med vilkår til omsøkt tiltak med hjemmel i verneforskriften § 11 som viser til naturmangfoldloven § 48. Det bør videre gis tillatelse til motorferdsel ifm tiltaket jf verneforskriften § 9 3.ledd c.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Miljøvernavdelingen

Kystverket
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Deres ref.	Vår ref. (bes oppgitt ved svar)	Dato
2011/2089-70	2016/7347	14.03.2017

Dispensasjon for avløpsledning og septiktank på Store Torungen fyr - gnr/bnr 305/97 i Raet nasjonalpark - Arendal kommune

Vi viser til søknad fra Kystverket datert 13.02.2017, som viser til søknad om dispensasjon for avløpsledning og septiktank, fremsatt av stiftelsen Torungen fyr & Torungens venner i søknad av 09.02.2017.

Vedtak

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder innvilger med hjemmel i Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner, Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 3 fjerde ledd bokstav h), søknad om dispensasjon for avløpsledning og septiktank på gnr./bnr. 305/97 på Store Torungen i Arendal kommune.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

* Det skal ikke sprenges eller graves ut/fjernes masse i forbindelse med tiltaket, utover skånsom graving og omplassering av masse for å etablere infiltrasjonsgrøft (eget vedtak).
* Tiltakene skal bygges og gjennomføres i tråd med beskrivelsene og tegningene i søknad datert 17.12.2016, alt. 1, uten påføring av masse.
* Tiltaket skal meldes til forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken, når det er ferdig gjennomført.
* Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt.

Sakens bakgrunn

Torungens venner viser til godkjent løsning for graving av infiltrasjonsgrøft for gråvann og toalettløsning på Store Torungen. Overnattingstilbudet på fyret er svært populært, og hadde i 2016 over 1300 overnattinger. Kapasiteten på anlegget er begrenset og vil føre til hyppige tømminger og store tømmingskostnader. De søker derfor om å utvide anlegget med ny septiktank og overføring via 50 mm avløpsledning fra infiltrasjonsgrøften ned til naustet ved

brygga, hvor septiktanken ønskes plassert. Tanken skal skjules under en utvidelse av platting/trapp til dagens toalett ved naustet. Avløpsledningen skal skjules i infiltrasjonsgrøften. Derfra skal den legges i naturlige sprekker og vegetasjon ned til naustet. Den skal ikke brukes når det er frost, og har ikke behov for å graves ned/isoleres. Trasé er vist på kart og fotomontasje som følger søknaden.

Juridisk grunnlag

Tidligere Raet landskapsvernområde (Raet lvo) ble vernet som nasjonalpark ved kgl.res. 16. desember 2016, med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven/nml.) § 34, jf. § 35 og § 62. For Raet nasjonalpark (Raet np) gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner, Aust-Agder* (FOR-2016-12-16-1632, heretter kalt verneforskriften). Samtidig ble bl.a. følgende forskrift med bestemmelser opphevet, jf. verneforskriften § 16 annet ledd:

Forskrift 15. desember 2000 nr. 1462 om vern av Raet landskapsvernområde med plante- og fuglelivsfredning, Arendal kommune, Aust-Agder.

Formålet med vernet av Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

> «Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.
>
> I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.
>
> I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.
>
> I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.
>
> Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging».

I verneforskriften § 3 første ledd angis at: «*I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet*.» I bestemmelsens annet ledd angis at: «*Området er vernet mot inngrep av enhver art*», og videre listes opp forbud mot en rekke tiltak, bl.a. oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, anlegg og innretninger, graving, utfylling, boring og sprenging, utfylling og henleggelse av masse, fremføring av luft-, vann-, sjø- og jordledninger. Bestemmelsen angir at opplistingen ikke er uttømmende, jf. annet ledd siste punktum.

Forvaltningsmyndigheten kan etter § 3 fjerde ledd bokstav h) gi tillatelse til; oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterende anlegg for kystverket. Forvaltningsmyndigheten vurderer at omsøkte tiltak faller inn under denne spesifiserte unntaksbestemmelsen.

Det skal opprettes et nasjonalparkstyre med delegert forvaltningsmyndighet. Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder er forvaltningsmyndighet frem til nasjonalparkstyret er etablert og konstituert, jf. kgl.res. punkt 5.

Forvaltningsmyndighetens vurdering:
Verneverdiene i dette området er godt dokumentert gjennom to verneprosesser. Videre beslutninger bygger på informasjon hentet fra utredningsrapporter fra verneprosessene, forvaltningsplan, naturbase samt kunnskap gjennom forvaltning av Raet lvo siden år 2000 (nml. § 8). Føre-var-prinsippet (nml. § 9) tillegges derfor liten vekt i vurderingen.

Kystverkets anlegg er spesielle og omhandlet med egne unntaksbestemmelser i verneforskriften. Fyret står i en særstilling som vernet objekt både etter naturmangfoldloven og som fredet kulturminne. Deler av Torungen fyr benyttes i tillegg av DNT som utleieobjekt for overnatting. Forbedring av sanitetsforholdene vil være en tilrettelegging for alle besøkende på fyret. Det er få lignende tilfeller i verneområdene, og faren for stor samlet belasting som følge av tiltaket anses som svært liten (nml. § 10). Omsøkt avløpsløsning anser vi, i dette tilfellet, som i tråd med prinsippet om å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (nml. § 12). Nml. § 11 synes mindre vesentlig for vurderingene av dispensasjonsspørsmålet i denne saken.

Det er ikke fremtredende moreneavsetninger i området hvor ledningen ønskes lagt. Eiendommen er grunnlendt med mye fjell i dagen, men dersom ledningen kan skjules i vegetasjonen (som vist på fotomontasje) anser Fylkesmannen at ledningen kun har svært begrenset negativ landskapsvirkning, og ikke vesentlig negativ effekt på verneverdiene på stedet.

Septiktanken er plassert bak naustet under en eksisterende platting og medfører ikke en endret landskapsvirkning fra dagens situasjon.

<u>Konklusjon</u>
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder vurderer at omsøkt tiltak ikke strider mot formålet med vernet, og heller ikke gir fare for en dispensasjonspraksis som vil kunne legge til rette for en uønsket stor samlet belastning på verneverdiene på sikt. Fylkesmannen gir dispensasjon for avløpsledning og septiktank som omsøkt på vilkår, se vedtak.

Klageadgang og rett til å se sakens dokumenter
Dette vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages til Miljødirektoratet, innen tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem, jf. fvl. §§ 28 og 29.

I forvaltningsloven § 32 gis bestemmelser om klagens adressat, form og innhold. En eventuell klage skal sendes til Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder. Klagen skal nevne det vedtak som

det klages over og den endring som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Med visse unntak har partene rett til å se sakens dokumenter, jf. fvl. §§ 18 og 19.

Med hilsen

Katrine Skajaa Gunnarsli
sjefingeniør

Geir Andre Homme
rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Geir Andre Homme, tlf: 37 01 75 38

Kopi til:

Torungens venner			
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Statens Naturoppsyn v/ Arild Pfaff	Sømsveien 159	4870	FEVIK
Aust-Agder fylkeskommune v/kulturminne	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

Søknad om dispensasjon.
I medhold av Plan- og bygningslovens § 19-2 søkes det, på vegne av tiltakshaver Anne Blystad, om dispensasjon fra samme lovs § 1-8, og § 11-6.

Tiltaket.
Det søkes om å anlegge et gråvannsanlegg i tilknytning til hytta på eiendommen gnr. 207 bnr. 4.

Reguleringsformålet.
Reguleringsformålet er i kommuneplanen LNFR (utgått).
Tiltaket ligger innenfor byggeforbudet i 100-meterbeltet langs sjøen.
Generelt for området H720-16, Båndlegging naturvernloven.

Vilkår som en mener har betydning for å kunne gi dispensasjon.
Plan- og bygningslovens § 19-2 har blant annet følgende formuleringer:

> *Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering.*
>
> *Ved dispensasjon fra loven og forskrifter til loven skal det legges særlig vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, sikkerhet og tilgjengelighet.*
>
> *Ved vurderingen av om det skal gis dispensasjon fra planer skal statlige og regionale rammer og mål tillegges særlig vekt. Kommunen bør heller ikke dispensere fra planer, lovens bestemmelser om planer og forbudet i § 1-8 når en direkte berørt statlig eller regional myndighet har uttalt seg negativt om dispensasjonssøknaden.*

Plan- og bygningslovens i § 1-8 første avsnitt har følgende formulering:

> *I 100-metersbeltet langs sjøen og langs vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.*

Direktoratet for naturforvaltning har følgende formulering om nasjonale føringer for strandsonen:

- *Folk skal ha tilgang til sjøen.*
- *Allmenne interesser skal gis fortrinn i 100-metersbeltet.*
- *Viktig natur, kulturmiljø og landskap skal bevares.*
- *Arealbruken i strandsonen skal sees i et helhetlig og langsiktig perspektiv.*
- *Det skal tas hensyn til verdier som for eksempel natur- og kulturmiljø, friluftsliv og landskap.*

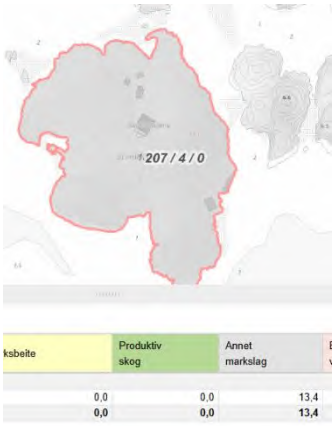
Søkers begrunnelse for å gi dispensasjon.

Tilsidesettelse av reguleringsformålene.
Vedrørende byggeforbudet i 100-meterbeltet langs vassdrag og arealformålet LNFR.

Etablering av et gråvannsanlegg vil ikke han noen negativ konsekvenser for helse, miljø, sikkerhet eller tilgjengelighet. Heller ikke for natur- og kulturmiljø, friluftsliv eller landskap.
Sett i relasjon til helse og miljø, er behandling/rensing av gråvann positivt.

Med bakgrunn i foran nevnte, mener en dispensasjon ikke vil innebære en vesentlig tilsidesettelse av byggeforbudet i 100-meterbeltet langs sjøen.

Arealformålet LNFR.

Markslag på eiendommen er «Annet markslag».

Tiltaket vil ikke innebære noen interessekonflikt på en sånn måte at de nasjonale føringene tilsidesettes.

Fordelen større enn ulempene.
Fordelen med å etablere et anlegg som renser gråvann er å anse som en klart større fordel enn ulempe sett i relasjon til de hensyn loven skal ivareta.

Konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.
Tiltaket vil ikke han noen negative konsekvenser.

Jordvern.
Ingen konsekvens.

Tilgjengelighet.
Tilgjengelighet endres ikke.
Naturmangfold.
Det framkommer ikke funn i Artsdatabanken (utsnitt over) eller i Gårdskart-NIBIO.

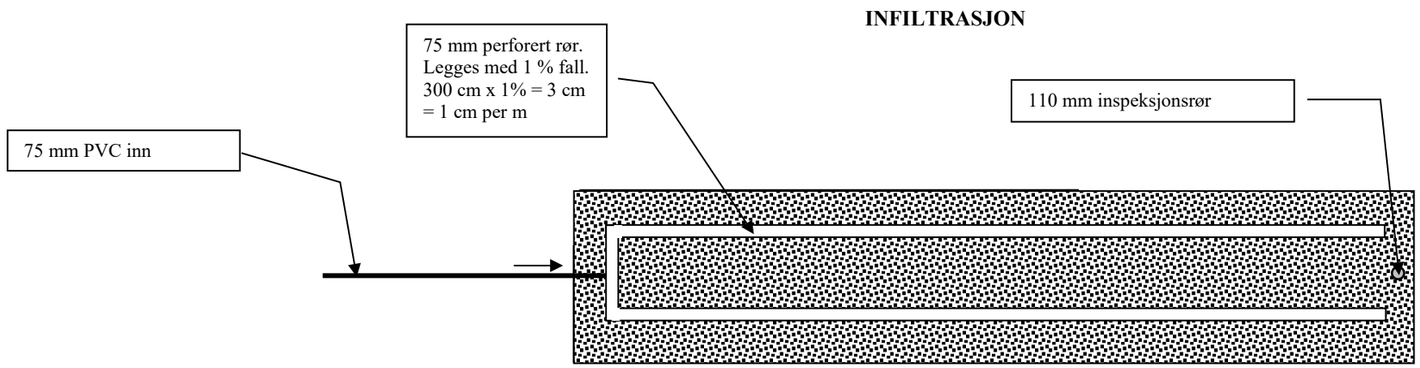
H720-16, Båndlegging naturvernloven.
Som beskrevet foran graves gråvannsanlegget i sin helhet ned under marknivået, og i et område som er nær hytta.
I henhold til Artsdatabanken og Gårdskart-NIBIO, er der ikke noe funn.

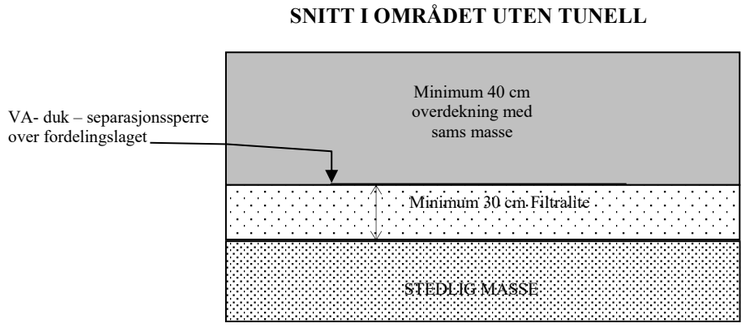
13.02.2026

Konsulenttjenester – Halvor Skåli ENK

Halvor Skåli

PRINSIPPSKISSE
INFILTRASJON

Beskrivelse, oppbygging av infiltrasjonsanlegg i stedlig masse.

Ved oppbygging av infiltrasjonsanlegget, må det først graves ut en flate **som spesifisert**.
Deretter fylles infiltrasjonsflaten med 30 cm Filtralite.

Deretter en VA-duk som fylles over med stedligmasse (jord/fyllmasse).

Merk! Minimum fall fra hytta til innløp i infiltrasjonsområdet er 1:100
(minimum 1 cm pr. meter.)

Bredde flate i m	Lengde flate i m	Infiltrasjonsflate
1,2	5,0	6,0 m2

SENTRALT GODKJENT
Konsulenttjenester – Halvor Skåli
Røylen 4 4956 Risør
TLF. 951 20 552
post@konsulenttjenester.no
www.konsulenttjenester.no

INFILTRASJON GRÅVANNSANLEGG		Målestokk:
Tiltakshaver: Anne Blystad Gnr. 207 bnr. 4		Ekv:
Dato: 13.02.2026	Sign: H.S.	Tegn.nr. 260213-01

VEDLEGG TIL UTSLIPPS-SØKNADEN

A. Navn på nøytral fagkyndig person/firma som har bistått med valg av rensemetode.
Konsulenttjenester - Halvor Skåli ENK, har prosjektert og bistått med søknad om utslippstillatelse av gråvann.

B. Dokumentasjon av rensegrad og beskrivelse av renseanlegg.
Hytta benyttes i det vesentlige om sommeren og i enkeltvis helger utenom sesongen. Det er kun 1 vaskeservant og 1 oppvaskkum i kjøkkenet som benyttes. Det er anlagt «Snurredo» som er i et eget bygg.

Vann og avløpsteknikk, side 153.

Tabell 7.2. Omtrentlig fordeling av vann-forbruket i en husholdning.

Kilde	Vannbruk i en husholdning (l/p·d)
Bilvask og hagevanning	0–20
WC	30
Kjøkken, oppvask, mat	40
Tøyvask	30
Bad/dusj	50
Sum	150–170

153

Vannforbruk i forbindelse med 1 oppvaskkum og 1 vaskeservant anslås til maksimalt 10 liter per person i døgnet. 10 liter å fem personer utgjør da 50 liter i døgnet.

Jeg anbefaler med det som bakgrunn Vera Compact Mini gråvannsfilter. Det benyttes slampose som kan skiftes ut etter behov. I henhold til leverandøren må slamposen skiftes ut etter cirka 30 brukerdøgn.

Gråvannsfilteret egner seg for hytter med innlagt vann og holder tilbake partikler og fett fra dusj, vask og oppvask. Filteret krever ikke slamsugebil, fordi det benyttes slampose til oppsamling av slammet.

OBS! Vannet som kommer ut av filteret må ledes til infiltrasjonsgrøft eller et annet egnet rensemedium. Dette må gjøres i henhold til kommunens krav og anbefalinger.

Slik fungerer filteret:
Vannet fra dusj/oppvask ledes først til en fettutskiller hvor fett holdes tilbake. Deretter filtreres vannet igjennom en filterpose hvor det øvrige slammet fanges opp før vannet ledes til infiltrasjonsgrøft med selvfall eller pumpes videre.

Tekniske spesifikasjoner for slamfilter	
Høyde	100cm
Diameter	80cm
Leveres med isolert lokk som standard	

Slamfilteret har integrert nivåvarsler som varsler når det er tid for skifte av slampose. Normalt vil det gå ca. 30. bruksdøgn mellom hver poseskift.

Det opparbeides et infiltrasjonsareal på 1,20x3 meter hvor det benyttes Leca – Filtralite i infiltrasjonsområdet.

D. Plassering av avløpsanlegget, utslippssted, eiendomsgrenser og atkomst.

1. Beskrivelse av resipienten.
   Utslippet er i jordmasser. Siget fører inn i et område som framstår som et jorde/plen. Siget fører i sørlig retning mot sjøen.

   Avstand cirka 55 meter.

2. Plassering, utslippssted og eiendomsgrenser, se vedlagte situasjonsplan D1.

E. Liste over eiendommer tilknyttet avløpsanlegget.

1. Kun søker.

F. Oversikt over interesser som blir berørt (drikkevannsforsyning, rekreasjon, næringsvirksomhet etc.) Beskrivelse av tiltak for å motvirke interessekonflikter, og tiltak for å ivareta helse og miljø.

1. Drikkevannskilder.
   Drikkevann er fra kommunalt vannverk. Utslippet vil ikke berøre andre drikkevanns-kilder.
2. Brukerinteresser.
   Det er ikke registrert brukerinteresser i databasen til Gårdskart-Nibio.

   Det framkommer ikke funn i Artsdatabanken.

3. Inngrep i vegetasjonen.
   Tanken til gråvannfilteret graves ned under marknivået (grop 1,2 meter dybde x 1,2 meter diameter). Det anleggelse grøft og infiltrasjonsareal som dekkes med stedlige masse. Det vil ikke bli synlige installasjoner etter nedgravingen.

G. Oversikt over hvem som er varslet.

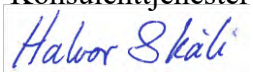
1. Tiltaket har ikke blitt nabovarslet, da det eiendommen er stor, og der er ikke annen bebyggelse som eies/bebos på St. Helena. Der er heller ikke nærliggende hytte eller boligbebyggelse på omkringliggende øyer som kan bli berørt.
2.

PBL § 21-3.Nabovarsel

> *Varsel etter første ledd kan unnlates når arbeidet ikke, eller i liten grad, berører interessene til naboer og gjenboere. Kommunen kan likevel kreve varsling av naboer og gjenboere som ikke er varslet, dersom den finner at vilkårene for unnlatt varsling ikke er oppfylt. Kommunen kan også kreve at andre eiere eller festere enn de som er nevnt i første ledd, skal varsles.*

13.02.26

Konsulenttjenester – Halvor Skåli ENK

Halvor Skåli

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/9508-3 **Saksbehandler:** Jenny Marie Gulbrandsen **Dato:** 14.08.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	24/26	21.08.2026

Bekymringsmelding Hove og Spornes - gjengroing

Innstilling fra forvalter

Nasjonalparkstyret ber forvalter svare ut meldingen

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

1 Hove-Spornes gror igjen
2 Hove - Spornes gror igjen!

Saksopplysninger

Karl Sigurd Fredriksen har sendt bilder og epost – han er bekymret for gjengriong på Hoveodden og Spornes. Se Vedlegg.

Fra: Karl Sigurd Fredriksen[karlfredrix@gmail.com]
Sendt: 09.08.2026 21:27:28
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie[jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no]
Tittel: Hove-Spornes gror igjen

Bildene!
KS

Fra: Karl Sigurd Fredriksen[karlfredrix@gmail.com]
Sendt: 09.08.2026 19:23:09
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie[jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no]
Tittel: Hove - Spornes gror igjen!

Til styret i nasjonalparken v forvalter:
Hove-Spornes gror igjen!
To bilder fra Hove kort tid etter landskapspleie dokumenterer den enorme vekstkraften i området. Spornesbilder ville vist det samme:
Det haster å få tilbake beiting og skjøtsel før det blir tett krattskog overalt, med behov for ny hogst.
Jeg har etter hvert forstått at formalitetene dessverre er lite innrettet på landskap og mer på natur. Dette er et klart brudd med landbrukshistorien i området og stedets historiske «natur» preget av bruk.
Om dette stemmer, og er «hogd i stein», så er kanskje kvartærgeologien argumentet som kan redde de historiske landskapene fra ekstrem forvandling? Ved siden av hva som tjener allmenhetens bruk, trivsel og folkehelse.
Strandlinjene i hele området er unike og spesielt viktige, antakelig de flotteste i landet til å synliggjøre landhevingen, sammen med de utallige gravrøysene som også kun hører hjemme i åpent landskap. Mens vi venter på skjøtselsplan mm bør det snarest ordnes nødvendig dispensasjon så Hoves venner kan gjenoppta sitt viktige virke.
Mvh Karl S Fredriksen, Sandum, Tromøy

Kopi: Agderposten

ST 25/26 Eventuelt
ST 26/26 Tidsbruk - Møtehonorar